

*"Förståelse att alla inte befinner sig i
institutionens fyrkantiga ramar."*

En enkätstudie om hur studenter med
funktionsnedsättning upplever sin studiesituation vid
Göteborgs universitet.

Frida Sandberg

Göteborgs universitets studentkårer 2016

Förord

Följande rapport behandlar upplevelsen av studier vid Göteborgs universitet hos studenter med funktionsnedsättning.

Att leva med funktionsnedsättning ska inte hindra dig från att söka till, eller bedriva, högre utbildning. Att studera på universitetet ska vara en möjlighet för alla, oavsett funktion. Universitetet har resurser att stötta personer med funktionsnedsättningar så att de får likvärdiga förutsättningar som sina normfungerande medstudenter. Men upplevelsen av att studera med funktionsnedsättning kan se olika ut. Då kunskapen brister, eller bemötandet och förståelse inte finns blir universitetet ett hinder för att kunna tillgodogöra sig kunskap.

Dessa upplevelser har samlats i den här rapporten. Det kan handla om allt från otillgänglig kurslitteratur till bemötandet i klassrummet. För att skapa en inkluderande miljö måste vi förstå att alla fungerar olika och har olika förutsättningar. Det är det som gör samhället så diversifierat och speciellt. Studenter är en heterogen grupp där alla har olika behov för att kunna tillgodogöra sig kunskap. Oavsett om det handlar om läs- och skrivstöd eller tillgängliga lokaler ska Göteborgs universitet vara tillgängligt för alla.

Rapporten visar på att många studenter med funktionsnedsättningar lägger ner mer än 40 timmar i veckan på sina studier. 45 % av de studenter som svarat på enkäten upplever brister i tillgängligheten, vilket måste anses vara en betydligt högre siffra än önskvärt

Universitetet står här inför en utmaning i sitt likabehandlingsarbete. För att möta lagkraven och kunna ge samtliga studenter lika förutsättningar till studier krävs såväl resurser som kompetens. Det är viktigt att anställda har genomgått en grundläggande utbildning i myndighetsutövning, så att de vet vilka skyldigheter som åligger universitetet som myndighet och vilket ansvar de som anställda har utifrån diskrimineringslagstiftningen.

Lina Olofsson, Ordförande GUS 2016/2017

Simon Ivarsson, Vice ordförande GUS 2016/2017

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Syfte och frågeställningar.....	2
1.3 Avgränsning	2
1.4 Funktionshindermodeller	2
1.5 Funktionsnedsättning	6
1.6 Diskriminering och bristande tillgänglighet.....	6
1.7 Att studera med en funktionsnedsättning	6
1.8 Stöd vid Göteborgs universitet.....	8
1.9 Metod	13
1.9.1 Val av metod	13
1.9.2 Urval.....	13
1.9.3 Enkäten.....	14
1.9.4 Studiepopulation.....	15
1.9.5 Bortfallsanalys.....	15
1.9.6 Bearbetning av data	16
1.9.7 Val av presentation av svaren.....	17
1.9.8 Etiska ställningstaganden	17
2. Resultat	19
2.1 Bakgrundsinformation om respondenterna	19
2.2 Hur mycket tid ägnar respondenterna åt sina studier?	23
2.3 Information om stöd	24
2.4 Har du fått något stöd med anledning av din funktionsnedsättning.....	25
2.5 I vilken utsträckning är studenterna nöjda med stödet?	26
2.6 Vilket stöd anser respondenterna vara det viktigaste i studiesituationen?	38
2.7 Hur skulle stödet kunna förbättras?.....	40
2.8 Hur upplever du din utbildning?	45
2.9 Hur upplever du bemötandet generellt när du berättar om din funktionsnedsättning eller om ditt stödbehov?	47
2.10 Har du upplevt någon form av diskriminering eller trakasserier?.....	56
2.10.1 Anmälde händelserna till universitetet?.....	57
2.10.2 Vad hände efter att du berättat eller anmält händelserna?.....	58
2.10.3 Varför berättade eller anmälde du inte diskrimineringen?	58
2.11 I vilken utsträckning har studenterna upplevt bristande tillgängligheten?.....	59
3. Avslutande reflektioner	61

3.1 Hur upplever studenter med funktionsnedsättning sin studiesituation generellt?	61
3.2 I vilken utsträckning är studenter med funktionsnedsättning nöjda med det stöd som de erhåller och hur kan stödet förbättras?	61
3.3 Hur upplever studenter med funktionsnedsättning bemötandet generellt när de berättar om sin funktionsnedsättning eller om sitt hjälpbehov?	62
3.4 I vilken utsträckning har studenter med funktionsnedsättning upplevt diskriminering? 63	
3.5 I vilken utsträckning har studenter med funktionsnedsättning upplevt bristande tillgänglighet?	64
3.6 Avslutande metodreflektion	64
Källförteckning	67

Bilaga 1. Brev till respondenter - pilotomgång.

Bilaga 2. Enkäten.

Bilaga 3. Brev till respondenter.

Bilaga 4. Vad har du för typ av funktionsnedsättning eller funktionsnedsättningar?

Bilaga 5. Hur nöjd är du med stödet?

Bilaga 6. Hur upplever du bemötandet?

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Utbildning har en central betydelse för såväl samhällets utveckling som för individens utveckling. Den bidrar till förutsättningar att utjämna olikheter i fördelning av välfärden och kan ge en grund för ett aktivt deltagande i samhället. Personer som har studerat på högskola eller universitet löper lägre risk för arbetslöshet och har i genomsnitt högre lön och fler yrkesverksamma år. Vidare har personer med högskoleutbildning i genomsnitt bättre hälsa och en längre livslängd (Prop. 2001/02:15, s. 18 f.).

I Sverige finns en ambition om att högskolestudier ska vara öppen för alla som har förutsättningar att klara studierna. Detta oavsett bakgrund, könsidentitet, etnisk tillhörighet, bostadsort eller funktionsnedsättning (Prop. 2001/02:15, s. 18 f.). I högskolelagen (1992:1434) (HL) återfinns således ett krav på att högskolorna aktivt ska främja och bredda rekryteringen till högskolan (5 § stycke 4 HL). Visionen om den öppna högskolan kräver dock inte bara breddad rekrytering utan även inkludering och förutsättningar att klara studierna fram till examen såsom en studiemiljö fri från diskriminering.

Diskrimineringsskyddet för studenter med funktionsnedsättning är dock komplext. Fram till årsskiftet 2014/2015 var det endast lokalernas användbarhet som ingick i lärosätenas skyldighet att förebygga diskriminering. Det fanns således inget krav i diskrimineringslagen (2008:567) (DL) på att lärosätet skulle anpassa studiesituationen för exempelvis studenter med läs- och skrivsvårigheter (Ärende ANM 2011/1958, handling 2, 2011). Den 1 januari 2015 infördes dock bristande tillgänglighet som en form av diskriminering i DL med syfte att komplettera och stärka det regelverk som finns gällande tillgänglighet (Engwall, 2014, s. 5).

Under verksamhetsåret 2015/2016 har Göteborgs universitets studentkårer (GUS) likabehandling som fokusområde. Med anledning av förändringarna i diskrimineringslagstiftningen är det angeläget att undersöka hur studenter med funktionsnedsättning upplever sin studiesituation vid Göteborgs universitet, om de är nöjda med det stöd som de erhåller och om de har upplevt någon form av bristande tillgänglighet. Det är även av intresse att undersöka hur lärarna vid Göteborgs universitet arbetar med inkluderande undervisning. Dessa utredningsuppdrag gick till student- och doktorandombuden vid GUS, Frida Sandberg och Charlotte Larsson. Frida Sandberg fick i uppdrag att utreda studenternas studiesituation och Charlotte Larsson fick i uppdrag att skriva en rapport om inkluderande undervisning, där samtliga anställda med undervisning inom sin anställning tillfrågades. Föreliggande rapport berör studenternas studiesituation.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna utredning är att undersöka hur studenter med funktionsnedsättning upplever sin studiesituation vid Göteborgs universitet, om de är nöjda med de stöd som de får och om de har upplevt någon form av diskriminering kopplat till sin funktionsnedsättning med fokus på bristande tillgänglighet.

För att uppfylla syftet med utredningen har utredaren valt att utgå ifrån följande frågeställningar:

- Hur upplever studenter med funktionsnedsättning sin studiesituation generellt vid Göteborgs universitet?
- I vilken utsträckning är studenter med funktionsnedsättning nöjda med det stöd som de erhåller och hur skulle stödet kunna förbättras?
- Hur upplever studenter med funktionsnedsättning bemötandet generellt när de berättar om sin funktionsnedsättning eller om sitt hjälpbehov?
- I vilken utsträckning har studenter med funktionsnedsättning upplevt diskriminering?
- I vilken utsträckning har studenter med funktionsnedsättning upplevt bristande tillgänglighet?

1.3 Avgränsning

Denna studie avgränsar sig till att endast undersöka hur studenter som har haft kontakt med någon av samordnarna för studenter med funktionsnedsättning vid Göteborgs universitet upplever sin studiesituation. Studenter med funktionsnedsättning som inte erhåller något stöd som har gått via samordnarna ingår således inte i studien. Fokus ligger på det stöd studenten kan erhålla från lärosätet. Studenternas upplevelser av studiesociala aktiviteter som sker på fritiden, såsom studentfester ingår inte. Vidare, när det gäller diskriminering är det inte den lagtekniska innebörden av diskriminering och bristande tillgänglighet som utreds i föreliggande utredning utan det är respondenternas egna uppfattningar och upplevelser av diskriminering och bristande tillgänglighet som undersöks.

1.4 Funktionshindermodeller

Det finns olika modeller att se och förklara funktionshinder på. De mest framträdande modellerna är *den medicinska modellen*, *den sociala modellen* och *den miljörelaterade modellen*. I denna utredning utgår funktionshinder från den miljörelaterade modellen. För att erhålla en bättre förståelse för denna modell presenteras dock de tre modellerna nedan.

Medicinska modellen

Synen på funktionshinder har i Sverige förändrats genom tiderna. Sedan åtminstone mitten av 1800-talet har en *medicinsk modell*¹ använts för att förstå och förklara funktionshinder. Den medicinska modellen grundar sig på ett antagande om att ett funktionshinder är en egenskap hos individen och bygger på funktionshindrens definition och behandling (Barnes & Geof, 2000, s. 79 och Högberg, 2004, s 88.). Enligt den medicinska modellen betraktas således funktionshinder som ett problem hos en människa som en direkt följd av sjukdom, skada eller annat hälsoförhållande (Barnes & Geof, 2000, s. 79). Detta förhållningssätt medför att det är de professionella, läkare och andra yrkesgrupper inom vården, vars sakkunskap drar en gräns mellan det som anses vara friskt och det som anses utgöra avvikelser från det normala. Det är således dessa yrkesgrupper som ser funktionshinder som sitt expertområde och territorium utifrån den medicinska modellen (Barnes & Geof, 2000, s. 79 och Thomas, 2002, s 40). Fokus ligger därmed på behandling av funktionshinder, att kurera, anpassa och beteendeförändra den enskilde individen (Björk-Åkesson & Granlund, 2004, s. 32).

Sociala modellen

Under 1970 -talet växte ett stort missnöjde fram i Storbritannien mot den medicinska modellen, vilket ledde till att en *social modell* att förklara funktionshinder på växte fram. Människor med funktionsnedsättning, både enskilda i och i grupp, tog avstånd från synen att funktionshinder skulle utgöra ett personligt problem och en personlig tragedi (Thomas, 2002, s. 39). Förespråkarna för den sociala modellen ansåg, till motsats från grundtankarna i den medicinska modellen, att funktionshinder är något som uppstår i relation till ett socialt sammanhang (Björk-Åkesson & Granlund, 2004, s. 32 f.). Det är hinder och barriärer i samhället som skapar funktionshinder, såväl fysiska hinder som attityder, vilket leder till ett förtryck av människor med funktionsnedsättning (Thomas, 2002, s. 38). En mycket central fråga i den sociala modellen är att samhället görs tillgängligt för alla människor (Björk-Åkesson & Granlund, 2004, s. 32). Förespråkarna till den sociala modellen motsatte sig den segregation som fanns i samhället, såsom att många människor med funktionsnedsättning hänvisades till att på bo olika institutioner och exkluderades från arbetsmarknaden, samt den fattigdom som denna segregation och exkludering medförde. Enligt den sociala modellen är alltså funktionshinder inte kopplat till den enskilde individen utan är något som konstrueras genom sociala processer (Thomas, 2002, s. 39 ff.)

Precis som den medicinska modellen har blivit ifrågasatt har även den sociala modellen fått kritik. Den sociala modellens förespråkare anser att förtrycket har en institutionell bas och har därmed fokuserat mycket på politik och planering. Att många teoretiker som spelat en viktig roll för utvecklandet av modellen själva använder rullstol har bidragit till att den fysiska

¹Även kallad den individuella modellen.

omgivningens påverkan av funktionshinder har lyfts fram. De sociala faktorer som formar funktionshinder har dock inte lyfts fram i modellen, snarare förnekats. Hur betydelsen av funktionshinder påverkas av genus, sexualitet, etnicitet, kultur och andra skillnader tas inte upp i modellen (Thomas, 2002, s. 39 ff. och Högberg, 2004, s. 91).

En annan kritik mot den sociala modellen är de konsekvenser som den positiva inställningen till funktionshinder kan medföra för den enskilde individen. Den kan nämligen försvåra för människor med funktionsnedsättning att kunna diskutera och lyfta frågor kring den existentiella innebörden av funktionshinder. Den enskildes upplevelser och tolkningar kommer i skymundan av de politiska projekt som syftar till att eliminera förtryck (Högberg, 2004, s. 91). Det har till och med lyfts fram av företrädare till den sociala modellen att den personliga upplevelsen av att leva med en funktionsnedsättning inte är av intresse för diskursen inom disability studies². All intellektuell och politisk kraft ska istället koncentreras på de sociala orsakerna till att funktionshinder uppstår. Detta på grund av oro för att det medicinska synsättet på funktionshinder ska lyftas fram. Detta synsätt har bland annat kritiserats av feminister som menar att det är nödvändigt att kunna se och prata om hur människor med funktionsnedsättningar upplever sina kroppar. De framhäver att kvinnor upplevt sig pressade på att endast fokusera på sociala hinder trots att de haft ett behov av att prata om hur en funktionsnedsättning påverkar den egna kroppen (Thomas, 2002, s. 50).

Den miljörelaterade modellen

I Sverige finns ett miljörelaterat synsätt att se på funktionshinder som kallas den *miljörelaterade modellen*. Denna modell har influenser av både den medicinska och den sociala modellen. I Sverige var det medicinska synsättet att se på funktionshinder rådande fram till 1960-talet. Då började den medicinska modellen influeras av nya synsätt att se på funktionshinder. Detta var framförallt tack vare människor med funktionsnedsättning och deras rörelser som uppmärksammade och drev dessa frågor. De lyfte frågor kring vilka konsekvenser samhällets utformning har för människor med funktionsnedsättningar och underströk vikten av att samhället förändras (Prop. 1999/2000:79, s. 11 och Gustavsson, 2004, s. 17 ff.).

De två mest centrala problemområdena som uppmärksammades var *funktionsproblemet* och *utanförskapet*. Bäst kan det nya förhållningssätt som växte fram i Sverige sammanfattas i den miljörelaterade definitionen som *handikappbegreppet* fick. I Handikappförbundens Centralkommittés program *Ett samhälle för alla* fastslogs 1972 att "Handikapp är i stor utsträckning en följd av brister i samhället. Därför kan handikapp elimineras. Det gör man genom att förändra samhället" (Prop. 1999/2000:79, s. 11). Detta perspektiv innebär att en

²Handikappvetenskapliga studier som grundar sig på den sociala modellen.

människas funktionsnedsättning i hög grad påverkas av det samhälle människan lever i. Det är de nackdelar som en icke anpassad omgivande miljö medför, för en person med funktionsnedsättning, som utgör handikapp. Till exempel att en person som använder rullstol inte kan ta sig upp eller ner för en trottoarkant. Detta utgör ett handikapp och kan förebyggas genom att trottoarkanten minskas (Gustavsson, 2004, s. 17 ff.).

Det nya sättet att se på *funktionsproblemet* medförde även att det utvecklades en miljörelaterad behandlingsideologi. Den medicinska modellen hade enbart fokuserat på individens funktionsnedsättning. Nu började man dock även ta hänsyn till samspelet mellan omgivningens hinder, respektive anpassning, och individens förmåga. Med hänsyn till det samspel som finns mellan individ och miljö riktades således åtgärderna in på att försöka öka individens faktiska vardagsfungerande. Fokus skiftade från individens brister till samspelet. Emellertid var fortfarande den enskildes möjligheter och förutsättningar att kunna delta aktivt inom skilda livsområden det centrala (Gustavsson, 2004, s. 17 ff.).

När det gäller *utanförskapet* återfanns två centrala diskussioner om hur dessa problem skulle lösas som båda kopplades till att människor med funktionsnedsättningar upplevdes ha varit en bortglömd eller dold grupp i samhället. Den ena diskussionen berörde den omständighet att personer med funktionsnedsättningar tycks ha glömts bort i välfärdsstaten och den andra diskussionen berörde den rådande segregationen i samhället (Gustavsson, 2004, s. 17 ff.). Människor med funktionsnedsättning skulle inte längre beskrivas i termer av problem utan istället ses som en resurs i samhället (Holme, 2000, s. 75).

Det är det miljörelaterade synsättet på funktionshinder, tillsammans med handikapprörelsens arbete, som har lett fram till dagens handikappolitik i Sverige. Detta bygger på visioner och målsättningar gällande delaktighet, jämlikhet och alla människors lika värde (Prop. 1999/2000:79, s. 11). Utvecklingen i Sverige har således gått ifrån segregering till visioner och försök att integrera människor med funktionsnedsättningar som fullvärdiga medborgare. De tidigare institutionerna för personer med funktionsnedsättningar har avvecklats och lagar såsom diskrimineringslagen (2008:567) och rättighetslagstiftningen lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) har stiftats (Tøssebro, 2000, s. 180 ff.).

Trots denna utveckling befinner sig fortfarande människor med funktionsnedsättningar inte i en jämförbar situation med genomsnittsbefolkningen. De har sämre hälsa och konsumerar mer sjukvård. Det tillhör låginkomsttagarna i samhället och har färre möjligheter att försörja sig genom vanligt arbete (Tideman, 2000, s. 47 ff.).

Det finns kritik mot den miljörelaterade modellen och det är att alla människor teoretiskt sätt kan uppvisa handikapp, beroende på situation, mål och behov (Holme, 2000, s. 74). Detta skulle dock även kunna ses om en styrka då den kan medföra en insikt om att vi alla har olika styrkor och svagheter. Även om den miljörelaterade modellen har haft en positiv inverkan på den svenska handikappolitiken återstår det mycket arbete för att nå de uppställda visionerna om delaktighet, jämlikhet och alla människors lika värde.

1.5 Funktionsnedsättning

När det gäller begreppet *funktionsnedsättning* används det i utredningen utifrån diskrimineringslagens definition som återfinns i 1 kap. 5 § punkt 4 DL:

”funktionsnedsättning: varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.”

1.6 Diskriminering och bristande tillgänglighet

När det gäller diskriminering är det såsom tidigare påpekats respondenternas egna uppfattningar och upplevelser av diskriminering och bristande tillgänglighet som lyfts fram i utredningen. I DL återfinns ett förbud mot diskriminering inom utbildningsverksamhet i 2 kapitlet 5 § DL, vilket innebär att en utbildningsanordnare inte får diskriminera en student som deltar i eller söker sig till en utbildning. Det finns flera olika former av diskriminering: *direkt diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet, trakasserier, sexuella trakasserier* och *instruktioner att diskriminera* vilka definieras i 1 kapitlet 4 § DL. Där framkommer att med bristande tillgänglighet menas:

”att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna,*
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt*
- andra omständigheter av betydelse.”*

1.7 Att studera med en funktionsnedsättning

Antalet studenter med olika funktionsnedsättningar vid universitet eller högskola som kontaktat samordnare för studenter med funktionsnedsättning har under de senaste åren ökat. År 2014 var samordnarna i kontakt med 11 063 studenter (Stockholms universitet, Monica Svalfors, 2015). Oavsett funktionsvariation³ har alla studenter som läser vid universitetet samma ansvar. Det vill säga samma akademiska krav gäller för alla studenter och kunskaperna ska bedömas utifrån de kursmål som gäller för kursen. Dessa mål måste uppfyllas för att studenten ska bli godkänd på kursen (Högskolan i Halmstad, Karolina Bozic, 2016).

³ Funktionsvariation syftar här till att alla människor fungerar på olika sätt och har olika funktionsvariationer.

För studenter med funktionsnedsättning finns det möjlighet att erhålla olika stöd för att kunna erhålla likvärdiga möjligheter som studenter utan funktionsnedsättning att uppnå kursmålen (Göteborgs universitet, 2016). Varken i högskolelagen (1992:1434) (HL) eller i Högskoleförordningen (1993:100) (HF) framkommer det dock vilken typ av stöd som en student med funktionsnedsättning har rätt till. Det saknas således bestämmelser kring detta, varför rättsläget är oklart. Det blir ofta upp till kurslärare och examinator att avgöra huruvida det är möjligt att anpassa studiesituationen och vad som är tillräckligt stöd. HF reglerar dock vad en kurs bör innehålla och att varje kurs ska ha en kursplan. Enligt en jurist på Universitetskanslersämbetet borde det i kursplanen kunna framgå vilka rättigheter studenter med funktionsnedsättning har (Ärende 2015/2215, handling 7, 2016, s. 1). Eftersom det i dagsläget är oklart och det saknas någon tydlig reglering på området blir Överklagandenämnden för högskolans avgörande starkt prejudicerande i dessa frågor (Ärende 2015/2215, handling 7, 2016, s. 1). I e-post från överklagandenämnden den 18/2-2016 framkommer att två ärenden rörande diskriminering och bristande tillgänglighet tagits upp i nämnden sedan lagändringen trädde i kraft.

Det första ärendet rörde en student som upplevde sig diskriminerad i samband vid betygssättning på grund av sin funktionsnedsättning och att betyget var orättvist (Reg.26-99-196, 2016). Detta överklagande avvisade överklagandenämnden då beslutet inte enligt nämnden var överklagningsbart⁴. Det kan här nämnas att beslut om betyg inte kan överklagas men det finns regler om omprövning och rättelse i 6 kap. 23-24 §§ HF.

I det andra ärendet hade en student sökt pedagogiskt stöd i form av teckenspråkstolkning i samband med genomförandet av en kurs i Shang Hai i Kina. Lärosätet hade avslagit denna ansökan med motiveringen en likvärdig kurs erbjöds på lärosätet samt att kostnaden för stödet i Shang Hai, som uppskattades till 500 000 kr, inte var rimligt och att ett avslag på ansökan därmed inte innebar diskriminering i enlighet med DL. Detta var en bedömning som överklagandenämnden delade. Med hänsyn till den höga kostnaden, att kursen i Shang Hai var frivillig och att det fanns ett likvärdigt alternativ på lärosätet fann överklagandenämnden att studenten inte diskriminerats (Reg.Nr.26-14-16, 2016, s. 5).

En annan instans som studenter med funktionsnedsättning kan vända sig till om de upplever diskriminering är Diskrimineringsombudsmannen (DO) som utövar tillsyn över att DL efterföljs (4 kap. 1 § DL). Sedan bristande tillgänglighet infördes som en form av diskriminering har DO, enligt e-post den 3/8-2016, endast fattat ett beslut gällande bristande tillgänglighet inom högre studier utredning. Ärendet berörde en student med dyslexi som anmält lärosätet för diskriminering som har samband med funktionsnedsättningen. Studenten

⁴ Enligt 12 kap. 2 § högskoleförordningen (1993:100), 4 kap. 18 § diskrimineringslagen (2008:567) eller andra bestämmelser.

ansåg sig inte erhålla tillräckligt med stöd i sin studiesituation ifrån lärosätet och upplevde även ett dåligt bemötande. Det rörde sig bland annat om otillgänglig kurslitteratur och att studiesituationen inte var anpassad utefter studentens förutsättningar att kunna tillgodogöra sig studierna på ett bra sätt. DO kommer i sin utredning fram till att det saknas bestämmelser som reglerar vilken typ av praktiskt stöd som en student med psykisk funktionsnedsättning har rätt till. DO hänvisar till förarbetena till DL (Prop. 2013/14:198, 2014, s. 79) där det framkommer att i de fall bestämmelser saknas så bör åtgärderna för tillgänglighet i huvudsak handla om enklare åtgärder. Enligt DO kan detta röra sig om att lärosätet följer sina egna lokala studieregler (Ärende ANM 2012/2215, handling 32, 2016, s. 5). DO konstaterar vidare att regeringen i förarbetena hänvisar till de tidigare uttalandena i prop.2007/08:95 s. 100 där det framkommer att "tillgänglighet till och användbarhet av exempelvis kurslitteratur, andra läromedel eller hjälpmedel i studierna inte omfattas av lagstiftningen" och menar att detta ställningstagande fortfarande bör gälla (Ärende ANM 2012/2215, handling 32, 2016 s. 5 och prop.2013/14:198 s. 72). Studentens synpunkter om den otillgängliga kurslitteraturen ledde därför inte till någon åtgärd från DO. Vidare konstaterar DO när det gällde själva utbildningens utformning, att det i kravet på att vidta åtgärder för att personer med funktionsnedsättning ska kunna ta del av en viss utbildning inte innefattar en skyldighet att skraddarsy en viss utbildning eller tillhandahålla en viss utbildning som annars inte skulle ha erbjudits (Ärende ANM 2012/2215, handling 32, 2016 s. 5 och Prop. 2013/14:198 s 79). DO bedömde på dessa grunder att lärosätet inte diskriminerat studenter och avslutade ärendet (Ärende ANM 2012/2215, handling 32, 2016, s. 5).

1.8 Stöd vid Göteborgs universitet

För att täcka de kostnader som studenter med funktionsnedsättning behöver i sin studiesituation och för att undanröja eller överbrygga funktionshinder får Göteborgs universitet medel från Stockholms universitet som har ett särskilt åtagande när det gäller studenter med funktionsnedsättning. De har bland annat till uppgift att fördela ett nationellt riktat medel till landets lärosäten (Stockholms universitet, Monica Svalfors, 2015). Det finns flera stödinsatser och pedagogiskt stöd för dem som är berättigade till stödet. För att vara berättigad stöd kräver universitetet ett underlag som styrker att studenten har en funktionsnedsättning (Göteborgs universitet, 2016). Det krävs att funktionsnedsättningen är *varaktig*. Tillfälliga eller övergående tillstånd omfattas inte i begreppet varaktig, dock måste det inte handla om bestående tillstånd (Stockholms universitet, Monica Svalfors, 2015). Studenten måste därför kunna uppvisa ett läkarintyg eller ett intyg från en psykolog, eller ett intyg när det gäller dyslexi från logoped eller specialpedagog. Utgångspunkten för att få stöd kan därmed sägas utgå ifrån ett medicinskt perspektiv på funktionshinder. Det är studenten själv som måste ordna fram ett intyg. Göteborgs universitet genomför inte några utredningar utan studenten måste vända sig till andra instanser, till exempel till sin läkare eller kontakta en logoped för att få ett intyg (Göteborgs universitet, 2016).

Själva stödet utformas individuellt tillsammans med någon av samordnarna eller kontaktpersonerna som finns på utbildningsenheten. Stödet kan bestå av en eller flera typer av

anpassningar (Göteborgs universitet, 2016). Det krävs att studenten själv i god tid ansöker om stöd hos lärosätet för att stödet ska vara tillgängligt och det är upp till studenten att själv avgöra till vem informationen ska ges och när (Stockholms universitet, Monica Svalfors, 2015). Enligt de lokala studiereglerna vid Göteborgs universitet, punkt 3.2, har studenter med dokumenterad funktionsnedsättning så långt det är möjligt rätt till individuell anpassning av examinationer som ger likvärda förutsättningar som studenter utan funktionsnedsättning har:

3.2 Student som på grund av dokumenterad funktionsnedsättning är i behov av särskilda hjälpmedel, och/eller annan examinationsform än den som föreskrivs i kursplanen, har så långt det är möjligt rätt till sådan individuell anpassning av examinationen som ger förutsättningar som är likvärdiga de som studenter utan funktionsnedsättning har. Student med sådant behov ska meddela kursansvarig lärare snarast (Göteborgs universitet, Lokala studieregler vid Göteborgs universitet, 2013).

Nedan presenteras olika stödformer och tillgänglighetsaspekter, såsom anpassad examination och tillgång till hiss, som kan vara aktuella för att studenter med funktionsnedsättning ska kunna tillgodogöra sig studierna på ett likvärdigt sätt som studenter utan funktionsnedsättningar:

1. Generellt stöd ifrån samordnaren

Det finns två samordnare för studenter med funktionsnedsättning vid Göteborgs universitet. Därtill finns två kontaktpersoner varav en är inriktad mot studenter med dyslexi och en är inriktad mot studenter med hörselnedsättningar och döva studenter. Samordnarnas och kontaktpersonernas roll är att vara ett stöd till studenter med funktionsnedsättning och informera om de stödformer som finns på universitetet. Förutom att ge information om vilka stöd som kan erbjudas kan samordnarna och kontaktpersonerna även berätta hur studenten går till väga för att erhålla stöd samt framföra studentens önskemål om exempelvis anpassning vid examination till institutionen. Samordnarna utgår alltid ifrån studentens individuella behov när stöd diskuteras (Göteborgs universitet, 2016).

2. Anteckningsstöd

För studenter som upplever det svårt att skriva anteckningar och samtidigt lyssna på föreläsningar kan anteckningsstöd vara en god hjälp. En studiekamrat kan få i uppdrag att skriva anteckningar och få betalt för det merarbete som det innebär att skriva rent dessa (Göteborgs universitet, 2016).

3. Anpassad examination

För studenter som har en dokumenterad funktionsnedsättning finns möjlighet att efterfråga anpassning av examination. Det kan röra sig om att få längre tid för att slutföra en uppgift eller att examinationen genomförs i en annan form. Det finns många olika former av examinationsuppgifter vid Göteborgs universitet, exempelvis salstentamen, grupparbeten,

laborationer och praktiska moment. Det är samordnarna för studenter med funktionsnedsättning eller kontaktperson på utbildningsenheten som kan rekommendera anpassad examination som en del av det pedagogiska stödet och om studenten önskar föra fram detta stödbehov till institutionen. Det är dock alltid den examinerande läraren som beslutar om det är möjligt att anpassa den aktuella examinationen utifrån kursens lärandemål. Även här betonas att det är viktigt att i god tid efterfråga en anpassning (Göteborgs universitet, 2016).

4. Dator i skrivsal

Studenter med funktionsnedsättningar kan få tillgång till datorer i skrivsalarna vid exempelvis salstentamen. Dessa datorer har olika programvaror som kan vara till stöd såsom förstoringsprogram och talsyntesprogram. Vissa av dessa datorarbetsplatser har höj- och sänkbara bord. Vid tentamen är det inte tillåtet att använda en egen medtagen dator utan det är dessa datorer i skrivsalarna som får användas (Göteborgs universitet, 2016).

5. Förlängd lånetid vid lån av kurslitteratur

För studenter som har ett intyg från någon av universitetets samordnare för studenter med funktionsnedsättningar erbjuder universitetsbiblioteket längre lånetider. Istället för 14 dagar erbjuds en lånetid på 30 dagar (Göteborgs universitet, 2016).

6. Anpassad litteratur- Böcker

Studenter som har behov av läs- och skrivstöd har rätt att få sin kurslitteratur anpassad. Det kan röra sig om studenter som föredrar att lyssna på text istället för att läsa. Det är universitetsbiblioteket som är behjälplig när det gäller detta stöd. När det gäller talböcker, som en inläst version av en tryckt bok, är det främst Myndigheten för tillgängliga medier (MTM) som tillhandahåller dessa. Universitetsbiblioteket kan hjälpa studenter att få tillgång till att ladda ner talböcker eller beställa nya böcker om de inte finns inlästa (Göteborgs universitet, 2016). Som student är det viktigt att känna till att det tar tid att anpassa litteratur varför det är viktigt att ta kontakt med universitetsbiblioteket i god tid. Enligt de lokala studiereglerna vid Göteborgs universitet ska litteraturlistan vara klar senast åtta veckor innan kursstart och som student rekommenderas man att lämna in den till biblioteket så snart den kommit (Göteborgs universitet, 2016).

7. Anpassad kurslitteratur- artiklar och kompendier

När det gäller artiklar och kompendier kan universitetsbiblioteket anpassa dessa utefter studenternas behov, t.ex. omvandla texter till läsbart format eller scanna in texter (Göteborgs universitet, 2016).

8. Programvaror

I studentportalen finns olika stödprogram såsom program som är behjälpliga när det gäller exempelvis stavning och grammatik, talsyntes och förstöringsprogram. De flesta av dessa program kan studenter som har behov av dem ladda ner till sin egen dator. Det finns även en del stödprogram installerade i de offentliga datorerna i grupprum och i biblioteken (Göteborgs universitet, 2016). Programmen kan användas under hela studietiden. De programvaror som Göteborgs universitet tillhandahåller är följande:

- EasyReader
- Saida
- Stava Rex, Spellright
- SuperNova
- Tor Talk
- WordFinder
- Gustavas ordböcker, kan bara installeras på universitetets datorer och finns även i lässtudiorna på Universitetsbiblioteket (Göteborgs universitet, 2016).

9. Språkhandledning

Språkhandledning är stöd som finns tillgängligt för alla studenter vid Göteborgs universitet. Det är enheten för akademiskt språk som håller i denna stödfunktion och erbjuder handledning i akademiskt språk för att hjälpa studenter att utveckla språk, skrivande och kunskap. Studenter kan boka tid för att diskutera olika akademiska texter såsom uppsatser. Handledning kan ske på svenska eller engelska, individuellt eller i grupp. Språkhandledningen har även öppna seminarier, föreläsning och workshops på specifika teman som är relevanta för akademiskt skrivande (Andersson, 2016).

10. Stödundervisning

Studenter som varit frånvarande under en längre tid på grund av sin funktionsnedsättning kan erbjudas viss stödundervisning för att komma tillbaka i sina studier (Göteborgs universitet, 2016).

11. Teckenspråkstolkning

För studenter som är i behov av teckenspråkstolk kan detta stöd erbjudas vid föreläsningar, seminarier och andra studiesituationer. Studenter med detta hjälpbehov uppmanas att i god tid efterfråga detta stöd (Göteborgs universitet, 2016).

12. Skrivtolkning

Skrivtolkning är en liknande stödinsats som teckenspråkstolkning där skrivtolken tolkar tal till skrift (SACO, 2016).

13. Tillgång till lässtudierum

För studenter som har ett intyg från någon av universitetets samordnare för studenter med funktionsnedsättningar finns möjlighet att få tillgång till en särskild lässtudio. I lässtudion finns bland annat tillgång till talsyntes och förstoringsprogram. Lässtudierum finns på Biomedicinska biblioteket, Humanistiska biblioteket, Ekonomiska biblioteket, Pedagogiska biblioteket och Samhällsvetenskapliga biblioteket (Göteborgs universitet, 2016).

14. Mentor

Studenter som har problem med att strukturera och planera sina studier kan få tillgång till en mentor som stöd. Ofta är mentorn en annan student som har god studieteknik och som har kommit en bit i sina studier. Mentors uppgift är inte att fungera som en extra lärare utan att hjälpa studenten med att planera sina studier och till exempel vägleda studenten i vad som är viktigt just nu. Mentorn kan även hjälpa till att tolka, avgränsa och göra moment och uppgifter mer konkreta. Vanligtvis träffas studenten sin mentor en gång i veckan i ca 1-1,5 timmar per gång (Göteborgs universitet, 2016).

15. Hörselslinga

Ett stöd och en tillgänglighetsaspekt för studenter med hörselnedsättning kan vara att det finns tillgång till hörselslinga i exempelvis föreläsningssalarna på universitetet.

16. Tillgång till ramp/och eller hiss

Ett stöd och en tillgänglighetsaspekt för studenter som av olika anledningar har svårt för att gå i trappor eller använder rullstol är att det finns tillgång till ramp/och eller hiss till universitetets lokaler.

17. Stöd från personal på institutionen

För studenter med funktionsnedsättning kan stöd från olika personer på institutionen där studenten läser utgöra ett viktigt stöd. Någon klar definition på vad detta stöd innebär finns inte då det kan variera exempelvis utifrån studentens behov och personalens inställning.

18. Ledsagning

Studenter som är i behov av ledsagning eller assistans för att göra studiesituationen tillgänglig kan erbjudas detta stöd. På hemsidan framkommer att studenter med detta behov behöver kontakta samordnaren i god tid (Göteborgs universitet, 2016).

1.9 Metod

1.9.1 Val av metod

För att uppfylla syftet med utredningen och besvara frågeställningarna i denna enkätundersökning har en blandning mellan en kvantitativ och kvalitativ metod använts. Detta för att erhålla en bättre förståelse för respondenternas svar. Bryman (2011) menar att ett kvalitativt perspektiv kan användas vid analys av kvantitativa undersökningar (Bryman, 2011, s. 553). Korta enkätsvar kan användas för kvalitativ forskning liksom att kvantitativa studier kan innehålla aspekter av ett tolkande synsätt (Engwall, 2014, s. 23 och Bryman, s. 538). Det fanns därmed en möjlighet att kunna använda kvalitativa inslag i enkätundersökningen. Enligt Alvehus (2013) intresserar sig kvalitativ metod, till skillnad från kvantitativ metod, för meningar eller betydelser istället för statistiska verifierbara samband (Alvehus, 2013, s. 20). Några av de öppna frågorna har således analyserats med inslag av ett kvalitativt förhållningssätt. Den metod som används till de öppna frågorna är textanalys och metoden *innehållsanalys*.

Enligt Bergström och Boréus (2000) används termen *innehållsanalys* "framförallt om analyser där tillvägagångssättet består i att kvantifiera, dvs. räkna förekomsten av eller mäta, vissa företeelser i texten" (Bergström & Boréus, 2000, s. 44). Grundidén är att utifrån ett specifikt forskningssyfte kvantifiera något i texter och metoden kallas ibland för *kvantitativ textanalys*. Innehållsanalys kan dock även användas i ett vidare syfte att på ett systematiskt sätt beskriva textinnehåll. Detta kallas för *kvalitativ innehållsanalys* och syftar till textanalyser där ingenting mäts eller räknas. Ibland betraktas analyser där kvantifiering ingår men där komplicerade tolkningar måste göras som mer kvalitativa än analyser där bedömningarna är enklare (Bergström & Boréus, 2000, s. 45). Vissa av de öppna frågorna har därför haft ett mer kvalitativt förhållningssätt i bearbetningen beroende på komplexiteten, även om syftet varit att kvantifiera och utröna hur många respondenter som har svarat på ett visst sätt (Bergström & Boréus, 2000, s. 50 ff.). I avsnittet bearbetning av data beskrivs denna process utförligare liksom hur statistiken har bearbetats.

1.9.2 Urval

Studien avgränsar till studenter vid Göteborgs universitet och studiepopulation utgörs av studenter med funktionsnedsättningar som varit i kontakt med någon av samordnarna som ger stöd till studenter med funktionsnedsättning under vårterminen 2015 och/eller höstterminen 2015. Även studenter med funktionsnedsättningar som samordnarna känner till som har studerat under 2015 och erhållit stöd, men inte varit i direkt kontakt med dem, har fått enkäten. Det kan röra sig om studenter som har varit i kontakt med stödenheten för flera år sedan och där stödet flutit på, varför kontakt under 2015 inte tagits. Studien är alltså en totalundersökning.

1.9.3 Enkäten

Enkäten är själva grundbulten i studien. Det är det mätinstrument med vilken respondenternas beteenden, åsikter och känslor mäts (Trost, 2012, s. 11). Utformandet av enkäten är således mycket viktigt. Inte minst med tanke på den tilltänkta respondentgruppen som av olika anledningar, exempelvis läs- och skrivsvårigheter, kan finna det svårt att besvara enkäten. Frågorna arbetades först fram utifrån syftet och frågeställningarna vilket resulterade i 30 frågor totalt. Synpunkter inhämtades därefter ifrån kollegor. För att utröna om enkäten var tillgänglig för den tilltänkta målgruppen och om frågorna mätte det som skulle mätas skapades först en pilotenkät i enkätverktyget Sunet survey. Enkäten var en publik enkät vilket innebär att den kunde besvaras av vem som helst som fick tillgång till länken. Pilotenkäten riktade sig till personer med funktionsnedsättningar som studerar eller har studerat vid ett svenskt lärosäte med undantag från Göteborgs universitet där sedan totalundersökningen skulle utföras. Därefter togs kontakt med olika organisationer såsom unga synskadades riksförbund, Dyslexiförbundet FMLS och Autism- och Aspergerförbundet som lovade att sprida länken till enkäten till personer som skulle kunna vara aktuella. Länken lades även upp i olika Facebook grupper⁵ där personer med olika funktionsnedsättningar förhoppningsvis kunde nås. Länken lades ut tillsammans med information (se bilaga 1). Enkäten var öppen att besvara mellan den 10 november 2015 och 24 november 2015 och 17 respondenter besvarade enkäten.

Utifrån svaren på pilotenkäten reviderades frågorna. En del frågor togs bort, en del omformulerades och några frågor lades till. Slutresultatet blev en enkät som bestod av totalt 30 frågor varav vissa var följdfrågor (se bilaga 2). Av frågorna hade 20 frågor svarsalternativ och 10 frågor var öppna frågor. Några av frågorna var obligatoriska, vilka var frågorna⁶ 9,10,13,15,16,18,20,23 och 24. Dessa frågor ansågs vara mest intressanta ur studiens syfte och frågeställningar och det var viktigt att respondenterna besvarade dem. Även denna enkät skapades i Sunet survey och var en publik enkät.

Länken till enkäten skickades ut till de tänkta respondenterna via e-post av lärosätets samordnare för studenter med funktionsnedsättning och av kontaktpersoner för studenter med dyslexi respektive hörselnedsatta och döva studenter. I mejlet framgick att samordnarna och kontaktpersonerna inte lämnat ut några namn eller kontaktuppgifter på någon av studenterna och ett brev författat av utredaren bifogades (se bilaga 3). Antalet studenter som fick länken med enkäten var 669 stycken, varav 668 studenter fick en länk utskickad via e-post av samordnarna och kontaktpersonerna. En student, som inte fått länken skickad till sig, fick länken via utredaren. Denna student hade varit i kontakt med samordningsfunktionen för flera

⁵ Att leva med RP, Dyslexi org., Högskolestudier ur ett synnedsättningsperspektiv.

⁶ Fråga 15-16 var endast obligatoriska för de som svarat ja eller vet ej på fråga 13.

år sedan, var fortfarande student, använde visst stöd och ville gärna besvara enkäten. En annan student hade fått länken via samordnaren och ville gärna besvara den men kunde inte eftersom enkäten distribuerades via dator, vilket gjorde den otillgänglig för respondenten och funktionshinder uppstod. Att neka en respondent att besvara enkäten på grund av att enkäten distribuerades via dator vore olyckligt varför lösningen blev att utredaren erbjöd sig att läsa upp frågorna och skriva ner svaren som studenten gav. Detta accepterade studenten. E-posten skickades ut successivt under december månad 2015 och i början av januari 2016. En påminnelse skickades ut 25 januari. Enkäten stängdes ner 31 januari 2016.

Enkäten har sedan laddats ner ifrån Sunet Survey till SPSS. Enkäten har bearbetas i SPSS och i Excel. De öppna frågorna har bearbetats i File maker pro och i Word.

1.9.4 Studiepopulation

Antalet studenter som besvarade enkäten blev slutligen 148 stycken, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 22 % (148/669). Svarsfrekvensen blev således låg och resultatet får därför beaktas med försiktighet. Eftersom bakgrundsinformation om den tilltänkta studiepopulationen på 669 studenter är oklar är det svårt att analysera huruvida vissa grupper i den slutgiltiga studiepopulationen på 148 respondenter är över- eller underrepresenterade när det gäller exempelvis kön, studievana eller funktionsnedsättning. I kapitel 2.1 presenteras de i studien ingående 148 respondenternas bakgrund.

1.9.5 Bortfallsanalys

Det finns flera faktorer som kan ligga till grund för den låga svarsfrekvensen. Dels var enkäten inte en respondentenkät utan en publik enkät som skickades ut via en länk och dels berörde enkäten känsliga frågor. Nackdelen med publika enkäter är att det inte går att utröna vilka som har svarat eller ej. Det går därför inte att skicka ytterligare påminnelser till de som inte har svarat för att försöka få upp svarsfrekvensen. Vidare kan det också vara så att respondenter inte har kunnat besvara enkäten på grund av olika svårigheter att besvara den, såsom för studenten som inte kunde besvara enkäten via dator då detta var ett otillgängligt format för studenten. Enkäten berör därtill känsliga ämnen såsom diskriminering. Upplevelser som kan vara svåra att dela med sig av, inte minst skriva ner i en enkät. Även om samordnarna och kontaktpersonerna meddelat att personuppgifter eller kontaktuppgifter inte lämnas ut kan det finnas en rädsla för att känsliga uppgifter ska komma ut och att svar ska kunna kopplas till en viss respondent. Eftersom det inte finns någon känd bakgrundsinformation om den ingående studiepopulationen är det oklart vilka som har varit mer benägna att svara än andra, när det gäller exempelvis kön, ålder, funktionsnedsättning osv.

Alla frågor i enkäten var inte obligatoriska. Eventuellt bortfall på enskilda frågor redovisas i resultatdelen.

1.9.6 Bearbetning av data

När enkäten stängdes ner i enkätverktyget Sunet Survey laddades datan ner till statistikprogrammet SPSS där datan bearbetades. Förutom SPSS bearbetades även materialet i Excel där tabeller togs fram. Ett tabellverk skapades för att utläsa hur respondenterna besvarat frågorna utifrån kön och funktionsnedsättning.

De öppna frågorna bearbetades i FileMaker Pro och i Word där alla svar lades in. Det resulterade i 1228 svar varav de frågor som var relevanta för frågeställningarna analyserades. Ett kodschema skapades i Word för samtliga frågor som skulle analyseras med hjälp av textanalys. Enligt Bergström & Boréus (2000) finns det fyra tolkningsstrategier som brukar användas vid textanalys (Bergström & Boréus, 2000, s. 25).

Tolkningsstrategierna har olika utgångspunkter när textens innebörd ska tolkas: en med utgångspunkt i *uttolkaren* som i första hand relaterar texten till uttolkaren själv, en där tolkning av texten i första hand relaterar till *avsändaren*, en där texten huvudsakligen relateras till *mottagaren* samt en där texten inte fokuserar på några speciella aktörer utan framförallt relaterar texten till *den omgivande diskursen* (Bergström & Boréus, 2000, s. 25). Även om tolkningen av de öppna textsvaren påverkas av den förförståelse utredaren⁷ har och den diskurs som finns inom området, har utgångspunkten varit att tolka svaren utifrån *avsändaren*. Det vill säga fokus har legat på respondenterna som individuella personer, men också som en grupp individer (Bergström & Boréus, 2000, s. 33). Kodscheman skapades genom att först noggrant läsa igenom alla textsvar och sedan börja utröna olika återkommande begrepp eller teman. Dessa reviderades efter hand och målet var att finna mönster som sedan sammanställdes (Bergström & Boréus, 2000, s. 50 ff.).

Basen var uppbyggd på följande sätt.

1. Fråga
2. Kön på respondenten
3. Funktionsnedsättning
4. Funktionshindermodell (Teoriram)⁸
5. Förmågemodellen (Teoriram)
6. Respondentens svar
7. Vad säger respondenten egentligen (kodning)

⁷ Utredaren har arbetat som student- och doktorandombud sedan 2010.

⁸ Punkt 4 och 5, teoriramar används i en magisteruppsats i handikappvetenskap som är under bearbetning.

1.9.7 Val av presentation av svaren

Ett etiskt ställningstagande som gjordes var hur resultaten skulle presenteras. Tabellverket var uppdelat utifrån kön och funktionsnedsättning. Eftersom det fanns få respondenter i vissa grupper, exempelvis i en av funktionsnedsättningskategorierna återfanns endast en person med en viss könstillhörighet valdes detta sätt att presentera resultatet bort. Inte minst eftersom frågorna i enkäten berör ett känsligt ämne och individen ska kunna känna sig trygg i att identitet inte avslöjas. Vidare är uppdelning utefter funktionsnedsättning problematisk vilket diskuteras vidare i de avslutande reflektionerna. Resultatet, med undantag från bakgrundsinformation om respondenterna, presenteras därför utifrån samtliga respondenter. Dock, i de fall det finns en skillnad med över 5 procentenheter i hur män och kvinnor har svarat på en fråga, med undantag från svarsalternativet *vet ej* eller *neutral*, redovisas detta i texten. Observera dock att antalet respondenter, män och kvinnor varierar på de olika frågorna varför jämförelser könen emellan ska göras med försiktighet.

1.9.8 Etiska ställningstaganden

Det finns viktiga etiska överväganden att reflektera kring i denna studie. Syftet och frågeställningarna berör känsliga frågor såsom diskriminering. Inte minst kombinationen av val av respondenter, metod och redovisning av resultat kräver således eftertanke.

Det första etiska ställningstagandet var kring *val av metod* och *urvalet av respondenter*. Mot bakgrund av uppsatsens syfte och frågeställningar som berör känsliga frågeställningar fanns det fördelar ur etisk synvinkel att göra en enkätundersökning. Genom att göra en totalundersökning där samtliga i studiepopulationen fick möjlighet att lämna sina svar, dessutom anonymt genom en publik länk, minskas risken för att den enskilde skulle känna sig utpekad och förhoppningsvis känna sig mer fri i att skriva sina svar. Utredaren kunde inte på något sätt påverka respondenternas svar eller utöva påtryckningar på deltagare eftersom utredaren inte hade kunskap om vilka de var. Efter metodval fick utredaren ta ställning till några av de etiska principer som gäller inom svensk forskning, *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet* (Bryman, 2011, s. 132).

Informationskravet innebär att de tilltänkta respondenterna ska vara informerade om studiens syfte och att de känner till att deltagandet är frivilligt. Vidare ska de informeras om vilka moment som ingår i undersökningen och att de kan hoppa av studien om de önskar (Bryman, 2011, s. 131). För att uppfylla informationskravet skickades ett brev med information om studien tillsammans med enkäten (se bilaga 3). I brevet framgick syftet med enkätstudien och att svaren kommer att behandlas konfidentiellt. I brevet framgick att svaren dels skulle användas i en utredning med syfte att lyfta frågor kring studenter med funktionsnedsättningar och deras studiesituation och dels för att användas i en magisteruppsats i

handikappvetenskap⁹. Kontaktuppgifter till utredaren framkom i brevet ifall någon hade frågor. Eftersom enkäten distribuerades via samordnarna och respondenterna besvarade enkäten via en publik länk förblev de flesta respondenterna anonyma. Undantaget var de respondenter som skrev sitt namn i enkäten på den öppna frågan gällande om de kunde tänka sig att ingå i en uppföljande intervjustudie. Det var totalt 52 respondenter som kunde tänka sig detta och som även lämnade sina e-postadresser.

Samtyckeskravet innebär att de som deltar i en undersökning själva har rätt att bestämma huruvida de vill delta i studien eller ej (Bryman, 2011, s. 132). Genom att det var helt frivilligt att besvara enkäten har respondenterna gett sitt samtycke till att delta i studien.

Konfidentialitetskravet innebär att de uppgifter i studien som rör den enskilde behandlas med försiktighet och konfidentialitet. Obehöriga ska inte ha åtkomst till dessa uppgifter (Bryman, 2011, s. 132). Alla personuppgifter, såsom namn, som framkommit i studien har behandlats med försiktighet och inte lämnats ut till någon. Dessa överväganden har även gjorts i valet av att presentera svaren så att ingen enskild individ ska uppleva att svaren kan kopplas till individen i fråga.

Nyttjandekravet innebär att de uppgifter som insamlats om de enskilda individerna endast ska användas för forskningsändamål (Bryman, 2011, s. 132). När det gäller denna studie hade insamlandet av materialet två syften vilket respondenterna informerats om (se bilaga 3). Att användas i en magisteruppsats i handikappvetenskap och att användas i denna utredning.

⁹ Denna uppsats är under bearbetning.

2. Resultat

2.1 Bakgrundsinformation om respondenterna

Kön

Av respondenterna svarade 71 % (105/148) att de är kvinnor och 23 % (34/148) att de är män. Några få respondenter 3 % (4/148) valde svarsalternativet icke-binär/annan könsidentitet och 3 % (5/148) önskade ej uppge kön alternativt besvarade inte frågan.

Ålder

Medelåldern på respondenterna är 30 år. Majoriteten, 64 % (94/148), är dock 30 år eller yngre. Medianen är 27 år.

Studievana

När det gäller studievana har 20 % (29/148) av respondenterna läst vid Göteborgs universitet mindre än ett år, 34 % (50/148) har läst 1-2 år, 29 % (43/148) har läst 3-4 år och 16 % (24/148) har läst mer än 5 år. Resterande respondenter 2 % (3/148) har svarat vet ej på frågan.

Utbildning

Utbildningsprogram eller fristående kurs

Majoriteten av respondenterna, 71 % (104/147) läser på ett utbildningsprogram, 20 % (30/147) läser fristående kurser och 9 % (13/147) läser både på ett program och fristående kurser. En respondent valde att inte besvara frågan varför N=147.

Nivå

Majoriteten, 77 % (113/146) läser kurser på grundnivå, 18 % (26/146) läser på avancerad nivå och 3 % (5/146) läser kurser både på grund- och avancerad nivå. En respondent läser på forskarnivå. En respondent vet inte vilken nivå kursen hör till. Två respondenter har ej besvarat frågan varför N=146.

Fakultet

I nedan figur 1. *Vid vilken fakultet läser du?* går det att utläsa att respondenterna läser vid olika fakulteter vid universitetet. *Lärarytbildningen*, 17 % (25/148), och *Samhällsvetenskapliga fakulteten*, 17 % (25/148), är de fakulteter som har flest respondenter. Lägst antal respondenter läser vid *IT-fakulteten*, 2 % (3/148) och *konstnärlig fakultet* 3 % (5/148). Det finns även respondenter som läser vid *flera fakulteter* vilket motsvarar 10 % (14/148) av respondenterna.

Figur 1. Vid vilken fakultet läser du?

Not. N=148.

Studietakt

Majoriteten, 82 % (121/147) av respondenterna har en studietakt på 100 % det vill säga helfart och 8 % (12/147) läser på halvfart. Tre respondenter läser med en studietakt på 25 % och en respondenter läser med en studietakt på 75 %. En respondent har svarat vet ej på frågan. Nio respondenter, 6 % (9/147) valde att själva specificera sin studietakt. I dessa svar framkom att studietakten kunde variera under olika terminer exempelvis beroende på respondentens hälsotillstånd. En respondent har inte besvarat frågan varför N=147.

Funktionsnedsättning

Respondenterna delades in i sju olika grupper beroende på vilken typ av funktionsnedsättning eller funktionsnedsättningar som de hade angett på fråga 10¹⁰ i enkäten. Se bilaga 4 samt avsnitt 3.6 metoddiskussion.

Figur 2. Vad har du för typ av funktionsnedsättning eller funktionsnedsättningar?

Not. N=148.

1. Läs- och skrivsvårigheter

Den största kategorin var respondenter som har angett *läs- och skrivsvårigheter*, vilket utgjorde 31 % (46/148) av respondenterna. I denna kategori placerades respondenter som angett dyslexi, läs- och skrivsvårigheter eller dyskalkyli. Av respondenterna i denna grupp är 74 % (34/46) kvinnor och 22 % (10/46) är män. En respondent har uppgett icke-binär/annat kön och en respondent har ej uppgett kön.

2. Neuropsykiatriska variationer

I kategorin *neuropsykiatrisk variation*, som utgjorde 16 % (24/148) av respondenterna, placerades respondenter som har angett Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD),

¹⁰ Fråga 10. Vad har du för typ av funktionsnedsättning eller funktionsnedsättningar?

Aspergers syndrom, Autism, ADD¹¹ eller skrivit att de har någon form av neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Av respondenterna i denna grupp är 63 % (15/24) kvinnor och 25 % (6/24) är män. En respondent har uppgett icke-binär/annan könsidentitet och två respondenter har ej uppgett könsidentitet.

3. Syn- och/eller hörselnedsättning

Av respondenterna var det 8 % (11/148) som angett att de har en syn- och eller hörselnedsättning. Respondenterna i denna grupp består av tio kvinnor och en man.

4. Psykisk ohälsa

Av respondenterna var det 12 % (18/148) som har angett att de har någon form av psykisk ohälsa. I denna kategori placerades respondenter som har angett att de lider av psykisk ohälsa eller specificerat diagnoser såsom schizofreni, ångest, depression och borderline. Av respondenterna i denna grupp är 78 % (14/18) kvinnor och 22 % (4/18) män.

5. Olika kombinationer av 1-4.

Eftersom flera respondenter har angett att de har kombinationer av flera olika funktionsnedsättningar/diagnoser som tillhör några av kategorierna 1-4 skapades en kategori för att samla dessa i en grupp för sig. Det visade sig att 14 % (21/148) av respondenterna tillhörde denna grupp. Det rör sig alltså om respondenter som har angett att de exempelvis har både dyslexi och ADHD. Av respondenterna i denna grupp är 62 % (13/21) kvinnor och 29 % (6/21) män. Två respondenter har uppgett icke-binär eller annat kön.

6. Andra typer av funktionsnedsättningar

I kategorin *andra typer funktionsnedsättningar*, där 15 % (22/148) av respondenterna ingår återfinns respondenter som inte har angett någon av de vanligaste förekommande funktionsnedsättningarna som bildade egna kategorier. Det rör sig om studenter som har angett olika sjukdomar såsom epilepsi, Multipel skleros (MS) eller att de använder rullstol. I denna grupp ingår även de respondenter som inte har skrivit någon diagnos utan istället beskrivit problematiken, exempelvis att de har problem vid salstentor. Detta eftersom det är svårt att veta vad för typ av funktionsnedsättning det rör sig om. Av respondenterna i denna grupp är 68 % (15/22) kvinnor och 23 % (5/22) män. Två respondenter har ej uppgett könsidentitet.

¹¹ En form av ADHD men utan överaktiviteten.

7. Ej uppgett

Av respondenterna vad det 4 % (6/148) som valde att inte uppge vilken typ av funktionsnedsättning som de har. I denna grupp ingår fyra kvinnor och två män.

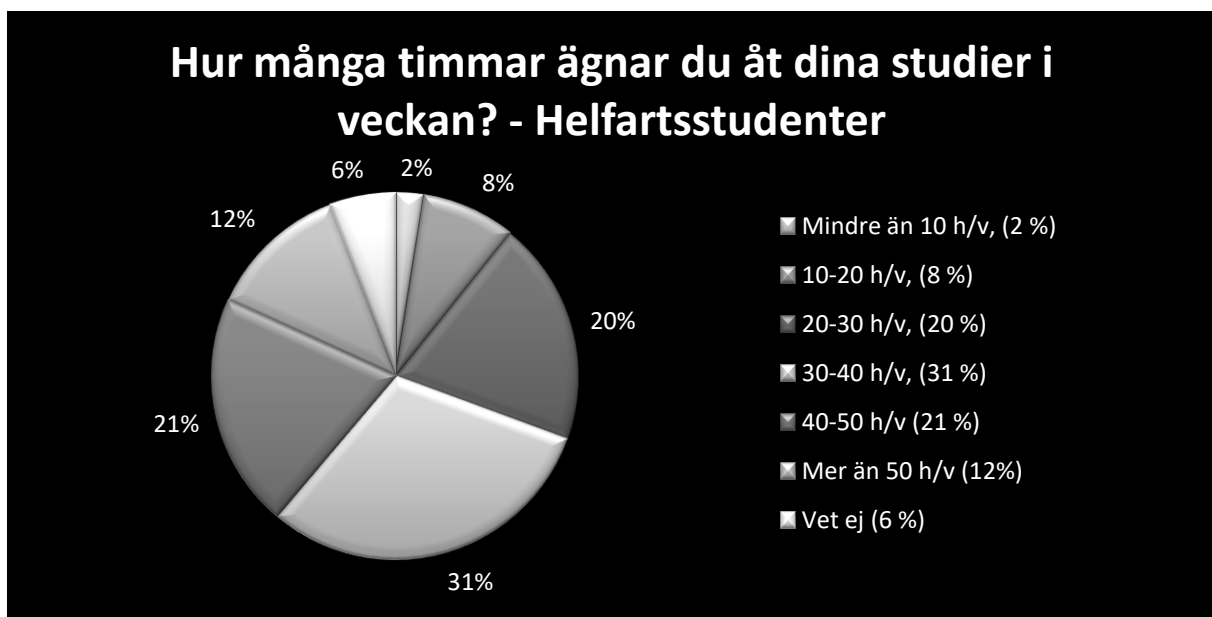
2.2 Hur mycket tid ägnar respondenterna åt sina studier?

Att studera på heltid, det vill säga en studietakt på 100 %, ska motsvara ca 40 timmar i veckan. I denna tid räknas såväl föreläsningar, seminarier osv. på universitetet som egna studier hemma (Göteborgs universitet, 2015).

Av de respondenter som studerar heltid ägnar en tredjedel, 33 % (40/121), mer än 40 timmar i veckan på studierna. Av dessa var det 25 respondenter, 21 % (25/121) som svarade att de ägnar 40-50 timmar i veckan på studierna och 15 respondenter, 12 % (15/121) som svarade att de ägnar mer än 50 timmar i veckan på studierna. Dessa studenter ägnar således mer tid på sina studier än vad som ska motsvara heltid.

Nästan en tredjedel, 31 % (37/121), ägnar 30-40 timmar i veckan till sina studier och en femtedel, 20 % (24/121) ägnar 20-30 timmar i veckan på studierna. Det fanns ett fåtal respondenter, 6 % (7/121), som inte visste hur mycket tid de lade ner på studierna. Det finns inte några större skillnader i hur män och kvinnor har svarat på denna fråga.

Figur 3. Hur många timmar ägnar du åt dina studier? Helfartsstudenter.

Not. N=121.

2.3 Information om stöd

I enkäten återfanns två påståenden som respondenterna fick ta ställning till. Det första påståendet var:

Det är lätt att hitta information om vem man ska kontakta om man behöver stöd med anledning av sin funktionsnedsättning?

Av respondenterna ansåg 48 % (69/144) att det är lätt att hitta information om vem man ska kontakta om man behöver stöd med anledning av sin funktionsnedsättning, 40 % (57/144) instämmer inte med påståendet och 12 % (18/144) svarade vet ej. Det finns inte några större skillnader i hur män och kvinnor har svarat på denna fråga.

Figur 4. Det är lätt att hitta information om vem man ska kontakta?

Not. N=144. Tre respondenter har ej besvarat frågan och en respondent svarade både instämmer och instämmer ej.

Det andra påståendet var:

Det är lätt att hitta information om vilka stöd en student med funktionsnedsättning kan få av universitetet.

Av respondenterna svarade majoriteten 54 % (44/143) att de inte instämmer i påståendet att det är lätt att hitta information om vilka stöd en student med funktionsnedsättning kan få från universitetet. Nästan en tredjedel, 31 % (44/143), instämmer i påståendet och 15 % (22/143) har svarat vet ej. Det finns inte några större skillnader i hur män och kvinnor har svarat på denna fråga.

Figur 5. Det är lätt att hitta information om stöd?

Not. N=143. Tre respondenter har ej besvarat fråga och två respondenter har svarat både instämmer och instämmer ej.

2.4 Har du fått något stöd med anledning av din funktionsnedsättning

Majoriteten av respondenterna, 87 % (128/148) har erhållit någon form av stöd i sin studiesituation, vilket inte är överraskande då enkäten riktar sig till studenter som har haft kontakt med någon av samordnarna för studenter med funktionsnedsättning. Endast respondenter, 9 % (14/148), har inte erhållit något stöd. Anledningen till varför dessa respondenter inte har erhållit något stöd varierar. De anledningar som lämnats är bland annat att man *inte är i behov av något stöd*, att *stödbehovet är under utredning*, att *stödbehovet inte finns att tillgå*, att *man inte visste att stöd fanns att få* eller att *man bett om att få stöd men inte fått något*. Av respondenterna var det 4 % (6/148) som inte vet om de har erhållit något stöd.

Figur 6. Har du fått någon typ av stöd i studiesituationen med anledning av din funktionsnedsättning?

Not. N=148.

2.5 I vilken utsträckning är studenterna nöjda med stödet?

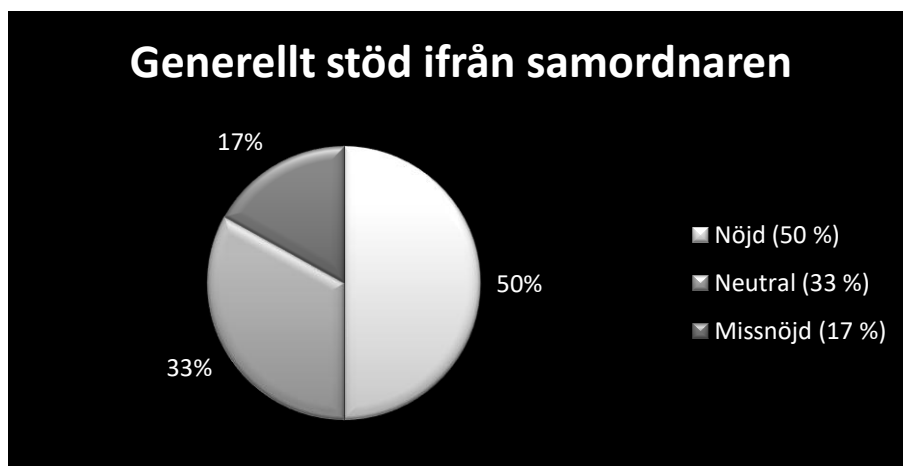
Nedan presenteras hur respondenterna upplever de olika stödformerna. De 14 respondenter som svarat nej fråga 13 i enkäten *Har du fått någon typ av stöd i studiesituationen med anledning av din funktionsnedsättning?* behövde inte besvara dessa frågor. Notera att antalet respondenter på varje fråga varierar då endast de som svarat huruvida de är *nöjda*, *neutrala* eller *missnöjda* med stödet som redovisas.

Det stöd som flest respondenter har erhållit är *generellt stöd från samordnaren* 124 respondenter. Därefter är *anpassad examination* vanligast 107 respondenter. De stöd som används i minst utsträckning är *teckenspråkstolkning* 11 respondenter, *skrivtolkning* 12 respondenter och *tillgång till ramp och/eller hiss* 13 respondenter. Eftersom antalet respondenter varierar från 11 respondenter till 124 respondenter bör dock jämförelser göras med försiktighet då procentsatserna kan bli missvisande (se bilaga 5, tabell 2).

1. Generellt stöd från samordnaren

Av de 62 respondenter som svarat på frågan hur nöjda de är med *generellt stöd från samordnaren* har 50 % (62/124) svarat att de är *nöjda* med stödet, 33 % (41/124) har svarat *neutrala* och 17 % (21/124) är *missnöjda* med stödet. Kvinnor har i högre utsträckning än männen valt svarsalternativet missnöjd, 18 % (16/88) jämfört med 11 % (3/28) (se bilaga 5 tabell 3).

Figur 7. Generellt stöd ifrån samordnaren

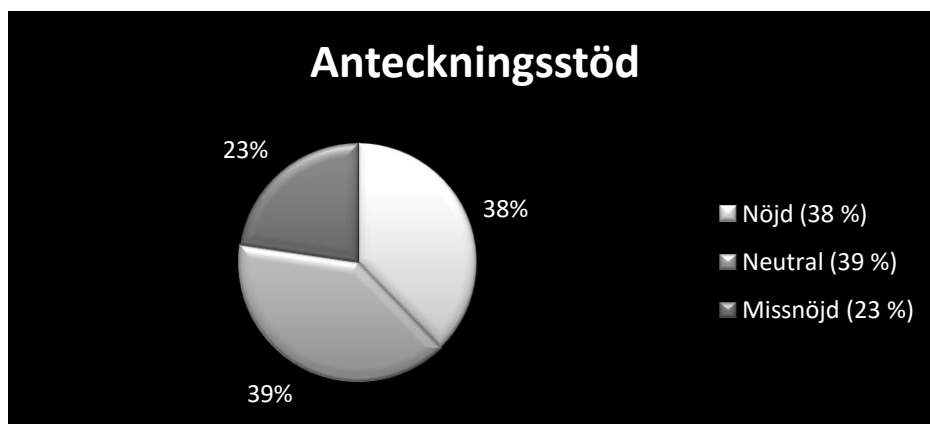

Not. N=124.

2. Anteckningsstöd

Av de 53 respondenter som svarat på frågan hur nöjda de är med *anteckningsstöd* har 38 % (20/53) svarat att de är *nöjda*, 40 % (21/53) har svarat *neutral* och 23 % (12/53) att de är *missnöjda* med stödet. Männen har i högre utsträckning än kvinnorna svarat att de är *nöjda* med anteckningsstödet, 58 % (7/12) jämfört med 34 % (13/38) (se bilaga 5, tabell 3).

Figur 8. Anteckningsstöd.

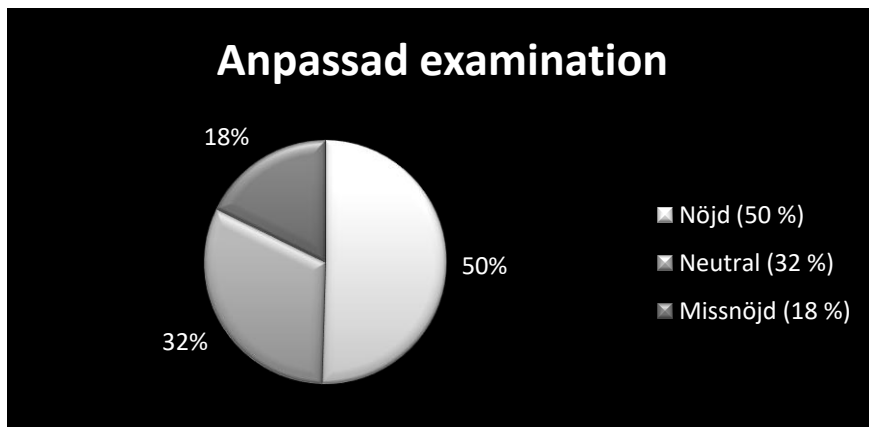

Not. N=53.

3. Anpassad examination

Av de 107 respondenterna som svarat på frågan hur nöjda de är med stödet *anpassad examination* har 50 % (54/107) svarat att de är *nöjda*, 32 % (34/107) att de är *neutrala* och 18 % (19/107) att de är *missnöjda*. Männerna har i högre utsträckning än kvinnorna svarat att de är *nöjda* med stödet *anpassad examination*, 68 % (17/25) jämfört med 45 % (35/77). Kvinnorna har i högre uträkning än männen valt svarsalternativet *missnöjd*, 19 % (15/77) jämfört 12 % (3/25) av männen (se bilaga 5, tabell 3)

Figur 9. Anpassad examination.

Not. N=107.

4. Dator i skrivsal

Av de 49 respondenter som svarat på frågan hur nöjda det är med stödet *dator i skrivsal* har 53 % (26/49) svarat att de är *nöjda*, 31 % (15/49) att de är *neutrala* och 16 % (8/49) att de är *missnöjda*. Männerna har i högre utsträckning än kvinnorna svarat *nöjd*, 60 % (6/10) jämfört med 53 % (20/38). De har även i högre utsträckning än kvinnorna svarat *missnöjd*, 30 % (3/10) jämfört med 13 % (5/38) (se bilaga 5, tabell 3).

Figur 10. Dator i skrivsal.

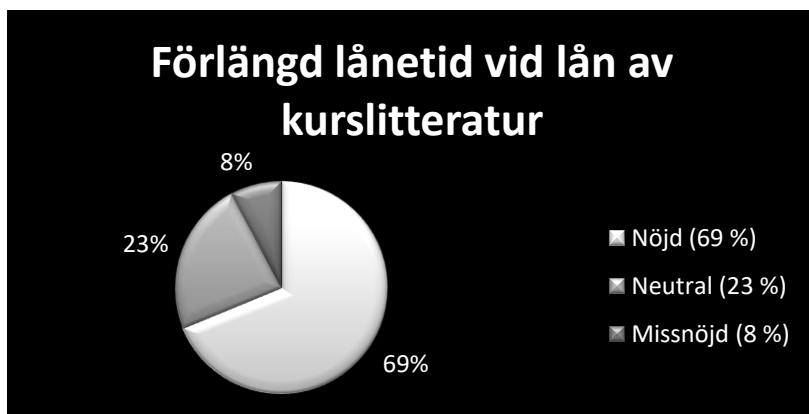

Not. N=49.

5. Förlängd lånetid vid lån av kurslitteratur

Av de 77 respondenter som svarat på frågan hur nöjda de är med stödet *förlängd lånetid vid lån av kurslitteratur* har 69 % (53/77) svarat att de är *nöjda*, 23 % (18/77) att de är *neutrala* och 8 % (6/77) att de är *missnöjda*. Få respondenter är således missnöjda med detta stöd. Kvinnor har i högre utsträckning än männen valt svarsalternativet *nöjd*, 71 % (42/59) jämfört med 57 % (8/14). Männen har i högre utsträckning valt svarsalternativet *missnöjd*, 14 % (2/14) jämfört med 5 % (3/59) av kvinnorna (Se bilaga 5, tabell 3).

Figur 11. Förlängd lånetid vid kurslitteratur.

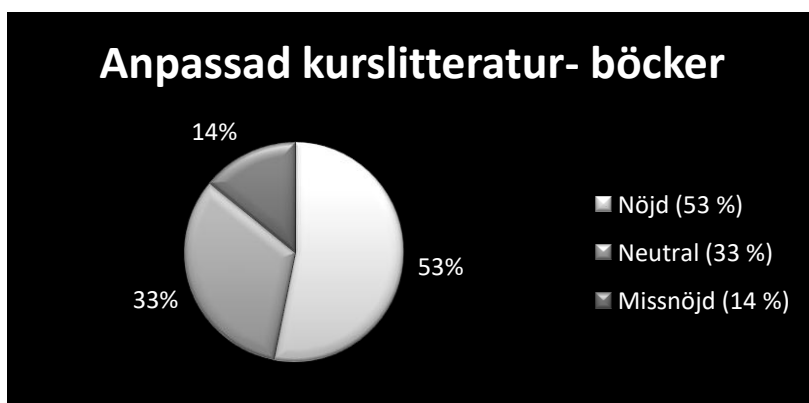

Not. N=77.

6. Anpassad litteratur - böcker

Av de 64 respondenter som svarat på frågan hur nöjda de är med stödet *anpassad litteratur-böcker* har 53 % (34/64) svarat att de är *nöjda*, 33 % (21/64) att de är *neutrala* och 14 % (9/64) att de är *missnöjda*. Männen har i högre utsträckning än kvinnorna svarat att de är *nöjda* med stödet, 58 % (7/12) jämfört med 50 % (24/48). Kvinnorna har i högre utsträckning valt svarsalternativet *missnöjd*, 15 % (7/48) jämfört med 8 % (1/12) (Se bilaga 5, tabell 3).

Figur12. Anpassad litteratur- Böcker.

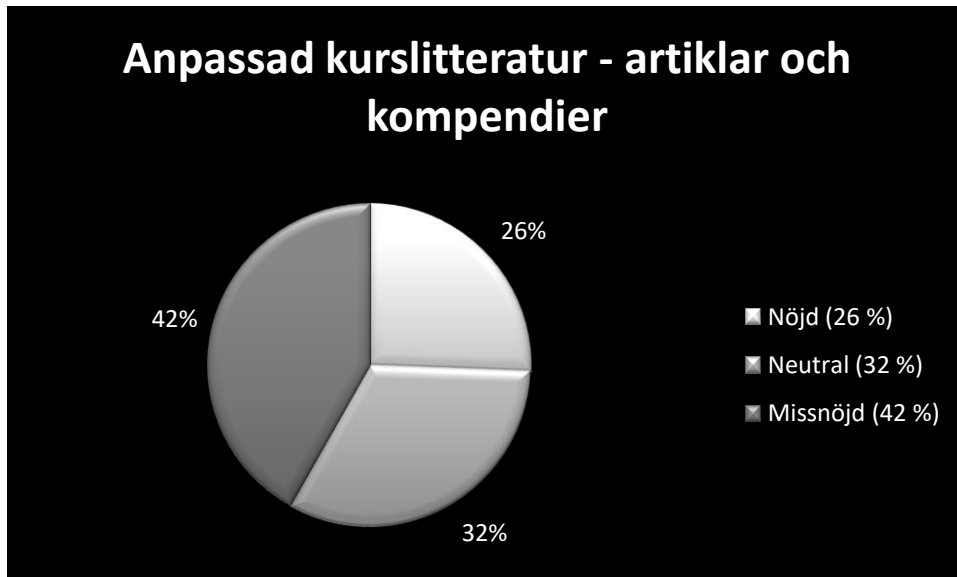

Not. N=64.

7. Anpassad kurslitteratur- artiklar och kompendier

Av de 43 respondenter som svarat på frågan hur nöjda de är med stödet *anpassad kurslitteratur- artiklar och kompendier* har 26 % (11/43) svarat att de *nöjda*, 33 % (14/43) att de är *neutrala* och 42 % (18/43) att de är *missnöjda*. Männen har i högre utsträckning än kvinnorna svarat att de är *nöjda* med stödet, 44 % (4/9) jämfört med 22 % (7/32). Kvinnorna har i högre utsträckning än männen svarat *missnöjd*, 44 % (14/32) jämfört med 22 % (2/9) (Se bilaga 5, tabell 3).

Figur13. Anpassad litteratur- artiklar och kompendier.

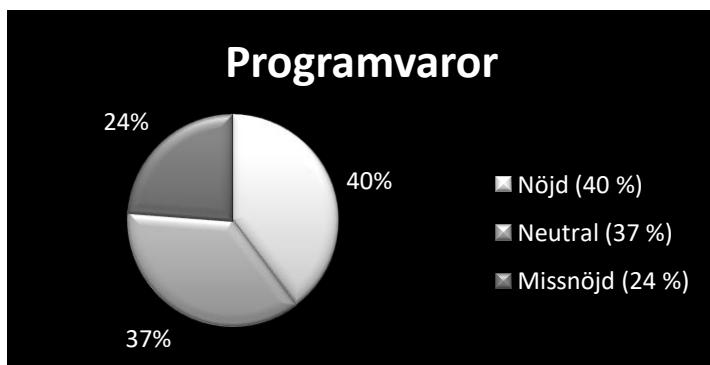
Not. N=43.

I nedan tabell går att utläsa att 22 % (7/32) av kvinnorna och 44 % (4/9) av männen svarat att de är *nöjda* med stödet *anpassad litteratur-artiklar och kompendier*. Svarsalternativet *neutral* valde 34 % (11/34) av kvinnorna och 33 % (3/9) av männen. Svarsalternativet *missnöjd* valde 44 % (14/32) av kvinnorna och 22 % (2/9).

8. Programvaror

Av de 63 respondenter som svarat på frågan hur nöjda de är med stödet *programvaror* har 40 % (25/63) svarat att de är *nöjda*, 37 % (23/63) att de är *neutrala* och 24 % (15/63) att de är *missnöjda*. Männen har i högre utsträckning än kvinnorna svarat att de *nöjda* med stödet, 60 % (9/15) jämfört med 33 % (14/43). Kvinnorna har i högre utsträckning än männen valt svarsalternativet *missnöjd*, 30 % (13/43) jämfört med 7 % (1/15) av männen. Männen är således generellt nöjdare med stödet *programvaror* än kvinnorna (se bilaga 5, tabell 3).

Figur 14 Programvaror.

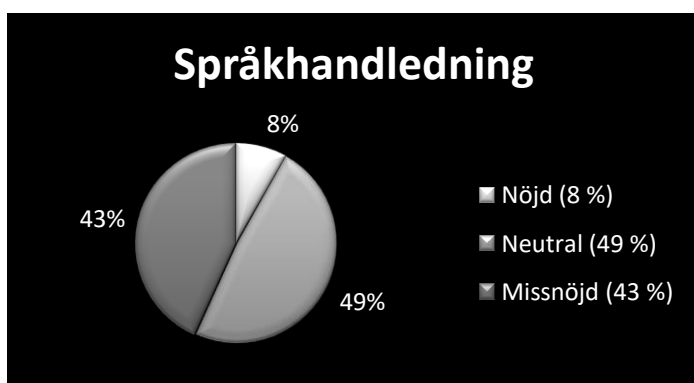

Not. N=63.

9. Språkhandledning

Av de 37 respondenter som svarat på frågan hur nöjda de är med stödet *språkhandledning* har 8 % (3/37) svarat att de är *nöjda*, 49 % (18/37) att de är *neutrala* och 43 % (16/37) att de är *missnöjda*. Få respondenter är således nöjda med stödet språkhandledning, en man och två kvinnor. Kvinnorna har i högre utsträckning än männen svarat *missnöjd*, 42 % (11/26) jämfört med 25 % (2/8) (Se bilaga 5, tabell 3).

Figur 15. Språkhandledning.

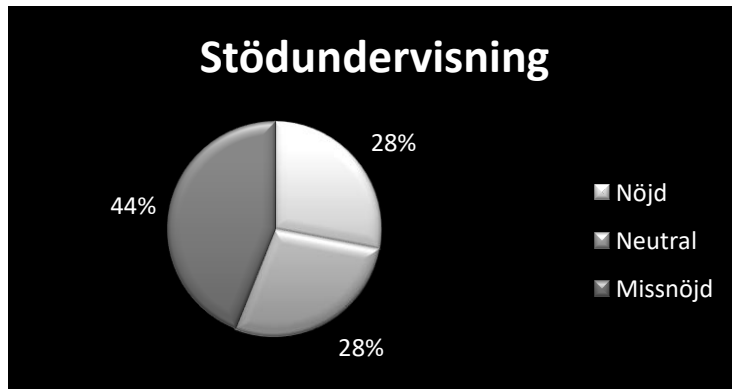

Not. N=37.

10. Stödundervisning

Av de 25 respondenter som svarat på frågan hur nöjda de är med stödet *stödundervisning* har 28 % (7/25) svarat att de är *nöjda*, 28 % (7/25) att de är *neutrala* och 44 % (11/25) att de är *missnöjda*. Männen har i högre utsträckning än kvinnorna svarat att de är nöjda med stödet, 38 % (3/8) jämfört med 25 % (4/16). Hälften av kvinnorna, 50 % (8/16) har svarat att de är *missnöjda* jämfört med 38 % (3/8) av männen (se bilaga 5, tabell 3).

Figur16. Stödundervisning.

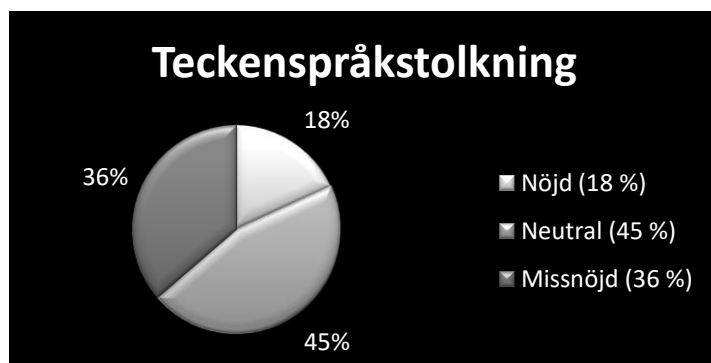

Not. N=25.

11. Teckenspråkstolkning

Av de 11 respondenter som svarat på frågan hur nöjda de är med stödet *teckenspråkstolkning* har 18 % (2/11) svarat att de är *nöjda*, 45 % (5/11) att de är *neutrala* och 36 % (4/11) att de är *missnöjda*. Några eventuella skillnader mellan hur kvinnor och män svarat redovisas inte då antalet respondenter är få, endast åtta kvinnor och tre män.

Figur 17. Teckenspråkstolkning.

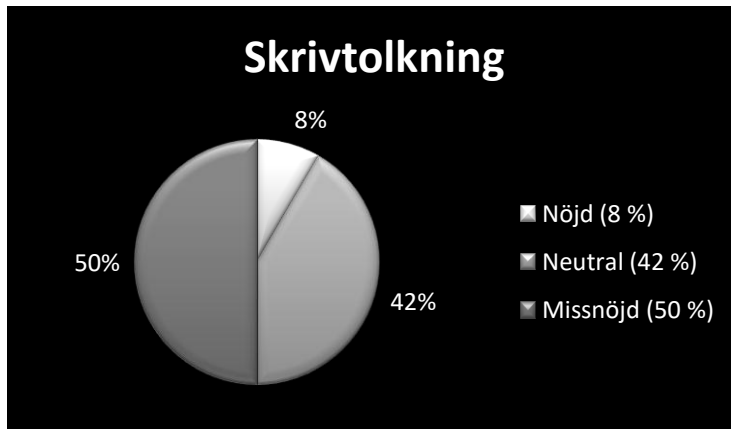

Not. N=11.

12. Skrivtolkning

Av de 12 respondenter som svarat på frågan hur nöjda de är med stödet *skrivtolkning* har en respondent, som motsvarar 8 % (1/12), svarat *nöjd*, 42 % (5/12) är *neutrala* och 50 % (6/12) är *missnöjda*. Några eventuella skillnader mellan hur kvinnor och män svarat redovisas inte då antalet respondenter är få, endast nio kvinnor och tre män.

Figur18. Skrivtolkning.

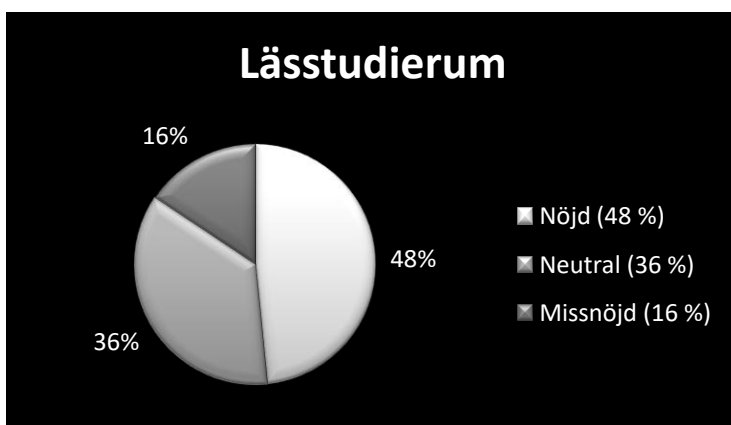

Not. N=12.

13. Tillgång till lässtudierum

Av de respondenter som svarat på frågan hur nöjda de är med stödet *tillgång till lässtudierum* har 48 % (31/64) svarat att de är *nöjda* med stödet, 36 % (23/64) är *neutrala* och 16 % (10/64) är *missnöjda*. Männerna har i högre utsträckning än kvinnorna svarat att de är *nöjda* med stödet, 60 % (9/15) jämfört med 48 % (21/44) (se bilaga 5, tabell 3).

Figur19. Tillgång till lässtudierum.

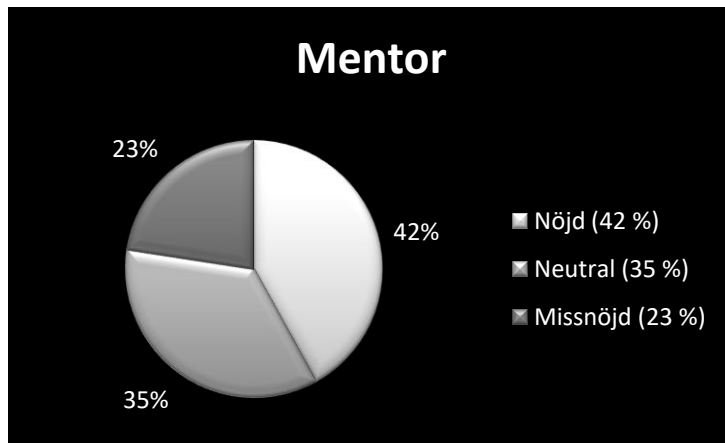

N=64.

14. Mentor

Av de 31 respondenter som svarat på frågan hur nöjda de är med stödet *mentor* har 42 % (13/31) svarat att de är *nöjda*, 35 % (11/31) är *neutrala* och 23 % (7/31) är *missnöjda*. Männerna har i högre utsträckning än kvinnorna svarat att de är *nöjda*, 60 % (6/10) jämfört med 30 % (6/20) (Se bilaga 5, tabell 3)

Figur 20. Mentor.

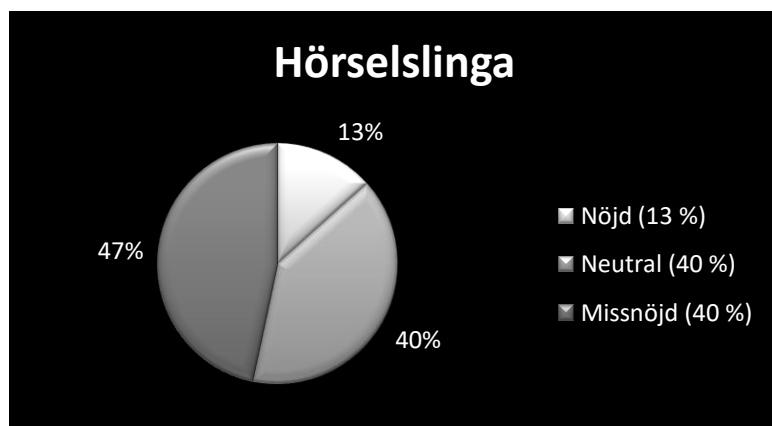

N=31.

15. Hörselslinga

Av de respondenter som svarat på frågan hur nöjda de är med stödet *hörselslinga* har 13 % (2/15) svarat att de är *nöjda*, 40 % (6/15) är *neutrala* och 47 % (7/15) är *missnöjda*. Några eventuella skillnader mellan hur kvinnor och män svarat redovisas inte då antalet respondenter är få, endast nio kvinnor och sex män

Figur 21. Hörselslinga.

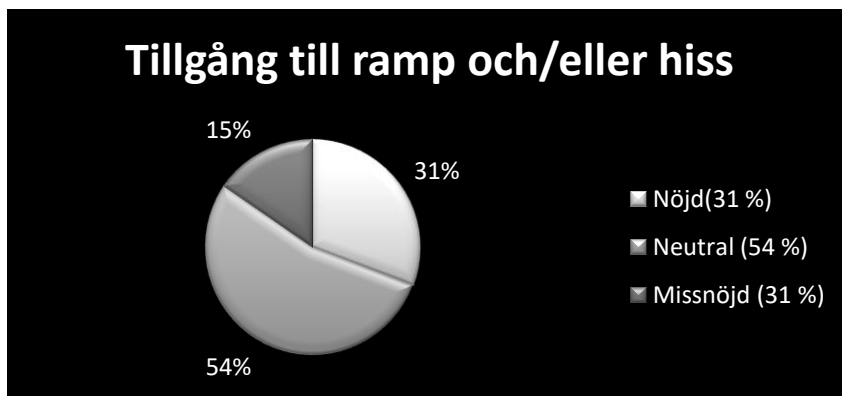

N=15.

16. Tillgång till ramp och/eller hiss

Av de 13 respondenter som svarat på frågan hur nöjda de är med stödet *tillgång till ramp och/eller hiss* har 31 % (4/13) svarat att de är *nöjda*, 54 % (7/13) är *neutrala* och 15 % (2/13) att de är *missnöjda*. Några eventuella skillnader mellan hur kvinnor och män svarat redovisas inte då antalet respondenter är få, endast åtta kvinnor och fem män

Figur22 Tillgång till ramp.

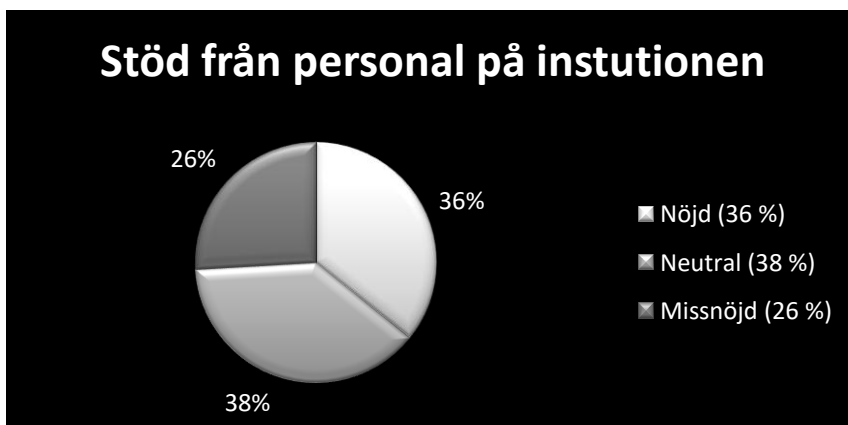

N=13.

17. Stöd från personal på institutionen

Av de 81 respondenter som svarat på frågan hur nöjda de är med *stöd från personal på institutionen* har 36 % (29/81) svarat att de är *nöjda*, 38 % (31/81) är *neutrala* och 26 % (21/81) är *missnöjda*. Männen har i högre utsträckning än kvinnorna svarat att de är *nöjda*, 53 % (9/17) jämfört med 32 % (19/59). Kvinnorna har i högre utsträckning svarat *missnöjd*, 31 % (18/59) jämfört med 18 % (3/17) av männen (se bilaga 5. Tabell 3).

Figur 23. Stöd från personal på institutionen.

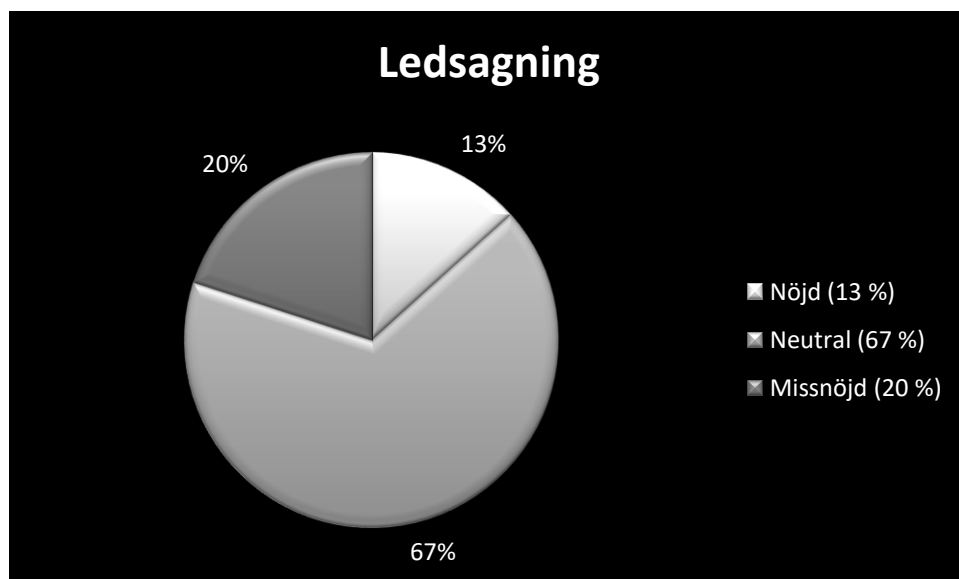

N=81.

18. Ledsagning

Av de 15 respondenter som svarat på fråga hur nöjda de är med stödet *ledsagning* har 13 % (2/15) svarat att de är *nöjda*, 67 % (10/15) att de är *neutrala* och 20 % (3/15) att de är *missnöjda*. Några eventuella skillnader mellan hur kvinnor och män svarat redovisas inte då antalet respondenter är få, endast tio kvinnor och fem män

Figur 24. Ledsagning.

N=15.

19. Annat stöd

Som en extra kategori lades *annat stöd* in i frågan hur nöjda respondenterna är med stödet ifall de hade några stödinsatser som inte passar in i de övriga kategorierna.

I kommentaren till frågorna om stödfunktionerna framkommer att *annat stöd* kan handla om:

"annat stöd: mikrofon till läraren och reserverad plats i skrivsal under hörförståelse, dessutom rätten att be läraren tala tydligare respektive långsammare. även extra omtentor."

"Att lärare i förväg skickar vilken ppt eller annat material de ska använda under föreläsningen."

"Extra handledning vid uppsats"

"Annat stöd: Förståelse och omtanke från lärare. Det riskerar ju låta trivialt, men har varit av stor betydelse för mig".

"Sluppit redovisa i helklass"

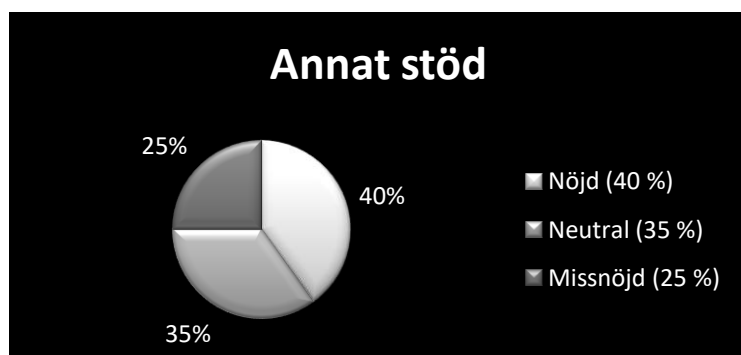
"Att jag har kunnat ta del av studierna i min takt."

"Annat stöd: Har fått en gott stöd från biblioteket, va gäller att hitta böcker och diverse andra frågor. Anteckningsstödet är det enda jag verkligen verkligen har saknat i hela utbildningen. Men jag ville inte att klasskamraterna skulle bli trötta på mig så jag la ner detta."

"Hade hjälp av en doktorand för att klara laborationer på en kurs som via programmet bedrevs i XX. Programansvarig var inte det minsta intresserad och doktoranden var inte alls engagerad vilket fick mig att känna mig till besvär så jag slutade att träffa honom och har U i kursen".

Av de respondenter som svarat på frågan hur nöjda de är med *annat stöd* har 40 % (16/40) svarat att de är *nöjda*, 35 % (14/40) är *neutrala* och 25 % (10/40) att de är *missnöjda*. Männen har i högre utsträckning än kvinnorna svarat *nöjd*, 60 % (6/10) jämfört med 33 % (9/27). Kvinnorna har i högre utsträckning svarat *missnöjd* än männen, 26 % (7/27) jämfört med 20 % (2/10) (se bilaga 5, tabell 3).

Figur 25. Annat stöd.

N=40.

2.6 Vilket stöd anser respondenterna vara det viktigaste i studiesituationen?

I enkäten återfanns en öppen fråga där respondenterna fick svara på vilket stöd som var det viktigaste stödet i deras studiesituation. Vissa respondenter angav ett stöd som de ansåg vara det viktigaste, men flera respondenter angav dock flera stöd som de ansåg vara de viktigaste. Antalet stöd som angetts som viktigast eller en av de viktigaste blev därför 234 totalt, vilket går att utläsa i tabell ? nedan.

Tabell 6. Vilket stöd anser du vara det viktigaste i din studiesituation?

	N	%
Personligt stöd	76	32%
Anpassad examination	55	24%
Förlängd lånetid vid lån av kurslitteratur / Anpassad kurslitteratur	29	12%
Annat stöd	17	7%
Anteckningsstöd	16	7%
Förståelse	9	4%
Programvaror	7	3%
Tillgång till lässtudiorum	7	3%
Dator i skrivsal	5	2%
Fysisk anpassning av studiemiljö	3	1%
Teckenspråkstolkning/skrivtolkning	2	1%
Språkhandledning	1	0%
Ledsagning	1	0%
Vet ej	6	3%
Totalt	234	100%

N=234 (Antalet stöd), antalet respondenter =134. De 14 respondenter som svarat nej på fråga 13 i enkäten *Har du fått någon typ av stöd i studiesituationen med anledning av din funktionsnedsättning?* behövde inte besvara denna fråga.

Såsom framkommer i tabellen ovan är det stöd som respondenterna i störst utsträckning angett som viktigast, eller en av de viktigaste, *personligt stöd* vilket utgjorde 32 % (76/234) av de stöd som angetts. Det vill säga personlig hjälp av en mentor, samordnare eller annan person i studiesituationen.

”Samtal/hjälp med att förstå uppgifter. Att personer jag söker angående frågor svarar på mail och liksom bara är tillgängliga helt enkelt. Det är bra att ha en relativt god insikt i vad för slags stöd skolan kan erbjuda också, även som lärare. Så att man kan svara på den frågan när/om den kommer från mig.”

”En mentor, som väl är så har vi en väldans fin kontakt vilket underlättar arbete mycket. Vi kan prata om allt från sociala konstruktioner till rena text formuleringar.”

”Att jag kan hänvisa till att den programansvarige känner till mitt problem, och att det finns en samordnare som jag har kontakt med (och att tydligt tala om mitt funktionshinder som ett funktionshinder) hjälper mycket för hur lärare etc tolkar min situation. Det hjälper också för

att "legitimera" mitt funktionshinder, som inte alltid är lätt att förstå. Bortsett från det är mitt största stöd en lärare som erbjudit sig att ha handledning/mejlkontakt med mig lite då och då, även efter att hens kurs tog slut. Att veta att jag för det mesta kan höra av mig till hen med funderingar när något känns oroligt - och att ha ännu en person att kunna hänvisa till i samtal med andra - hjälper mycket."

Efter personligt stöd var *anpassad examination* det stöd som förekom mest i svaren, vilket utgjorde 24 % (55/234) av de stöd som angetts. Därefter var *förlängd lånetid vid lån av kurslitteratur/ Anpassad kurslitteratur*, 12 % (29/234), *annat stöd* 7 % (17/234) och *anteckningsstöd* 7 % (16/234) de vanligaste angivna.

Ett stöd som nio respondenter, 4 % (9/234), angav som det viktigaste stödet är *förståelse* vilket fick bilda en egen kategori då *förståelse* och *bemötande* är något som återkommit i de öppna frågorna i enkäten och därmed bör uppmärksammas.

"Förståelse att alla inte befinner sig i institutionens fyrkantiga ramar"

"Att bli förstått och inte uppfattas att man är dum i huvud om man inte klarar en tenta."

"Att känna stöd från institutionen och att stor förståelse finns för funktionsnedsättningen! Det är annars lätt att känna sig besvärlig och dum, trots att man sitter inne med så mycket potential!"

"Jag tycker det viktigaste är att folk har förståelse att jag har dyslexi"

2.7 Hur skulle stödet kunna förbättras?

På den öppna frågan *Hur skulle stödet till studenter med funktionsnedsättning kunna förbättras? Finns det till exempel något stöd som du saknar*” valde 146 av 148 respondenter att svara. De flesta respondenter gav flera förslag på sådant som kan förbättras varför antalet svar i tabell *Hur skulle stödet kunna förbättras* nedan uppgår till 192. Av dessa svar var det dock 25 respondenter som svarat vet inte eller svarat att de inte hade några förbättringsförslag, vilket motsvarar 13 %. Tabell 7. *Hur skulle stödet kunna förbättras?*

	N	%
Ett bättre personligt stöd	38	20%
Fler/bättre lösningar vid examination	24	13%
Bättre och mer tillgänglig information	22	11%
Bättre bemötande och mer förståelse	15	8%
Övrigt	14	7%
Undervisningen borde bli mer tillgänglig	12	6%
Anpassad kurslitteratur	12	6%
Personal borde få samma direktiv och/eller bättre samordning	10	5%
Enklare och snabbare att få stöd	7	4%
Förlängd tid på kurs/utbildning	6	3%
Stödgrupp för studenter med funktionsnedsättning	3	2%
Ekonomi/resurser	4	2%
Vejej	10	5%
Saknar inte något stöd	15	8%
Totalt	192	100%

N=192 (antalet kategorier), antalet respondenter =146.

1. Ett bättre personligt stöd

Den vanligaste kategorin är *Ett bättre personligt stöd* som utgjorde 20 % av förslagen (38/192). I denna kategori ingår förslag som *privatundervisning, mentorsstöd eller mer enskild handledning*. Det fanns även respondenter som ansåg det problematiskt att de själva måste informera om sitt hjälpbehov och på egen hand ordna saker som de önskar att en person på universitetet kunde hjälpa dem med:

”Att jag slapp be läraren om saker själv hela tiden. Jag känner mig jättedumt och jobbig. Det borde gå att lösa så att de får informationen från till exempel studierektor om vad jag behöver. Då skulle jag också slippa försvara mig hela tiden. Jag tycker också att anteckningsstöd ska utannonseras istället för att jag ska hitta någon själv.”

”Att det finns en bestämd väg hur jag i varje kurs ska be om hjälp om jag behöve det. Vem jag ska kontakta och vilket stöd jag kan förväntas få innan kursen startar. Idag måste jag inför varje kurs, 4 per termin, skapa nya kontakter med lärarna. Och förklara på nytt igen och igen om mina svårigheter som många av lärarna inte förstår. Mina svårigheter syns inte på mig eller märks av andra. Jag är kunnig och påläst, men får inte ihop hemtentor”

”Att ha en och samma handledare som jag kunnat ta kontakt med i olika kurser, även om hen inte varit insatt i kursen, har också hjälpt mycket. För att ta kontakt med nya personer för varje ny kurs och varje nytt kursmoment och be om förståelse är väldigt utmattande, så att veta att det finns nån som har koll sen tidigare som jag också kan vända mig till hjälper. Jag tror universitetet skulle vinna på att erbjuda stöd från mer långvariga handledare - även om det mest innebär lite mejlkontakt nån gång ibland.”

”Framför allt skulle jag önska att universitetet på utbildningsprogram kunde hjälpa till att föra talan om behov och anpassning inför kommande kurser. Kanske kunde det vara studievägledarens roll att föreslå en plan och kontakta kursledning inför ny kurs. I nuläget är det upp till studenten att söka upp kursansvarig - gärna månader före kursstart - och försöka sätta sig in i kommande kursupplägg, identifiera möjliga problem, boka möte med kursledning, föreslå anpassning och så vidare - en stor och komplicerad uppgift. Dessutom en slags dubbelbestraffning att man som student med funktionsnedsättning inte bara ska tampas med funktionsnedsättningen utan också behöva bedriva all denna administration vilket andra studenter inte behöver (eftersom utbildningen redan är anpassad efter dem). Önskar dessutom längre öppettider på bibliotek - många läser bra på sena kvällstider. Hjälp och stöd att som student med funktionsnedsättning söka internationella utbyten.”

2. Fler/Bättre lösningar vid examination

Efter personligt stöd var *Fler/Bättre lösningar vid examination* det stöd som flest respondenterna ansågs kunna förbättras vilket utgjorde 13 % (24/192) av förslagen. Det handlar bland annat om förslag på kortare examinationer, möjlighet att komplettera, tydligare instruktioner och lättlästa tentor.

”Jag skulle så hemskt mycket behöva någon som har erfarenhet eller kunskap om kursen som kan hjälpa mig att lägga upp små delmål eller scheman utifrån mina inlärningsbehov. Det hade också underlättat enormt om det fanns ett mellanting när det kommer till anpassning av examinationer. Just nu finns det mer eller mindre bara läshjälp, eget rum och mer tid. Jag tror att de flesta med min funktionsnedsättning iaf bara behöver få sitta längst bak i salen under en salstenta, och tillåtelse att röra lite på sig eller sitta i en soffa eller göra vad som helst annat i fem minuter. När det gäller övriga examinationstyper är det så viktigt att den som utformar examinationen ger raka och tydliga instruktioner. Här faller många föreläsare, och en förbättring eller ett förtydligande av kursmålen hade underlättat för alla studenter - både med och utan funktionsnedsättning.”

”Jag skulle VERKLIGEN uppskatta om det vid seminarium, för handikappade, man hade haft möjlighet att missa några fler gånger än 2 st seminarier under en termin, kanske iaf 3-4 stycken missar som helhet. Jag själv har svårt när det är seminarium 3 ggr i veckan vissa veckor och jag har ont efter att ha varit på ett seminarium i 3 h en eller två dagar före. Jag tvingar mig till seminariet och tar mycket smärtstillande för att klara av att medverka i 3 h i streck, det hade betytt mycket om man kunde få missa ett seminarium till iaf när det är 3 st/vecka... Sånt kan göra att jag inte kan studera klart, jag önskar man kunde få missa iaf 3-4 seminarier per termin och lämna dem till läraren via mail istället eller liknande. Det hade även varit bra att ha all kurslitteratur som ingår i utbildningar som ljudböcker.”

”Det skulle erbjudas teoretiska alternativ för de som inte kan genomföra laborationerna. När jag försökte mig en gång på en fysik-kurs och stötte där på problem med en uppgift programmerade jag tex en datorsimulation av experimentet. Jag vågar påstå att jag lärde mig genom detta mer om uppgiften än de som genomförde experimentet”.

3. Bättre och mer tillgänglig information

Tredje störst, 11 % (22/192) kategorin *Bättre och mer tillgänglig information*. I denna kategori ingår förslag som handlar om bättre och mer tillgänglig information till studenter och/eller lärare om såväl funktionsnedsättningar, stöd och universitetsstudier. Det handlar om information om vart man som student eller lärare ska vända sig till med sina frågor, vilka stödformer som finns och vad som gäller på universitetet:

”En hel del i min situation är ensam och introverta personer. Jag lyckades fråga och hitta vänner att förklara saker som verkar uppenbara för andra men inte för mig. Kanske en introduktion av något slag som klart och tydligt förklarar en del allmänna regler och funktioner.”

”Jag saknar information där det står vilket stöd som finns tillgängligt samt vilket jag har rätt till. Om det finns information saknar jag hänvisning till vart. När jag har sökt hjälp har jag inte fått någon information om detta, de flesta ansvariga jag har stött på har däremot varit tydliga med att informera om att jag är en resurs. Jag visste bara att det var möjligt att sitta i ett enskilt rum under salstentamen så det bad jag om och fick men ingen övrig information/frågor om behov.”

”Jag viste inte att det fanns hjälp och inte fick någon hjälp heller mådde fruktansvärd dåligt och kände mig värdelös. Jag fick först nu veta att det finns hjälp efter fyra och ett halv års studie.”

4. Bättre bemötande och mer förståelse

I kategorin *Bättre bemötande och mer förståelse* som återfanns i 8 % (15/192) av svaren fanns synpunkter på bristande bemötande och förståelse från olika personer på universitetet som skulle kunna förbättras, tex genom mer kunskap om funktionshinder som skulle kunna medföra en attitydförändring.

”Gärna tidigt i utbildningen ha någon som föreläser om just dyslexi. På detta sättet får man en attitydförändring och man ser individen som en positiv resurs. Det finns trots allt många fördelar med dyslexi som exempelvis problemlösning, visualisering, att tänka utanför boxen, praktisk kunskap, pedagogik, lyhördhet, tålmod, retoriska, logiska osv.”

”Jag saknar förståelse och information från olika parter inom GU. Många lärare som övrig personal har förståelse när man väl berättar om sitt funktionsnedsättning. Men tyvärr saknas kunskap om hur man ska bemöta och göra (i förhållande till GU "styrdokument"), vilket påverkar möjligheterna att anpassa examinationen.”

”Bättre kommunikation från lärarna, får ofta höra att man "ska klara detta när man läser på universitetet!" Det handlar ofta inte om att man inte klarar av det teoretiska i uppgiften utan om att man går runt med konstant oro och ångest inför en sådan uppgift och känner sig dålig om man påpekar detta.”

5. Övrigt

I kategorin övrigt, 7 % (14/192), återfanns bland annat förslag på tekniska hjälpmedel, tillgång till vilorum, längre öppettider på biblioteket, att det borde framgå i kursplan att det finns stöd för studenter med funktionsnedsättning och att universitetet hade bättre kunskap om och bättre samordning med andra instanser såsom csn och försäkringskassan:

”Jag är väldigt nöjd med mitt stöd. Min handledare har varit fantastisk. Det enda som jag upplever är samordningen att hitta mentorer. Exempelvis var det många veckor som gick åt till att hitta handledare. Det var frustrerande då mitt CSN flyter iväg. Sen fick jag en handledare som totalt saknade empati och verkade inte riktigt ta in att jag faktiskt hade problem (fast institutionen pratat med honom flera gånger). När jag tillslut fick min nuvarande handledare var terminen nästan slut. Sen har jag upplevt att min nuvarande handledare kanske inte riktigt har tid med mig. Min uppsats har tagit mycke längre tid än vad vi förutsåg från början så jag förstår att det kan vara frustrerande. Men samtidigt är det ju så här det är. Men samtidigt är jag supernöjd med den hjälp jag fått! Mitt största problem är att CSN inte accepterar att man trappar upp studier vilket är ett jätte problem! En annan sak som hade varit bra är någon som har ekonomisk kunskande på institutionen. Idag när du kontaktar försäkringskassan eller CSN så är det få som egentligen vet hur ersättningssystemet för sjukskrivna studenter fungerar. När man är sjuk blir det väldigt rörigt och svårt att veta vem man ska vända sig till. Visst pengar är inte samma som studier. Men det påverkar väldigt mycket för ens förmåga att kunna ta sig tillbaka.”

7. Undervisningen borde bli mer tillgänglig

I kategorin undervisningen borde bli mer tillgänglig, 6 % (12/192) återfinns förslag på att göra undervisningen mer tillgänglig exempelvis genom att lämna ut Powerpoints innan föreläsningen och att fler föreläsningar borde streamas.

”Vad det gäller både språkstöd och min funktionsnedsättning, det fanns ingen stöd under föreläsningar. Det var väldigt skönt att få powerpoint bilder i förhand så att man kunde hänga med och få en helhetsbild av tre timmars prat. Det underlättade också att man kunde bara lyssna och ta in en förklaring av böckerna istället för att försöka skriva allt de sade. Det blev mycket mindre anteckning vilket var skönt för mina handleder. MEN kursordnare upplevde jag som misstänksamma och nästan aggressiva när man påminde fler gånger att det var ett stort hjälp. Istället för att lita på mig och min expertis på mitt eget behov för pedagogik och hjälpmedel, blev samtalet istället mycket om deras och föreläsarens rättigheter och en ifrågasättning av mig och om jag bara försökte hitta en genväg istället för att läsa kurslitteraturen. Sårande.”

”Som jag tidigare nämnt. Mer handledning, fler genomgångar av detaljerad art. Genomgångar som endast rör studenter med funktionsnedsättning eller enskilda genomgångar. Det skulle även kunna bestå i form av mailkontakt med en "lärare" samt inspelade föreläsningar som läggs upp på GUL. //Jag skulle aldrig på för miag att ställa alla frågor jag har under en examinationsgenomgång tillsammans med de "andra" (utan diagnoser). Jag vägrar sticka ut ur mängden som "den med alla dumma frågor" dessutom dyker många frågor upp först när jag sitter med uppgiften.”

8. Anpassad litteratur

Kategorin *anpassad litteratur*, 6 % (12/192) handlar om hur kurslitteratur kunde bli mer tillgänglig, exempelvis att de alltid fanns att tillgå, att uppläsning av litteratur inte ska vara monoton och få hjälp med att hitta relevant litteratur.

"Talböckerna var längre i timmar än tiden som gavs för att läsa dem. Det var alltså fysiskt omöjligt att hålla takten med de andra."

"Att uppläsningen av litteraturen inte skulle varit så monoton. Det e lättare att lyssna på om man har mer flyt i läsaren."

9. Personal borde få samma direktiv och/eller bättre samordning

I kategorin *Personal borde få samma direktiv och/eller bättre samordning*, 5 % (10/192) återfinns synpunkter på att kommunikationen mellan personalen på universitetet borde fungera bättre och att hjälpen eller stödet inte godtyckligt borde variera utefter lärarens inställning.

"Att samordnare, studievägledare, programansvarig och lärare hade samma direktiv ang stöd."

"Informationen skulle kunna förbättras avsevärt. När jag började på handels så fick jag berätta för min studierektor vad det innebär att vara dyslektiker (?). Anställda bör vara mer pålästa. Även samordningen mellan de olika avdelningarna kunde fungera bättre."

"Att det ska vara direkt kommunikation att det redan ska finnas olika planer för hur man på kursen kan anpassa examinationen. För att minska lärare som ljuger och öka rättssäkerheten .kommunikationen mellan lärare måste fungera bättre".

"Det är mycket insatser man kan få. Men det är svårt att få insatserna att fungera i praktiken. Ofta blir det till sist och syvne läraren som väljer att godkänna ändå för att han eller hon förstår att man har kämpat så och varit ambitiös men inte klarat av alla momenten ändå. Det är lärarens empatiförmåga och goda vilja det hänger på. Det betyder att stöden är bra i på pappret men inte fungerar i studiesituatiunen direkt."

10. Enklare och gå snabbare att få stöd, förlängd kurs tid, stödgrupp och resurser

Några respondenter har nämnt att det borde bli *enklare och gå snabbare att få stöd*, att man borde få förlängd tid på sin kurs eller utbildning, att det borde finnas en stödgrupp för studenter med funktionsnedsättning och att *ekonomi och resurser* inte borde vara ett hinder.

"Bättre information. Snabbare hjälp, ska ej ta en termin när man kontaktat vid antagningsbesked. Lättare att få reda på vad man har rätt till"

"Jag skulle vilja kunna ha en mentor eller stödgrupper för studieteknik per varje kurs. Det hade varit fantastiskt att ha någon som förstod hur jag upplever allt. Jag skulle också vilja ha lite längre tid på mig på varje kurs, då det inte hade gjort något om min utbildning blev 6 år ist för 5. Men det vet jag ej är möjligt."

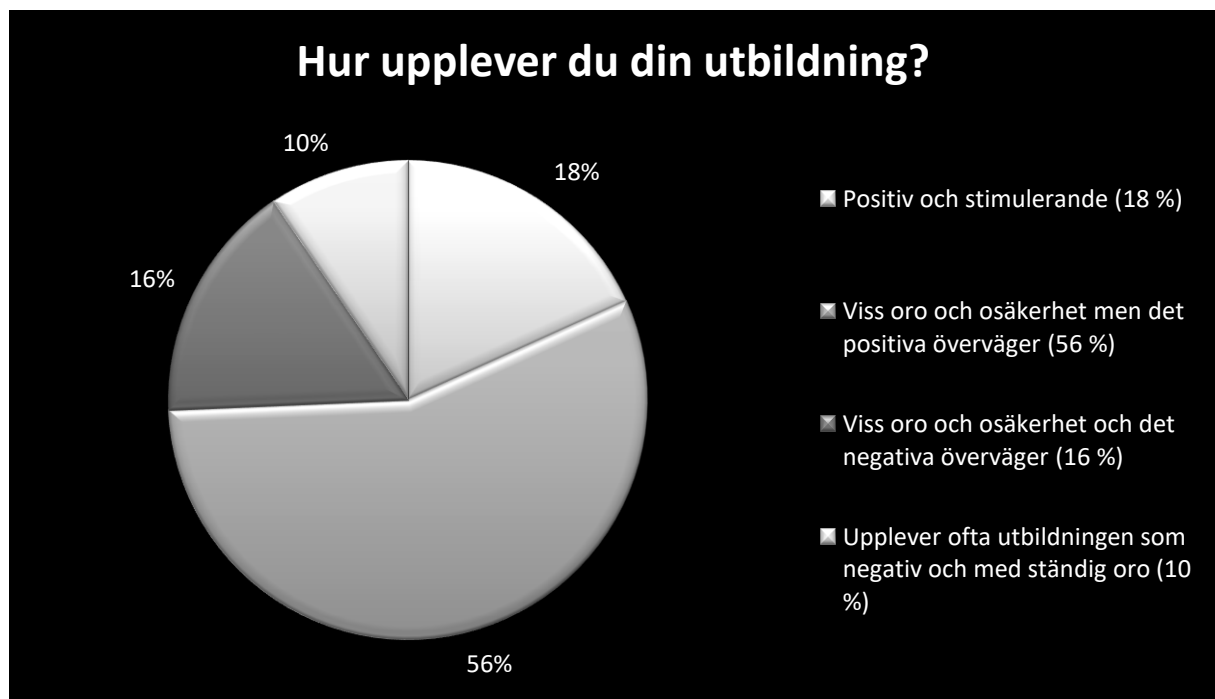
"Det vore väldigt bra att ha en grupp för studenter med funktionsnedsättning. Man skulle kunna mötas regelbundet och få stöd av varandra. Någon annan kanske har tips på hur den har löst något problem man själv har just nu och man kan få vänner som accepterar en lättare. I övrig tänker jag att man borde kunna förbättra struktur och tydlighet i utbildningen för alla. Samla information som läsanvisningar, schema och dylikt på ett tydligt sätt och se till att alla förstår hur dom kan få tag på denna info. Informera både skriftligt och muntligt om förändringar under kursens gång."

"Ja. Hade ekonomin funnits hade jag även kunnat få hjälp på de kurser jag läst på avancerad nivå fr o m att jag påbörjade masterutbildningen. Jag har endast fått hjälp i kandidatprogrammet då ekonomin varit begränsad."

2.8 Hur upplever du din utbildning?

I enkäten återfanns en fråga om hur respondenterna upplever sin utbildning. Detta var en obligatorisk fråga och respondenterna kunde välja mellan fyra olika alternativ *Positiv och stimulerande, Viss oro och osäkerhet men det positiva överväger, Viss oro och osäkerhet och det negativa överväger* och *upplever ofta utbildningen som negativ och med ständigt oro*. De kunde även motivera sitt svar i en öppen fråga. I nedan figur 25 *Hur upplever du din utbildning* går det att utläsa hur respondenterna svarade. Det finns inte några större skillnader (Stockholms läns landsting, 2016) på hur män och kvinnor har svarat på denna fråga.

Figur 26. Hur upplever du din utbildning.

N=148.

Resultatet visar att de flesta respondenter, 56 % (79/148), upplever en viss oro och osäkerhet men att det positiva överväger.

"Utbildningen är lärorik och intressant men lärarnas kunskaper och attityd skaapar oro då det är mycket otrevliga och oförstående till min situation".(Viss oro och osäkerhet men det positiva överväger)

"Viss oro och osäkerhet men det positiva överväger pga att oron beror på om det ska fungera med hjälpmedel, att tolkarna ska ha hög kvalitet, om jag kan få ut något lika bra jämfört med mina medstudenter. Att jag ska tas för lika bra som de hörande. Teckenspråkstolkarna betyder mycket i det avseendet... Oron består också i att jag inte vet om min anteckningshjälp alltid dyker upp på föreläsningarna...." ".(Viss oro och osäkerhet men det positiva överväger)

"Känns som om jag är en av dem som pluggar mest (sitter kvar efter skolan varje dag fram till 7-8 på kvällen) men ligger fortfarande efter i plugget vilket gör mig lite stressad. Annars är det bra".(Viss oro och osäkerhet men det positiva överväger)

Därefter var svarsalternativet *positiv och stimulerande*, det vanligaste vilket 18 % (25/148) av respondenterna valde.

"Jag tycker att utbildningen är mycket bra." (positiv och stimulerande)

"Positiv och stimulerande. Trivs jättebra, speciellt med den praktiska delen av min utbildning. Lite svårt med det teoretiska, men går okej, intressant." (positiv och stimulerande)

"Jag trivs bra med att studera. Såklart stöter jag på motgångar som säkert till en viss del beror på min dysfunktionalitet men det har jag lärt mig att leva med". (positiv och stimulerande)

Majoriteten, 74 % (104/148) kan således generellt sett antas uppleva utbildningen som positiv.

Av de negativa alternativen valde 16 % (22/148) av respondenterna att svara att de upplever en viss oro och osäkerhet och att det negativa överväger.

"Viss oro och osäkerhet och det negativa överväger. Problemet med utbildningen är att jag har väldigt begränsade möjligheter att lära mig och göra uppgifter på ett sätt som jag klarar av och som jag tycker att jag får ut något från. Detta gör mig orolig och det känns inte som att jag kommer klara av mina studier alls." (viss oro och osäkerhet och att det negativa överväger)

"Jag känner att det är svårt att förstå kraven, vilken kunskap som eftersöks. Jag upplever att det är svårt att förmedla den kunskap jag har. Jag har haft kontakt med studievägledare, men den hjälp de kan erbjuda handlar om teknik eller hjälp med anteckningar. Jag skulle behöva struktur. Mina problem grundas i ADHD av subtypen "inattentive" (tidigare ADD) och dyslexi." (viss oro och osäkerhet och att det negativa överväger)

"Jag upplever viss oro och osäkerhet eftersom lärare och utbildningsansvarig inte alltid verkar ha koll på vad som ska hända." (viss oro och osäkerhet och att det negativa överväger)

Av respondenterna var det 10 % (13/148) svarade att de ofta upplever utbildningen som negativ och med ständig oro.

"Pga mina problem har jag nedsatt ork vilket gör det svårt att klara studierna och får ofta olika direktiv från lärare och andra ansvariga vilket leder till minskad studiero"(upplever ofta utbildningen som negativ och med ständig oro)

Tycker om den sociala, lärarika och stimulerande miljön, men lider samtidigt en ständig, överhängande och mycket omfattande oro och trötthet. Svårigheter att orka med och att komma till skott leder till ångest, uppskjutande och att prestationen blir undermålig i förhållande till vilken kapacitet jag vet att jag egentligen har. "(upplever ofta utbildningen som negativ och med ständig oro)

Fastän jag började min utbildningen med stor förväntan och glädje, märker jag att successivt togs denna hopp och glädje bort ifrån mig då jag inte kunde vara i samma takt som andra/hel friska studenter. Vissa lärare har ingen som helst förståelse för min funktionshinder/synskada. Detta trots att människor med funktionshinder är utbildningens centrala målgrupp. Om jag visste att min studietid skulle innebära så mycket lidande skulle jag välja en annan väg i livet. "(upplever ofta utbildningen som negativ och med ständig oro)

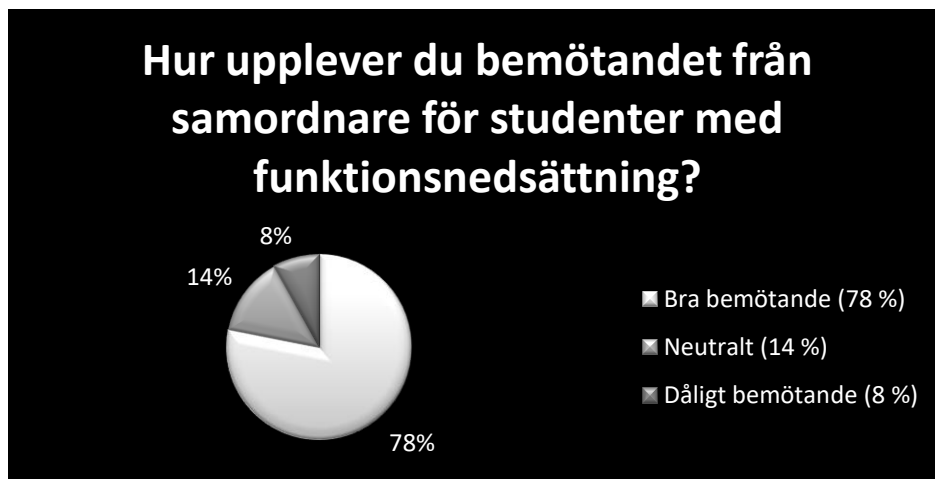
2.9 Hur upplever du bemötandet generellt när du berättar om din funktionsnedsättning eller om ditt stödbehov?

I enkäten återfanns frågor kring hur respondenterna upplever bemötandet **generellt** när de berättar om sin funktionsnedsättning eller sitt stödbehov för olika personer/stödinsatser på universitetet. De kunde välja på svarsalternativen: *Mycket bra, bra, neutralt, dåligt, mycket dåligt* eller *frågan är inte aktuell för mig*. De två positiva alternativen *Mycket bra* och *bra* har i nedan redovisning slagits ihop till en kategori *Bra bemötande*. Likaså har de två negativa svarsalternativen *dåligt* och *mycket dåligt* slagits ihop i nedan redovisning till *dåligt bemötande*. De respondenter som svarat att frågan inte är aktuell för mig samt de respondenter som inte besvarat att frågan alls redovisas som not till figurerna. Notera att antalet respondenter varierar i de olika frågorna varför jämförelser skall göras med försiktighet (Se bilaga 6, tabell 4).

1. Samordnare för studenter med funktionsnedsättning

Majoriteten, 78 % (107/137) av respondenterna upplever ett *bra bemötande* från samordnaren för studenter med funktionsnedsättning. 14 % (19/137) har svarat *neutralt* och 8 % (11/137) har upplevt ett *dåligt bemötande*. Männen har i högre utsträckning än kvinnorna svarat att de upplevt ett *dåligt bemötande*, 16 % (5/32) jämfört med 6 % (6/98) (se bilaga 6, tabell 5).

Figur 27. Hur upplever du bemötande från samordnare?

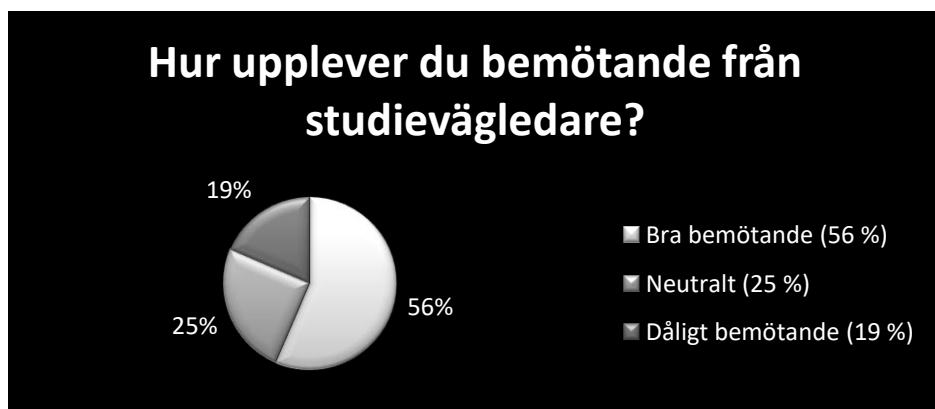

Not. N=137. 10 respondenter har svarat att *frågan inte är aktuell för mig* och 1 respondent har ej besvarat frågan

2. Studievägledare

Majoriteten av respondenterna, 56 % (70/124) har upplevt ett *bra bemötande* från studievägledare när de har berättat om sin funktionsnedsättning eller om sitt stödbehov. En fjärdedel, 25 % (31/124) svarade *neutralt* och 19 % (23/124) svarade att de upplevt ett *dåligt bemötande*. Männen har i högre utsträckning än kvinnorna svarat *Bra bemötande*, 61 % (19/31) jämfört med 54 % (46/85) (se bilaga 6, tabell 5).

Figur 28. Hur upplever du bemötande från studievägledare?

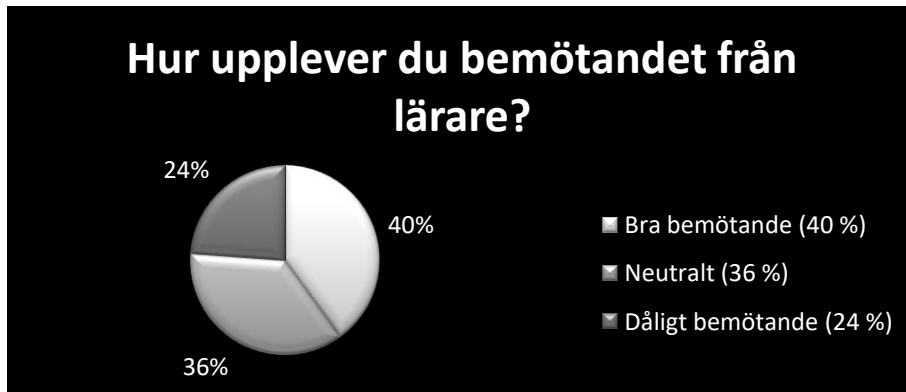

Not. N=124. 24 respondenter har svarat att frågan inte är aktuell.

3. Lärare

På frågan hur respondenterna upplever bemötande från lärare när de berättar om sin funktionsnedsättning eller om sitt hjälpbehov svarade 40 % (52/130) att de upplevt ett *bra bemötande*. Nästan var fjärde respondent, 24 % (31/130) upplevde ett *dåligt bemötande*. 36 % (47/130) svarade *neutralt* på frågan. Männerna har i högre uträkning än kvinnorna svarat att de upplevt ett *dåligt bemötande*, 31 % (9/29) jämfört med 22 % (20/92) (Se bilaga 6, tabell 5).

Figur 29. Hur upplever du bemötande från lärare?

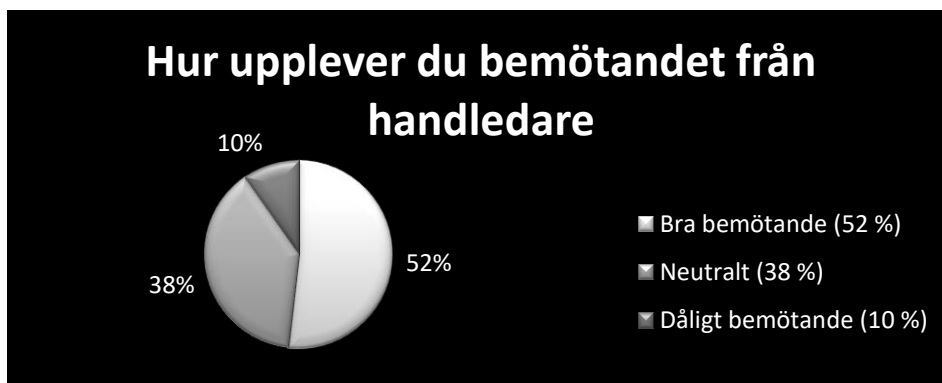

Not. N=130. 16 svarat att frågan inte är aktuell och 2 har ej besvarat frågan.

4. Handledare

Drygt hälften, 52 % (43/83) av respondenterna har upplevt ett *bra bemötande* när de har berättat om sin funktionsnedsättning eller om sitt stödbehov för handledare. 38 % (32/83) har valt svarsalternativet neutralt och 10 % (8/83) har upplevt ett *dåligt bemötande*. Männerna har i högre uträkning svarat att upplevt ett *dåligt bemötande* från handledare jämfört med kvinnorna, 17 % (4/24) jämfört med 6 % (3/53) (Se bilaga 6, tabell 5).

Figur 30. Hur upplever du bemötandet från handledare?

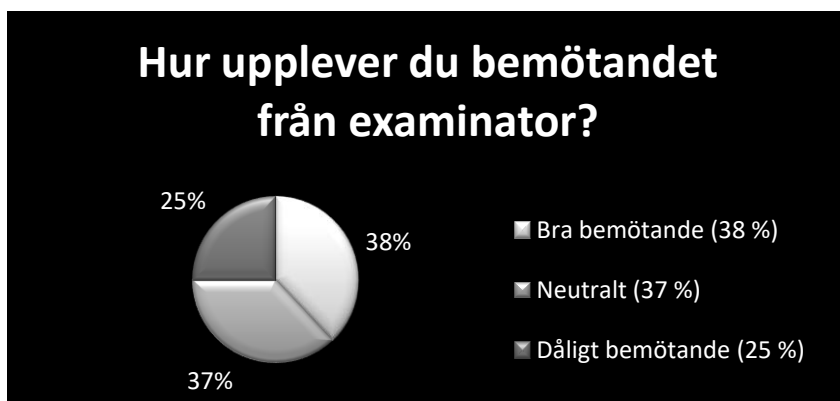

Not. N=83. 62 respondenter har svarat att frågan inte är aktuell och 3 har ej besvarat frågan

5. Examinator

Av respondenterna var de 38 % (41/108) som upplever ett *bra bemötande* från examinator när de berättade om sin funktionsnedsättning eller om sitt stödbehov. En fjärdedel, 25 % (27/108) upplevde ett *dåligt bemötande*. Av respondenterna var det 37 % (40/108) som valde svarsalternativet *neutralt*. Det finns inte några större skillnader på hur män och kvinnor svarat på denna fråga.

Figur 31. Hur upplever du bemötande från examinator?

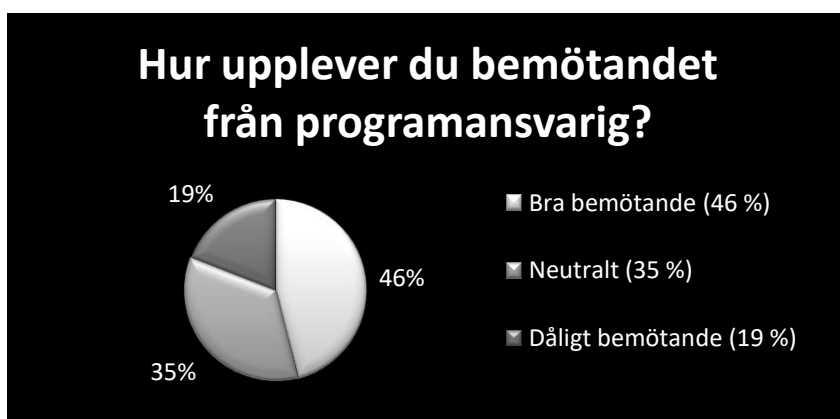

Not. N=108. 38 respondenter har svarat att frågan inte är aktuell och 2 har ej besvarat frågan

6. Programansvarig

Av respondenterna var det 46 % (41/89) som svarade att de upplevt ett *bra bemötande* från programansvarig när de berättat om sin funktionsnedsättning eller om sitt stödbehov. Svarsalternativet *neutralt* valde 35 % (31/89) av respondenterna. Nästan en femtedel, 19 % (17/89) svarade att de upplevt ett *dåligt bemötande* från programansvarig. Män har i högre utsträckning än kvinnorna svarat att de upplevt ett *Bra bemötande*, 52 % (11/21) jämfört med 43 % (26/60) (se bilaga 6, tabell 5).

Figur 32. Hur upplever du bemötandet från programansvarig?

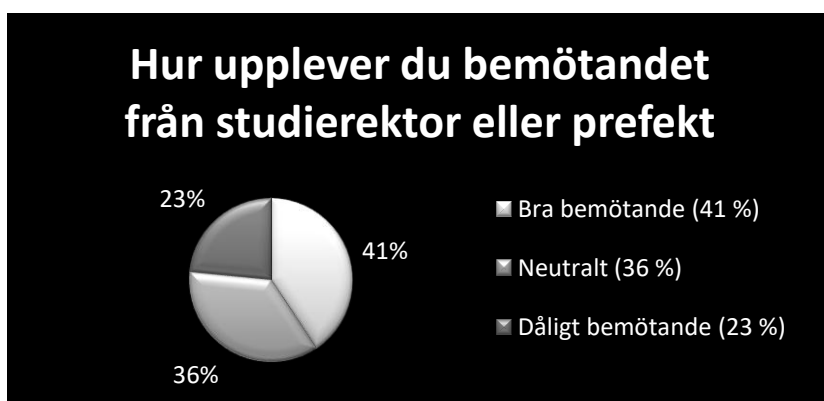
Not. N=89. 55 respondenter har svarat att frågan inte är aktuell och 4 har ej besvarat frågan.

7. Studierektor eller prefekt

Av respondenterna svarade 41 % (26/64) att de upplevt ett *bra bemötande* när de berättat om sin funktionsnedsättning eller om sitt stödbehov för studierektor eller prefekt.

Svarsalternativet *neutral* valde 36 % (23/64) av respondenterna. Nästan en fjärdedel, 23 % (15/64) svarade att de upplevt ett *dåligt bemötande*. Det finns inte några större skillnader på hur män och kvinnor svarat på denna fråga.

Figur33. Hur upplever du bemötande från studierektor eller prefekt?

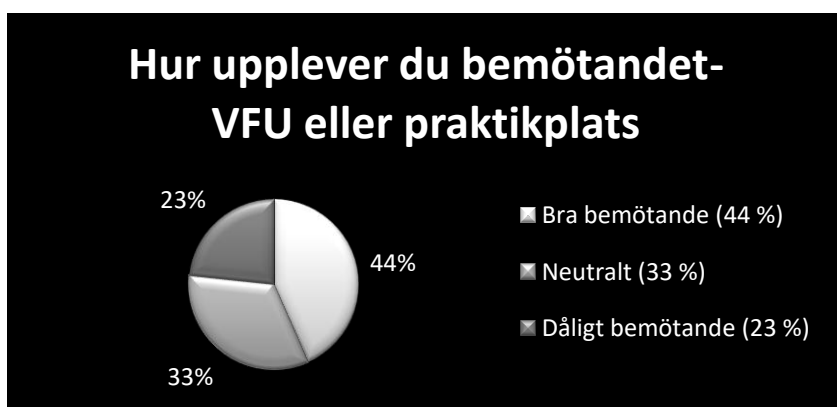

Not. N=64. 81 respondenter har svarat att frågan inte är aktuell och 3 har ej besvarat frågan.

8. Verksamhetsförlagd utbildningsplats eller praktikplats

Av respondenterna har 44 % (26/60) svarat att de upplevt ett *bra bemötande* när de berättat om sin funktionsnedsättning eller sitt stödbehov på sin Verksamhetsförlagda utbildning (VFU) eller praktikplats. En tredjedel, 33 % (20/60) har svarat *neutralt* och nästan en fjärdedel, 23 % (14/60) har svarat att de upplevt ett *dåligt bemötande*. Kvinnor har i högre utsträckning än männen svarat att de upplevt ett *bra bemötande*, 49 % (21/43) jämfört med 33 % (5/15). Av männen var det 27 % (4/15) som valde svars alternativet *dåligt bemötande* jämfört med 21 % (9/43) av kvinnorna (se bilaga 6, tabell 5).

Figur 34 Hur upplever du bemötandet VFU eller praktikplats?

Not. N=60. 86 respondenter har svarat att frågan inte är aktuell och 2 har ej besvarat frågan

9. Bibliotekspersonal

Majoriteten, 64 % (65/101) av respondenterna har svarat att de upplevt ett *bra bemötande* när de berättat om sin funktionsnedsättning eller stödbehov för bibliotekspersonal.

Svarsalternativet *neutralt* valde 27 % (27/101) av respondenterna och 9 % (9/101) svarade att de upplevt ett *dåligt bemötande*. Männerna har i högre utsträckning än kvinnorna svarat att de upplevt ett *dåligt bemötande*, 19 % (4/21) jämfört med 7 % (5/75) (se bilaga 6, tabell 5).

Figur 35. Hur upplever du bemötandet från bibliotekspersonal?

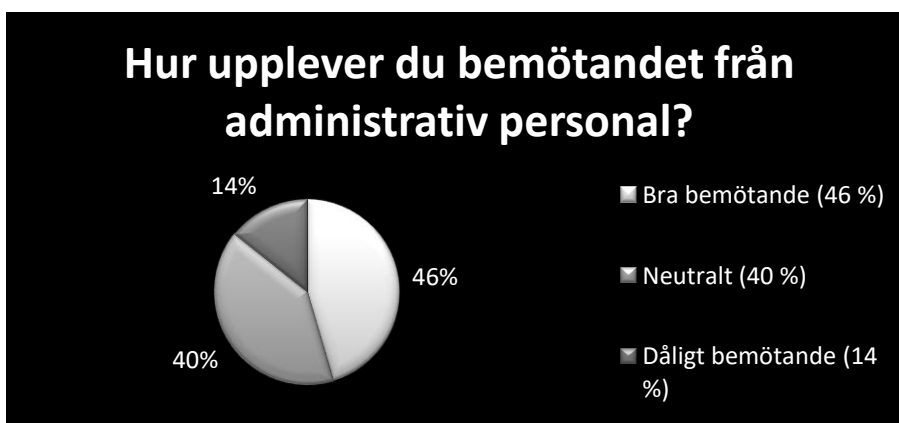

Not. N=101. 45 respondenter har svarat att frågan inte är aktuell och 2 har ej besvarat frågan.

10. Administrativ personal

Av respondenterna har 46 % (35/77) svarat att de upplevt ett *bra bemötande* när de berättat om sin funktionsnedsättning eller om sitt hjälpbehov för administrativ personal på universitetet. Svarsalternativet *neutralt* valde 40 % (31/77) av respondenterna och 14 % (11/77) svarade att de har upplevt ett *dåligt bemötande*. Det finns inte några större skillnader på hur män och kvinnor svarat på denna fråga.

Figur 36. Hur upplever du bemötande från administrativ personal?

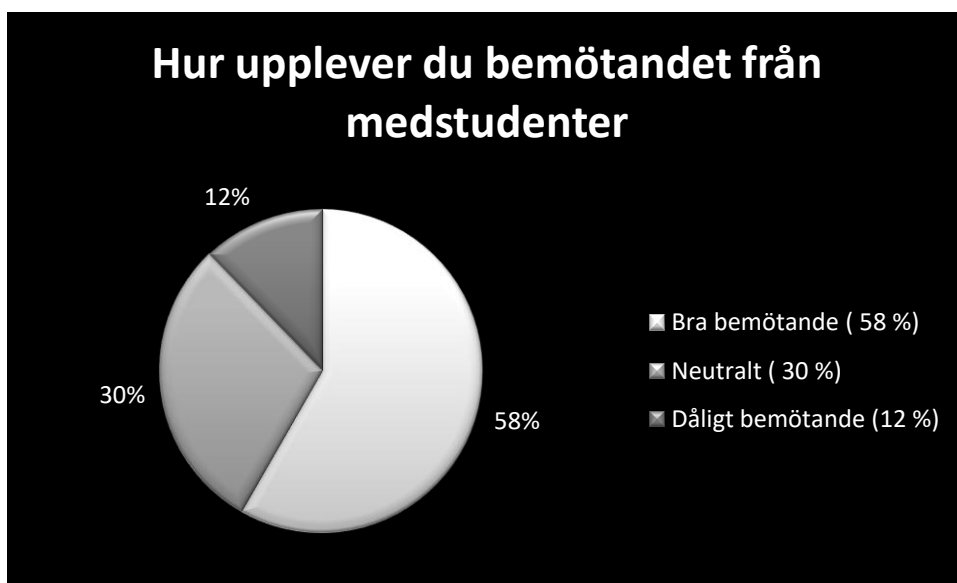
Not. N=77. 68 respondenter har svarat att frågan inte är aktuell och 3 har ej besvarat frågan

11. Medstudenter

Majoriteten, 58 % (67/115) av respondenterna har svarat att de upplevt ett *bra bemötande* när det berättat om sin funktionsnedsättning eller om sitt stödbehov för medstudenter.

Svarsalternativet *neutralt* har 30 % (34/115) valt och 12 % (14/115) har svarat att de upplevt ett *dåligt bemötande*. Männerna har i högre uträkning svarat att de upplevt ett *bra bemötande* när de berättat för medstudenter om sin funktionsnedsättning eller stödbehov jämfört med kvinnorna, 70 % (16/23) jämfört med 58 % (49/85). Männerna har även i högre utsträckning än kvinnorna svarat att de upplevt ett *dåligt bemötande*, 17 % (4/23) jämfört med 8 % (7/85) (Se bilaga 6, tabell 5).

Figur 37. Hur upplever du bemötandet från medstudenter?

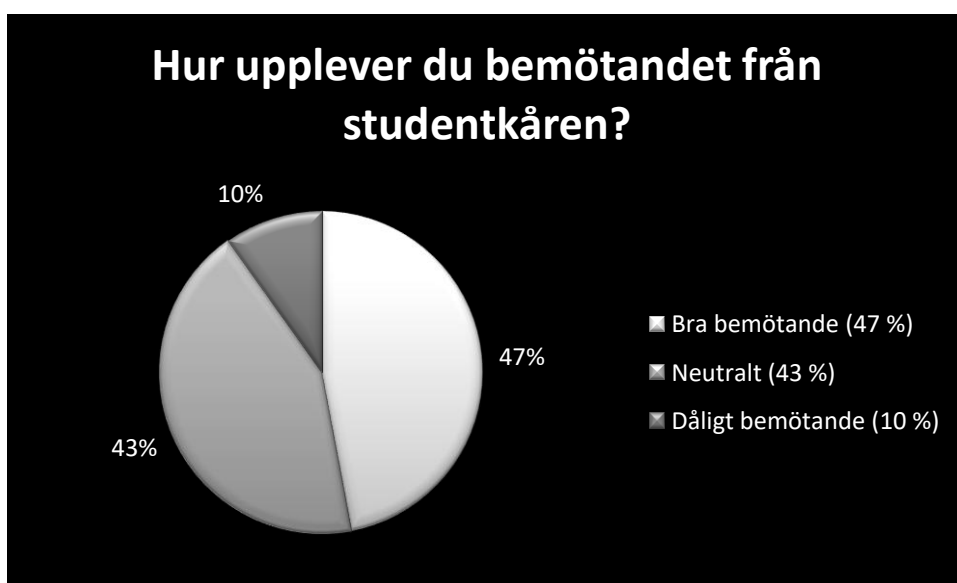
Not. N=115. 31 respondenter har svarat att frågan inte är aktuell och 2 har ej besvarat frågan

12. Studentkåren

Av respondenterna var det 47 % (24/51) som svarade att de upplevt ett *bra bemötande* från studentkåren när de berättat om sin funktionsnedsättning eller om sitt stödbehov.

Svarsalternativet *neutralt* valde 43 % (22/51) av respondenterna och 10 % (5/51) svarade att de upplevt ett *dåligt bemötande*. Män har i högre uträkning än kvinnorna svarat att de upplevt ett *bra bemötande* när de berättat för kåren om sin funktionsnedsättning eller om sitt stödbehov, 61 % (11/18) jämfört med 42 % (13/31). Männerna har även i högre utsträckning än kvinnorna svarat *dåligt bemötande* än kvinnorna, 11 % (2/18) jämfört med 3 % (1/31) (Se bilaga 6, tabell 5)

Figur 38. Hur upplever du bemötandet från studentkåren?

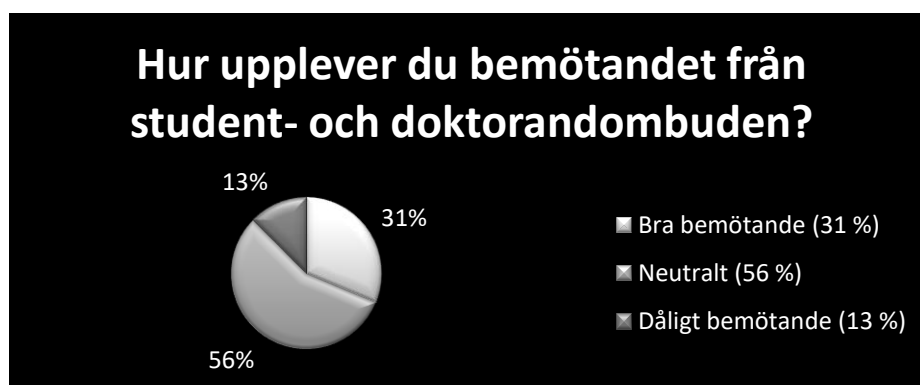

Not. N=51. 94 respondenter har svarat att frågan inte är aktuell och 3 har ej besvarat frågan

13. Student- och doktorandombuden

Av respondenterna svarade 31 % (10/32) att de upplevt ett *bra bemötande* när de berättade för student- och doktorandombuden om sin funktionsnedsättning eller sitt stödbehov. Majoriteten av respondenterna, 56 % (18/34) svarade *neutralt* och 13 % (4/32) svarade att de upplevt ett *dåligt bemötande*. Kvinnorna har i högre utsträckning än männen svarat att de upplevt ett *bra bemötande*, 35 % (8/23) jämfört med 25 % (2/8). Männen har i högre utsträckning än kvinnorna svarat att de upplevt ett *dåligt bemötande* 25 % (2/8) jämfört med 4 % (1/23) (Se bilaga, tabell 5).

Figur 39. Hur upplever du bemötandet från student- och doktorandombuden?

Not. N=32. 114 respondenter har svarat att frågan inte är aktuell och 2 har ej besvarat frågan

14. Akademihälsan

Av respondenterna har 45 % (21/47) svarat att de upplevt ett *bra bemötande* från akademihälsan när de berättat om sin funktionsnedsättning eller om sitt hjälpbehov. Drygt en tredjedel, 34 % (16/47) svarade *neutralt* och drygt en femtedel, 21 % (10/47) svarade att de upplevt ett *dåligt bemötande*. Kvinnorna har i högre utsträckning än männen svarat att de upplevt ett *bra bemötande*, 58 % (18/31) jämfört med 17 % (2/12) (Se bilaga 6, tabell 5).

Figur 40. Hur upplever du bemötandet från akademihälsa?

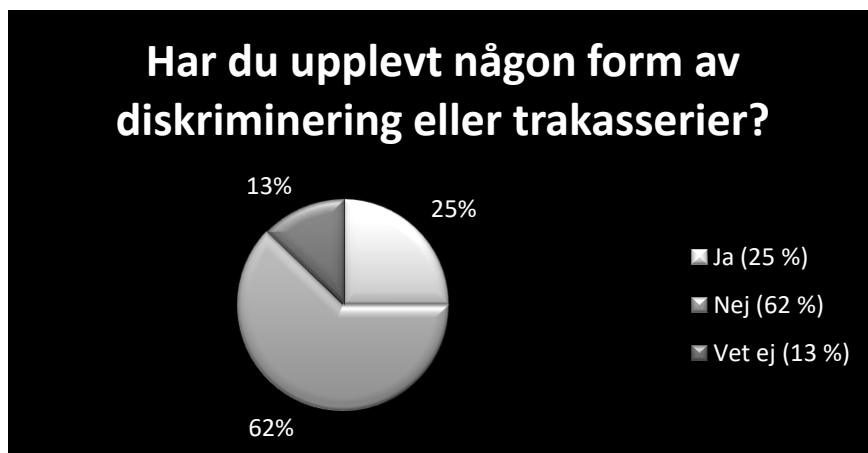

Not. N=47. 100 respondenter har svarat att frågan inte är aktuell och 1 har ej besvarat frågan

2.10 Har du upplevt någon form av diskriminering eller trakasserier?

På frågan *har du upplevt någon form av diskriminering och/eller trakasserier under din studietid* svarade var fjärde respondent, 25 % (37/148) *ja*, 62 % (92/148) svarade *nej* och 13 % (19/148) svarade *vet ej*.

Figur 41. Har du upplevt någon form av diskriminering eller trakasserier?

Not. N=148.

Kvinnor har i högre utsträckning än män upplevt någon form av diskriminering och/eller trakasserier, 30 % (32/105) av kvinnorna jämfört med 9 % (3/34) av männen¹².

I den öppna frågan som berörde vad diskrimineringen eller trakasseriererna bestått av framkommer att det handlat om exempelvis medstudenters eller universitetspersonal beteende och bemötande eller om bristande tillgänglighet. Några citat från respondenterna:

”Medstudenters nedlåtande kommentarer. Tex att man inte vill gruppbeta med mig, beter sig omoget och väljer bord där jag inte får plats och gör det svårt för mig att ta del av informationen i runt grupparbetet. Aktivt skapande av utanförskap och otrivsel även när det inte är grupparbeten.

Jag har även haft en handledare när jag läste på XX som sa att hon skulle underkänna mig i allt, oavsett. Men där hade jag klassens stöd och dom sa om hon underkände mig så kunde hon likagärna underkänna hela klassen för jag hade så mycket arbetserfarenhet i ämnet, sedan tidigare.”

”Bristande tillgänglighet och kränkande behandling. Läraren talade om för mig att jag inte ville förstå framför hela klassen när jag ställde en fråga om en sak jag inte hängde med på.

¹² Två respondenter som inte uppgett kön har svarat *ja* på frågan om de har upplevt någon form av diskriminering och/eller trakasserier.

En annan gång berättade en lärare för mig att det är lätt för personer med läs och skriv svårigheter att läsa pdfer och att jag inte skulle gnälla. Detta var innan det fanns bra programvara att läsa pdfer på.”

”Jag har blivit ifrågasatt om jag verkligen är (så dum i huvudet som tror att du med dyslexi kan plugga på universitet) in för 95% av mina examinationer har lärare låvat att jag skulle få anpassning eller hjälp och i 90% av fallen har lärarna kommit en eller två dagar innan och sagt att jag inte får någon anpassning för att de har glömt”

”Gästlärare som betar sig sexuellt olämpligt.

Professor som uttrycker missnöje om mina studieresultat till mina medstudenter.”

”Jag upplever att jag har diskriminerats av min programansvarige/examinator. Sättet hon behandlar mig gör ont. Hon kan vara mycket trevlig och öppen mot andra och i samma ögonblick vända sig mot mig med dödblick och svara mig helt ointresserad.”

”Att jag blir bedömt på samma sätt som resten.

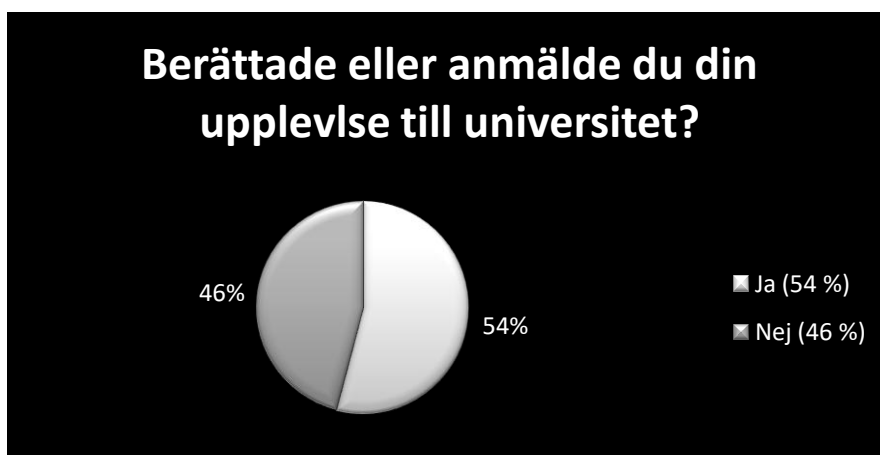
*Kan ge exempel Du är en person som som inte har ben och får köra handikapps anpassad bil under den tiden du lär dig köra bil och det går jättebra. När det kommer till uppkörningen då ska du köra en bil som inte är anpassad till dig med två träben.
Så här känner jag mig.”*

”Att i början av min utbildning, var mitt stöd väldigt godtyckligt. När de passade och inte ställde till allt för mycket besvär. Att jag en gång hade två identiska hementamen men att jag inte på ena fick längre tid. Ingen motivering eller förklaring. Kan inte förklara på annat sätt än att detta var diskriminering från skolans sida.”

2.10.1 Anmälde händelserna till universitetet?

Av de respondenter som svarade ja på frågan om de har upplevt någon form av diskriminering och/eller trakasserier svarade 54 % (20/37) att de berättade eller anmälde händelserna till universitetet och 46 % (17/37) berättade/anmälde inte händelserna.

Figur 42. Berättade eller anmälde du din upplevelse till universitetet?

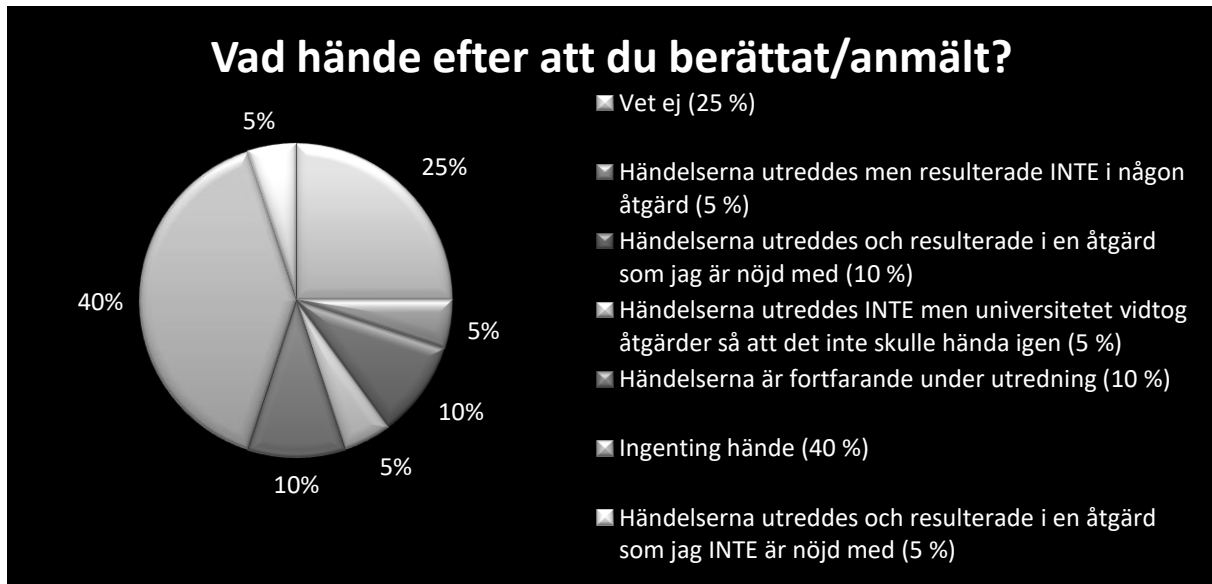

Not. N=37.

2.10.2 Vad hände efter att du berättat eller anmält händelserna?

De 20 respondenter som svarade att berättat eller anmält händelserna fick en följdfråga om vad som hände efter att universitetet fått kännedom om vad som inträffat. De flesta, 40 % (8/20) svarade att ingenting hände. En fjärdedel, 25 % (5/20) svarade att de inte visste vad hände.

Figur 43. Vad hände efter att du berättat?

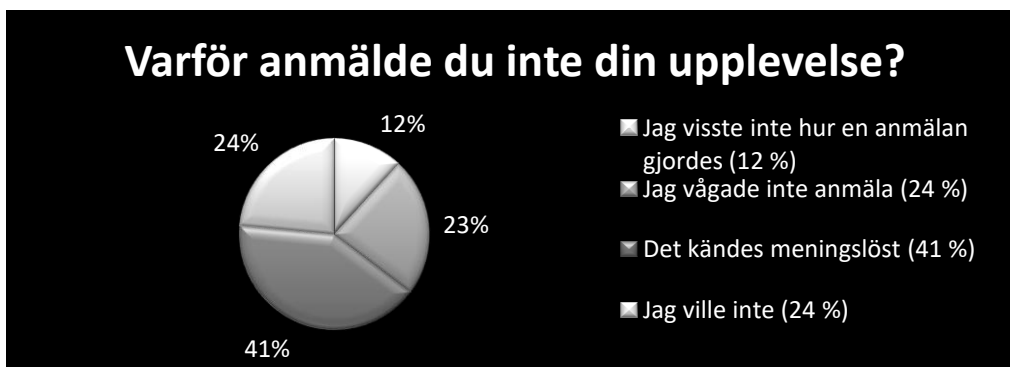

Not. N=20.

2.10.3 Varför berättade eller anmälde du inte diskrimineringen?

De 17 respondenter som svarade att de inte berättade eller anmälde diskrimineringen fick en följdfråga om varför de inte anmälde upplevelserna till universitetet. De flesta, 41 % (7/17) svarade att det kändes meningslöst. Fyra respondenter, vilket motsvarar 24 % (4/17), svarade att de inte vågade anmäla. Lika många, 24 % (4/17) svarade att de inte ville anmäla och två respondenter, 12 % (2/17) svarade att de inte visste hur en anmälan gjordes.

Figur 44. Varför anmälde du inte din upplevelse?

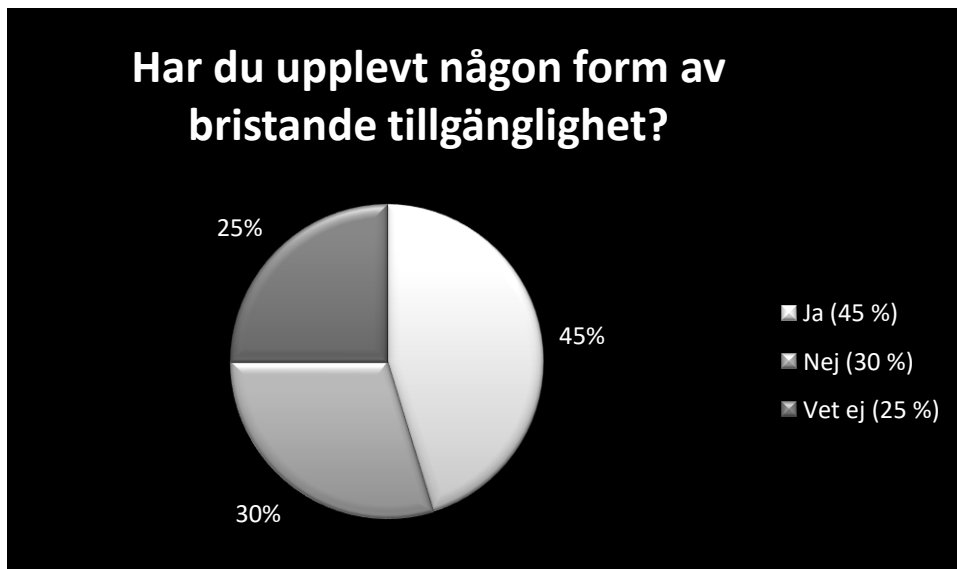

Not. N=17.

2.11 I vilken utsträckning har studenterna upplevt bristande tillgängligheten?

I enkäten ställdes en fråga till respondenterna om huruvida de har upplevt någon form av bristande tillgänglighet. Av respondenterna svarade 45 % (67/148) *ja* på denna fråga, 30 % (44/148) svarade *nej* och 25 % (37/148) svarade *vet ej*. Kvinnorna har i större utsträckning än männen upplevt bristande tillgänglighet, 51 % (54/105) av kvinnorna jämfört med 35 % (12/34) av männen¹³.

Figur 45. Har du upplevt någon form av bristande tillgänglighet?

Not. N=148

Exempel på bristande tillgänglighet som respondenterna angett är:

”Guls webbforum är svåra att få rätt på, svårt att hitta i djungeln. Och att få lära sig hur stödprogramvaror med mera fungerar så att de kan vara till hjälp i studier. Det är ju ett arbete i sig själv. Lära sig använda den hjälp man har rätt till är inget enkelt och framgångsrikt projekt, tycker jag. Inte mycket respekt för att detta merarbete också tar studietid och kraft.”

”Otillgänglighet vad gäller universitetets samlade IT-tjänster, även tentaresultat är otillgängliga för mig som använder skärmläsarprogrammet Jaws för talsyntes och punktdisplay. Det har bland annat resulterat i att jag inte fick veta om jag blivit godkänd vid en tenta förrän långt efter övriga kurskamrater. Motviljan mot att jag använder ledarhund för att kunna gå till och från universitetet på egen hand var till en början också ett stort orosmoment.”

¹³ En respondent som inte har uppgett kön har svarat *ja* på frågan *Har du upplevt någon form av bristande tillgänglighet?*

”Förståelse och möjlighet till anpassad examination då det finns för hårt traditionella examinationsramar”

”Icke-anpassad studieform: dvs krav på total heltidsnärvaro (bland annat på föreläsningar) har inte kunnat delvis ersättas av hemstudier eller liknande. Ingen anpassning överhuvudtaget har kunnat erbjudas på stora terminslånga kurser vilket jag tycker känns märkligt - "allt är obligatoriskt" och schemat är 8-16.30 varje dag.”

*”hiss-fan fungerar, krånglar hela tiden, fastnar så jag antingen missar hela föreläsningen eller kommer försent.
jag sitter i rullstol, måste ha hiss. ”*

”Finns inget stöd material och stora delar av litteraturen saknas”

”Många trappor, trånga utrymmen, parfymerade personer, rökning utanför husen vid entreér, bristande mikrofonanvändande och slinga.”

”Föreläsningssalar har ingen slinga. Fick ej se salarna innan kursstart”

3. Avslutande reflektioner

3.1 Hur upplever studenter med funktionsnedsättning sin studiesituation generellt?

Resultatet i enkäten visar att generellt sätt upplever majoriteten 74 % (104/148) utbildningen som positiv, även om en viss oro eller osäkerhet kunde finnas. Det kan dock konstateras att drygt var fjärde respondent, 26 % (35/148) upplever utbildningen som negativ. I de öppna svaren återfinns några förklaringar till varför respondenterna upplever utbildningen som positiv eller som negativ. Förklaringar som kan kopplas till såväl omständigheter som rör studiesituationen, såsom att inte erhålla det stöd som studenten behöver eller brister i bemötande och förståelse, som till den enskildes egna förutsättningar och hälsa. Ytterligare analyser av materialet än vad som har gjorts i denna utredning skulle behöva göras för att hitta eventuella faktorer som påverkar varför respondenterna svarat som de har gjort.

Återkommande i materialet är dock att *information, tydlighet, kunskap, förståelse* och *bra bemötande* nämns som viktiga faktorer för att studenterna ska få en god studiesituation.

Det bör uppmärksammas att en medicinsk modell för att förstå funktionshinder blir en slags utgångspunkt för studenter med funktionsnedsättning på universitetet eftersom det krävs intyg för att erhålla stöd. I de öppna svaren återfinns även exempel på där personal från universitetet ser funktionshinder som ett problem hos individen snarare än samspelet mellan omgivningens hinder, eller anpassning, och individens förmåga. Studien visar vidare att många respondenter lägger ner mycket tid på sina studier och att det finns respondenter som därtill måste lägga ner mycket tid på att ordna så att stödet fungerar. Detta är en fråga som bör lyftas för att hitta lösningar så att studenter får en rimlig arbetsmiljö och det stöd de behöver utan att det tar för mycket tid och kraft från studierna. Tydlighet och tillgänglig information kring vilka stöd som finns att tillgå för såväl anställda på universitet som för studenterna, samt en samsyn kring stöd vore önskvärd. Detta skulle förebygga att bedömningen inte blir eller uppfattas av studenterna som godtycklig från kurs till kurs beroende på enskilda lärares/examinators uppfattningar om vad som är möjligt. Det skulle också göra studenterna medvetna om vilka möjligheter och begränsningar till anpassning som finns exempelvis gällande anpassning av examination i förhållande till lärandemålen.

3.2 I vilken utsträckning är studenter med funktionsnedsättning nöjda med det stöd som de erhåller och hur kan stödet förbättras?

Resultatet av enkäten visar att respondenterna är olika nöjda med de olika stöden som erbjuds och att de används i olika utsträckning. Resultatet visar vidare att det bör bli lättare för studenterna att hitta information om vem man ska kontakta om man behöver stöd med anledning av sin funktionsnedsättning då mindre än hälften, 48 % (68/144) av respondenterna anser att det är lätt att hitta den informationen. Likaså bör informationen om stöd förbättras då endast 31 % (44/143) svarat att de anser att det är lätt att hitta information om vilka stöd som finns.

Det stödet som flest respondenter har erhållit i störst utsträckning är stöd ifrån samordnaren och det stöd som har använts i minst utsträckning är teckenspråkstolkning. De fem stöd som respondenterna är mest nöjda med är:

Förlängd lånetid vid lån av kurslitteratur

Dator i skrivsal

Generellt stöd ifrån samordnaren

Anpassad examination

Tillgång till lässtudierum

De fem stöd som respondenterna är minst nöjda med är:

Skrivtolkning

Hörselslinga

Stödundervisning

Språkhalledning

Anpassad kurslitteratur- artiklar och kompendier

När det gäller det stöd som flest respondenter anser vara viktigast i studierna ligger *personligt stöd* i topp. Det vill säga stöd av en mentor, samordnare eller annan person i studiesituationen. På fråga hur stödet kunde förbättras var det även *ett bättre personligt stöd* som respondenterna i högst uträkning efterfrågade. Kanske har detta att göra med att studenter med funktionsnedsättningar är en heterogen grupp med olika förutsättningar varför individanpassade stöd kan behövas. Vidare att många studenter med funktionsnedsättningar lägger ner mycket tid på sina studier och måste till skillnad från medstudenter utan funktionsnedsättning även ägna tid åt planering av stöd osv. vilket kan vara tidskrävande.

3.3 Hur upplever studenter med funktionsnedsättning bemötandet generellt när de berättar om sin funktionsnedsättning eller om sitt hjälpbehov?

När det gäller hur respondenterna upplevt bemötandet generellt är de har berättat om sin funktionsnedsättning eller om sitt hjälpbehov varierar erfarenheterna beroende på vem de har berättat för. De fem instanser som respondenterna i högst utsträckning har upplevt ett bra bemötande ifrån är:

Samordnaren för studenter med funktionsnedsättning

Bibliotekspersonal

Medstudenter

Studievägledare

Handledare

Minst nöjda med bemötandet är respondenterna från:

Examinator

Studierektor eller prefekt

Lärare

VFU eller praktikplats

Akademihälsan

De instanser som respondenterna i högst utsträckning upplevt ett bra bemötande ifrån är instanser som i stor utsträckning vägleder studenter snarare än fattar beslut till skillnad från några av de instanser som respondenterna är minst nöjda med.

Kanske är anledningen till att samordnarna ligger i topp när det gäller bemötande har med *förståelse* och *kunskap* om olika funktionsnedsättningar att göra och att de har en central roll för att studenterna ska erhålla ett gott stöd i sina studier. Att examinator ligger i topp när det gäller dåligt bemötande kan kanske kopplas till att det är examinator som beslutar huruvida en examination kan anpassas eller ej, vilket inte alltid är möjligt beroende på kursmålen. Studentens förväntningar på anpassning kan därför inte alltid uppfyllas av examinator. Det kan givetvis också vara så att examinatorerna, studierektorerna, lärarna osv. inte alltid har den kunskap som behövs och att det dåliga bemötandet kan kopplas till detta. Synen på funktionshinder och synen på hur en student ska vara kan också spela en roll för bemötandet och förståelsen.

3.4 I vilken utsträckning har studenter med funktionsnedsättning upplevt diskriminering?

När det gäller upplevelser av diskriminering har var fjärde respondent, 25 % (37/148) svarat att de har upplevt någon form av diskriminering eller trakasserier under studietiden kopplat till sin funktionsnedsättning. Kvinnorna har upplevt detta i större utsträckning än männen, 30 % (32/105) jämfört med 9 % (3/34). Drygt hälften, 54 % (20/37) berättade eller anmälde händelserna till universitetet. Av dessa svarade dock de flesta att ingenting hände efter att de berättade om händelserna.

Av de respondenter som valde att inte berätta eller anmäla till universitetet att de upplevt sig diskriminerade svarade de flesta att orsaken var att det kändes meningslöst. Det fanns även respondenter som inte vågade anmäla. Oavsett om det rör sig om diskriminering i lagteknisk mening eller ej är det bekymmersamt att var fjärde respondent i denna enkät upplevt

diskriminering kopplat till sin funktionsnedsättning. Detta är frågor som Göteborgs universitet borde arbeta mer med.

3.5 I vilken utsträckning har studenter med funktionsnedsättning upplevt bristande tillgänglighet?

När det gäller bristande tillgänglighet svarade 45 % (67/148) att de upplevt någon form av bristande tillgänglighet. Även detta har kvinnorna svarat det upplevt detta i större utsträckning än männen. I de öppna svaren framkommer att det kunde röra sig om *bristande information, bristande kunskap, dåligt bemötande, att inte få det stöd som man behöver eller att den fysiska tillgängligheten brister*. Frågan är om bristande tillgänglighet som en form av diskriminering innebär en förändring för studenter med funktionsnedsättning eller om lagändringen är tandlös. Utifrån den lilla praxis som kommit gällande vad bristande tillgänglighet kan vara, där bristande tillgänglighet och användbarhet av exempelvis kurslitteratur och andra läromedel inte ansetts utgöra bristande tillgänglighet tycks så vara fallet. Utan tillgång till tillgänglig kurslitteratur i tid till studierna hamnar studenter i behov av detta stöd inte i jämförelsebar situation med studenter utan stödbehov. Mer praxis behövs dock på området och även utan lagkrav borde universitet arbeta för att förbättra förutsättningarna för studenter med funktionsnedsättning. Där tycks de lokala studiereglerna vara av yttersta vikt för studenterna eftersom DO menar att åtgärder för tillgänglighet kan vara att lärosätet följer sina egna regler.

3.6 Avslutande metodreflektion

Några avslutande metodreflektioner görs nedan gällande val av studiepopulation, bearbetning av svaren och presentation av resultatet.

Val av studiepopulation

Ett av de viktigaste övervägandena var att välja studiepopulation. Anledningarna till varför studenter med funktionsnedsättningar som varit i kontakt med någon av samordnarna under 2015 valdes var:

1. Bristande tillgänglighet som en form av diskriminering lades till i diskrimineringslagen i januari 2015. Det är därför av intresse att erhålla svar från studenter som studerar vid universitetet sedan detta krav infördes.
2. Ju närmare i tiden respondenterna har studerat desto större torde intresset för att besvara enkäten vara eftersom det kanske upplevs som mer aktuellt av respondenterna.
3. Möjligheten att göra en totalundersökning.

Det finns dock en svaghet med att respondenterna utgörs av studenter som har varit i kontakt med samordnarna under de angivna terminerna. Det finns troligtvis studenter som har en funktionsnedsättning och som inte har varit i kontakt med samordnarna. Det kan röra sig om studenter som inte har sökt stöd eller studenter som ännu inte har fått intyg på sin

funktionsnedsättning och därför avvaktar kontakt. Det kan även röra sig om studenter med funktionsnedsättningar som inte har något behov av stödåtgärder och därför inte söker sig till samordnarna. De som inte har tagit kontakt med samordnarna ingår inte i studien vilket är en svaghet. För att studien skulle vara genomförbar var detta dock en avgränsning som fick göras eftersom det är omöjligt att veta vilka dessa studenter är.

Bearbetning av svaren

En av de största utmaningarna när det gällde de etiska övervägningarna var bearbetning av svaren när det gällde att försöka kategorisera och koda den öppna frågan gällande vilken funktionsnedsättning respondenter har. Detta var en obligatorisk fråga i enkäten men det framgick i enkäten att om respondenten ej ville uppge sin funktionsnedsättning kunde det uppges som svar för att komma vidare i enkäten. Några respondenter skrev sin specifika diagnos, andra mer generellt om det rörde sig om psykisk ohälsa medan andra valde att skriva vilka problem deras funktionsnedsättning medför. Någon respondent svarade "Salstentor" vilket skulle kunna bero på att respondenten inte ville uppge sin funktionsnedsättning men det skulle även kunna bero på att respondenten har en syn på funktionshinder enligt den sociala modellen och ser salstentorna som funktionshindret.

För att kunna bearbeta materialet var framtagandet av funktionsnedsättningskategorier nödvändigt, vilket visade sig vara problematiskt. Dels var det svårt då respondenterna svarat så olika, en del specifikt och andra generellt. Vidare var det svårt att avgöra vad som är etiskt korrekt. För vägledning kontaktades Stockholms universitet eftersom de årligen sammanställer statistik på antal kända studenter vid alla universitet och högskolor som på grund av sin funktionsnedsättning möter hinder i studiesituationen. Deras statistik redogör för olika kategorier av funktionsnedsättningar. Svaret blev dock:

"antalet studenter per funktionsnedsättningsområde i stora drag som ska återges, och inte en "medicinsk kartläggning" av antalen funktionsnedsättningar studenterna ifråga kan ha. Därför får samordnarna av särskilt pedagogiskt stöd vid lärosätena, när de meddelar studentantalen till Stockholms universitet, försöka urskilja vilken begränsning av funktionsförmågan som primärt påverkar studiesituationen - dvs när studenterna har exempelvis ADHD och dyslexi. Det kan naturligtvis ibland vara svårt att bedöma vilken funktionsnedsättning som inverkar mest på studierna, men syftet med den statistiska sammanställningen är att ge en övergripande bild" (e-post från Monica Svalfors, Stockholms universitet, 29/2-2016).

Det är följaktligen en bedömning/kategorisering som de olika samordnarna i landet gör. Efter många övervägande valde utredaren till slut att ta de vanligaste förekommande svaren och bilda grupper utefter dessa. Till stöd användes 1177 vårdguiden¹⁴ för att kunna placera in specifika diagnoser under en kategori, exempelvis ADHD under Neuropsykiatriska variationer. Kodningen återfinns i bilaga 4.

Presentation av svaren

Många etiska överväganden fick göras när det gäller att besluta hur resultatet skulle presenteras eftersom enskilda respondenters identiteter inte skulle avslöjas. Detta innebär att det tabellverk som sammanställdes när resultatet bearbetades inte ingår i rapporten eller som bilaga eftersom det i vissa grupper finns få respondenter. Vidare är det ur etisk synvinkel olämpligt att presentera ett citat från en student som upplevt diskriminering tillsammans med bakgrundsinformation såsom kön, ålder och funktionsnedsättning. Det bör dock påpekas att få personuppgifter framkom i det insamlade materialet och inga bakgrundsfrågor i enkäten var obligatoriska i enkäten. Detta för att respondenten skulle kunna välja huruvida den ville ange exempelvis kön, ålder och vid vilken fakultet respondenten läser. Detta för att respondenten skulle kunna känna sig trygg i sin anonymitet.

¹⁴ 1177 Vårdguiden drivs av Stockholms läns landsting, på uppdrag av Sveriges alla landsting och regioner. Se <http://www.1177.se/Vastra-Gotaland/Om-1177/Om-1177/> för mer information.

Källförteckning

- Alvehus, J. (2013). *Skriva uppsats med kvalitativ metod: En handbok*. Stockholm: Liber AB.
- Andersson, M. (den 15 03 2016). *Handledning i akademiskt språk - ett sätt att utveckla språk, skrivande och kunskap*. Hämtat från Göteborgs universitet:
<http://studentportal.gu.se/handledning-och-stod/sprakhandledning/> den 09 06 2016
- Barnes, C., & Geof, M. (2000). Granskning av den sociala handikappmodellen. i M. T. (red.), *Handikapp, synsätt, principer, perspektiv* (ss. 79-106). Lund: Studentlitteratur.
- Bergström, G., & Boréus, K. (2000). *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig textanalys*. Lund: Studentlitteratur.
- Björk-Åkesson, E., & Granlund, M. (2004). Delaktighet- ett centralt begrepp i WHO:s klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa (ICF). i A. G. (Red.), *Delaktighetens språk* (ss. 29-46). Lund: Studentlitteratur AB.
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber AB.
- Diskrimineringsombudsmannen (DO). (den 12 12 2011). Ärende ANM 2011/1958, handling 2. *Beslut*. Stockholm.
- Diskrimineringsombudsmannen (DO). (den 29 06 2016). Ärende ANM 2012/2215, handling 32. *Beslut*. Stockholm.
- Diskrimineringsombudsmannen (DO). (den 10 02 2016). Ärende 2015/2215, handling 7. *Tjänsteanteckning*. Stockholm.
- Engwall, K. (2014). *Mötas av hinder*. Taberg: Diskrimineringsombudsmannen.
- Göteborgs universitet. (den 08 04 2013). Lokala studieregler vid Göteborgs universitet . *Styrdokument dnr G2011/323* . Göteborg.
- Göteborgs universitet. (den 25 11 2015). *Studietakt och kursvariationer*. Hämtat från Göteborgs universitet: <http://utbildning.gu.se/studera-pa-universitet/studietakt> den 13 06 2016
- Göteborgs universitet. (den 08 03 2016). *Anpassade studier*. Hämtat från Göteborgs universitet: <http://studentportal.gu.se/handledning-och-stod/funktionsnedsattning/anpassadestudier/> den 09 06 2016
- Göteborgs universitet. (den 25 03 2016). *Information för studenter i behov av läs- och skrivstöd*. Hämtat från Göteborgs universitet: <http://www.ub.gu.se/help/funktion/> den 09 06 2016
- Göteborgs universitet. (den 03 05 2016). *Pedagogiskt stöd*. Hämtat från Göteborgs universitet: <http://studentportal.gu.se/handledning-och-stod/funktionsnedsattning?skipSSOCheck=true&referer=http%3A%2F%2Fstudentportal.gu.se%2Fhandledning-och->

stod%2Ffunktionsnedsattning%2F%3FsiteSearch%3Dtrue%26searchText%3Dfunktionshinder%26c%3D72 den 09 06 2016

Göteborgs universitet. (den 03 05 2016). *Studera på universitet med funktionsnedsättning*. Hämtat från Göteborgs universitet: <http://utbildning.gu.se/studera-pa-universitet/studera-med-funktionsnedsattning> den 07 06 2016

Göteborgs universitet. (den 03 05 2016). *Studiestart och kontakt*. Hämtat från Göteborgs universitet: <http://studentportal.gu.se/handledning-och-stod/funktionsnedsattning/studiestart/?skipSSOCheck=true> den 07 06 2016

Göteborgs universitet. (den 21 03 2016). *Tentamen och examination*. Hämtat från Göteborgs universitet: <http://studentportal.gu.se/handledning-och-stod/funktionsnedsattning/tentamenoexaminaiton/?skipSSOCheck=true&referer=http%3A%2F%2Fstudentportal.gu.se%2Fhandledning-och-stod%2Ffunktionsnedsattning%2F%3FsiteSearch%3Dtrue%26searchText%3Dfunktionshinder%26c%3D72> den 09 06 2016

Göteborgs universitet. (den 06 05 2016). *Tillgänglig kurslitteratur*. Hämtat från Göteborgs universitet: <http://studentportal.gu.se/handledning-och-stod/funktionsnedsattning/tillgangligkurslitteratur/> den 09 06 2016

Gustavsson, A. (2004). Inledning. i A. G. (red.), *Delaktighetens språk* (ss. 15-27). Lund: Studentlitteratur AB.

Högberg, B. (2004). ICF- ett verktyg för hälsa och delaktighet? i O. Mallander, & M. Tideman, *Delaktighetens språk* (ss. 83-100). Lund: Studentlitteratur AB.

Högskolan i Halmstad, Karolina Bozic. (den 07 07 2016). *Pedagogiskt stöd för studenter med funktionsnedsättning*. Hämtat från Högskolan i Halmstad: <http://www.hh.se/utbildning/villstudera/studentmedfunktionshinder.65437012.html> den 02 10 2016

Holme, L. (2000). Begrepp om handikapp - En essä om det miljörelativa handikappbegreppet. i M. T. (red.), *Handikapp, principer, perspektiv* (ss. 67-78). Lund: Studentlitteratur.

Överklagandenämnden för högskolan. (den 19 01 2016). Reg.26-99-196. *Beslut*. Stockholm.

Överklagandenämnden för högskolan. (den 12 02 2016). Reg.Nr.26-14-16. *Beslut*. Stockholm.

Prop. 1999/2000:79. (den 16 03 2000). *Från patient till medborgare - en nationell handlingsplan för handikappolitiken*. Stockholm.

Prop. 2001/02:15. (den 06 09 2001). *Den öppna högskolan*. Stockholm.

Prop. 2013/14:198. (den 20 03 2014). *Bristande tillgänglighet som en form av diskriminering*. Stockholm.

- SACO. (den 02 10 2016). *Språkyrken*. Hämtat från www.saco.se: <http://www.saco.se/studieval--karriar/studieval/yrken-a-o/sprakyrken/> den 09 06 2016
- Stockholms läns landsting. (den 29 02 2016). *1177 Vårdguiden*. Hämtat från 1177 Vårdguiden – en tjänst från Sveriges landsting och regioner: <http://www.1177.se>
- Stockholms universitet, Monica Svalfors. (den 03 03 2015). *Statistik*. Hämtat från Studera med funktionshinder: <http://www.studeramedfunktionshinder.nu/statistik.htm> den 21 10 2015
- Stockholms universitet, Monica Svalfors. (den 03 03 2015). *Studentinfo*. Hämtat från [studeramedfunktionshinder.nu](http://www.studeramedfunktionshinder.nu): <http://www.studeramedfunktionshinder.nu/studentinfo.htm> den 17 12 2015
- Stockholms universitet, Monica Svalfors. (den 2 12 2015). *Introduktion till webbplatsen*. Hämtat från Studera med funktionshinder.nu: <http://www.studeramedfunktionshinder.nu/index.htm> den 17 12 2015
- Thomas, C. (2002). Disability Theory: Key ideas, Issues and Thinkers. i C. Barnes, M. Oliver, & L. Barton, *Disability studies today* (ss. 38-57). Cornwall: Polity press .
- Tideman, M. (2000). Levnadsvillkor för funktionshindrade. i M. T. (red.), *Perspektiv på funktionshinder och handikapp* (ss. 45-67). Lund: Studentlitteratur.
- Tøssebro, J. (2000). Integreringsprincipen i teori och praktik. i M. T. (red), *Handikapp- synsätt, principer, perspektiv* (ss. 177-193). Lund: Studentlitteratur.
- Trost, J. (2012). *Enkätboken*. Lund: Studentlitteratur.

Bilaga 1. Brev till respondenter- pilotomgång

Hej!

Jag heter Frida Sandberg och arbetar med en enkätstudie som handlar om hur studenter med funktionsnedsättning upplever det stöd som de får från lärosätet och om de har upplevt någon form av bristande tillgänglighet. Resultatet kommer att användas dels i min magisteruppsats i handikappvetenskap och dels i en rapport vars syfte är att lyfta dessa frågor.

För att kunna utforma en så bra enkät som möjligt har jag gjort denna pilotenkät. Den riktar sig till personer med funktionsnedsättning som varit eller är studenter på ett universitet eller högskola i Sverige . Ett kriterium för att delta är att du inte studerar vid Göteborgs universitet eftersom enkäten. Detta eftersom att den slutgiltiga enkäten kommer att skickas ut till studenter som läser där.

Enkäten består av totalt 30 frågor, varav en del frågor är följdfrågor. Detta innebär att beroende på vad du svarar kan det bli färre än 30 frågor. Du behöver därför inte vara orolig om du exempelvis svarar på fråga 11 och nästa fråga som kommer är fråga 13.

Jag vore tacksam om du kunde besvara denna enkät och i sista frågan lämna dina synpunkter, till exempel om enkäten på något sätt är otillgänglig eller frågorna är otydliga. Jag vore också tacksam om du kunde uppge hur lång tid det tog att fylla i enkäten och om du anser att enkäten var lagom lång.

Eftersom du besvarar enkäten via en länk kommer jag inte att veta vem du är och du förblir anonym, förutsatt att du inte uppger ditt namn i enkäten.

Har du några frågor om enkäten får du gärna kontakta mig:
frida.sandberg@gus.gu.se

Tack för hjälpen!

Med vänlig hälsning

Frida Sandberg

Bilaga 2. Enkäten

Hej!

Jag heter Frida Sandberg och arbetar med en enkätstudie som handlar om hur studenter med funktionsnedsättning upplever det stöd som de får från Göteborgs universitet och om de har upplevt någon form av bristande tillgänglighet. Resultatet kommer att användas dels i min magisteruppsats i handikappvetenskap och dels i en rapport vars syfte är att lyfta dessa frågor. Det är min arbetsgivare, Göteborgs universitets studentkårer - ett samarbetsorgan mellan tre studentkårer, som har gett mig i uppdrag att skriva denna rapport. Jag är således inte anställd av Göteborgs universitet.

Enkäten består av totalt 30 frågor, varav en del frågor är följdfrågor. Detta innebär att du inte kommer behöva besvara samtliga 30 frågor i enkäten utan antalet frågor beror på dina svar. Om enkäten skakar till betyder detta att den har hoppat över följdfrågor som du inte behöver svara på. Du behöver därför inte vara orolig om du exempelvis svarar på fråga 11 och nästa fråga som kommer är fråga 13.

Eftersom du besvarar enkäten via en länk kommer du förbli anonym i dina svar när jag bearbetar materialet. I en av frågorna har du dock möjlighet att lämna din e-postadress om du skulle kunna tänka dig att ingå i en eventuell uppföljande intervju. Detta är givetvis helt frivilligt, liksom att delta i denna enkätstudie.

Jag hoppas dock att du tar dig tiden att fylla in denna enkät. Dina svar är mycket värdefulla eftersom resultatet av enkäten, inte bara kan bidra till kunskap kring hur studenter med funktionsnedsättning uppfattar sin studiesituation, utan också kan användas för att påverka universitetet i arbetet med likabehandling.

Enkäten kommer att vara öppen att besvara från och med 15 december 2015 till och med 31 januari 2016.

Har du några frågor eller funderingar kring enkäten får du gärna kontakta mig:
frida.sandberg@gus.gu.se

Tack för hjälpen!

Med vänlig hälsning

Frida Sandberg

Student-och doktorandombud

Göteborgs universitets studentkårer (GUS)

Så här fyller du i pappersenkäten

Nedan ser du hur du markerar ett svarsalternativ, och hur du avmarkerar ett redan gjort val.

Korrekt markerat svarsalternativ

Inkorrekt markerat svarsalternativ, krysset ska vara mitt i rutan

Inkorrekt markerat svarsalternativ, krysset är alltför kraftigt

Ångrat val, svarsalternativet räknas inte som markerat

1. Vilken könsidentitet har du?

- Man
- Kvinna
- Icke-binär/Annan könsidentitet
- Vet ej
- Önskar ej uppge

2. Vilket år är du född?

3. Hur länge har du studerat vid Göteborgs universitet?

- Mindre än 1 år
- 1-2 år
- 3-4 år
- 4-5 år
- Mer än 5 år
- Vet ej

4. Jag läser

- Fristående kurser
- Ett utbildningsprogram
- Jag läser både fristående kurser och på ett utbildningsprogram
- Vet ej

5. Vilken nivå läser du kurser på

- Grundnivå (kurser på kandidatnivå)
- Avancerad nivå (kurser på magister- eller mastersnivå)
- Forskarnivå (kurser på doktorandnivå)
- Vet ej

6. Vid vilken eller vilka fakulteter läser du vid?

- Sahlgrenska akademien
- Naturvetenskapliga fakulteten
- Humanistiska fakulteten
- Konstnärliga fakulteten
- Samhällsvetenskapliga fakulteten
- Handelshögskolan
- Lärarutbildningen
- Utbildningsvetenskapliga fakulteten
- IT-fakulteten
- Vet ej

7. Vad har du för studietakt? Till exempel läser du 30 högskolepoäng på en termin har du en studietakt på 100 %, läser du 15 högskolepoäng på en termin har du en studietakt på 50 %.

- 100 %
- 75 %
- 50%
- 25%
- Vet ej
- Om annat, specificera

8. Hur många timmar i veckan ägnar du dig åt dina studier? Inkluderat både föreläsningstid och egna studier i exempelvis hemmet eller på biblioteket.

- Mindre än 10 timmar i veckan
- 10-20 timmar i veckan
- 20-30 timmar i veckan
- 30-40 timmar i veckan
- 40-50 timmar i veckan
- Mer än 50 timmar i veckan
- Vet ej

9. Hur upplever du din utbildning? Skriv i kommentaren en kort motivering till ditt svar.

- Positiv och stimulerande
- Viss oro och osäkerhet men det positiva överväger
- Viss oro och osäkerhet och det negativa överväger
- Upplever ofta utbildningen som negativ och med ständig oro

Kommentar

10. Vad har du för typ av funktionsnedsättning eller funktionsnedsättningar?

11. Vad anser du om följande?

	Instämmer	Instämmer inte	Vet ej
Det är lätt att hitta information om vem man skall kontakta om man behöver stöd med anledning av sin funktionsnedsättning?	☐	☐	☐
Det är lätt att hitta information om vilka stöd en student med funktionsnedsättning kan få från universitetet	☐	☐	☐

12. Hur fick du kännedom om att det finns samordnare för studenter med funktionsnedsättning vid Göteborgs universitet?

- Via hemsidan
- Via växeln
- Via studievägledare
- Via lärare eller examinator
- Via programansvarig
- Via studierektor eller prefekt
- Via studiekamrat
- Via studentkåren
- Via student-och doktorandombud
- Via akademihälsan
- Via biblioteket
- Vet ej
- Om annat, specificera

13. Har du fått någon typ av stöd i studiesituationen med anledning av din funktionsnedsättning?

- Ja
- Nej
- Vet ej

14. Varför har du inte fått något stöd?

- Jag behöver inget stöd
- Mitt stödbehov är under utredning
- Stödet jag efterfrågat finns inte att tillgå
- Universitetet kräver ett läkarintyg/diagnos för att ge stöd, vilket jag inte har.
- Om annat, specificera

Kommentar

15. Hur nöjd är du med stödet du får eller har fått från universitetet?

	Nöjd	Neutral	Missnöjd	Jag har ej haft detta stöd
Generellt stöd från samordnaren	☐	☐	☐	☐
Anteckningsstöd	☐	☐	☐	☐
Anpassad examination	☐	☐	☐	☐
Dator i skrivsal	☐	☐	☐	☐
Förlängd lånetid vid lån av kurslitteratur	☐	☐	☐	☐
Anpassad kurslitteratur - Böcker	☐	☐	☐	☐
Anpassad kurslitteratur- Artiklar och kompendier	☐	☐	☐	☐
Programvaror	☐	☐	☐	☐
Språkhandledning	☐	☐	☐	☐
Stödundervisning	☐	☐	☐	☐
Teckenspråkstolkning	☐	☐	☐	☐
Skrivtolkning	☐	☐	☐	☐
Tillgång till lässtudierum	☐	☐	☐	☐
Mentor	☐	☐	☐	☐
Hörselslinga	☐	☐	☐	☐
Tillgång till ramp och/eller hiss	☐	☐	☐	☐
Stöd från personal på institutionen	☐	☐	☐	☐
Ledsagning	☐	☐	☐	☐
Annat stöd, skriv gärna i kommentaren vad för slags stöd det rör sig om	☐	☐	☐	☐

Kommentar

16. Vilket stöd anser du vara det viktigaste för dig i din studiesituation?

17. Hur ser du på examinationer och ditt eventuella behov av anpassning? Beskriv gärna sådant som fungerar bra och sådant som fungerar dåligt i din utbildning.

18. Hur skulle stödet till studenter med funktionsnedsättning kunna förbättras? Finns det till exempel något stöd som du saknar?

19. Hur upplever du bemötandet generellt när du berättar om din funktionsnedsättning eller om ditt stödbehov från följande?

	Mycket bra	Bra	Neutralt	Dåligt	Mycket dåligt	Frågan är inte aktuell för mig
Samordnaren för studenter med funktionsnedsättning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Studievägledare	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lärare	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Handledare	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Examinator	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Programansvarig	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Studierektor eller prefekt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Verksamhetsförlagd utbildningsplats eller praktikplats	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bibliotekspersonal	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Administrativ personal	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Medstudenter	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Studentkåren	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Student-och doktorandombud	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Akademihälsan	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Kommentar

20. Har du upplevt någon form av bristande tillgänglighet vid universitetet?

- Ja
- Nej
- Vet ej

21. Vad var det för typ av brister i den fysiska tillgängligheten som du har upplevt?

22. Vad var det för typ av bristande tillgänglighet i studiesituationen som du har upplevt?

23. Vad innebär begreppet bristande tillgänglighet för dig? Svara gärna så utförligt du kan.

24. Har du upplevt någon form av diskriminering eller trakasserier under din studietid?

- Ja
 Nej
 Vet ej

25. Vad bestod diskrimineringen och eller trakasserierna av? Beskriv gärna dina upplevelser av händelsen eller händelserna.

26. Berättade eller anmälde du din upplevelse till någon på universitetet?

- Ja
 Nej
 Minns ej

27. Vad hände efter att du berättat eller anmält händelserna till någon på universitetet?

- Händelserna är fortfarande under utredning.
- Händelserna utreddes och resulterade i en åtgärd som jag är nöjd med.
- Händelserna utreddes och resulterade i en åtgärd som jag INTE är nöjd med.
- Händelserna utreddes men resulterade INTE i någon åtgärd.
- Händelserna utreddes INTE men universitetet vidtog åtgärder så att det inte skulle hända igen.
- Ingenting hände.
- Vet ej.

Kommentar

28. Varför anmälde du inte din upplevelse?

- Jag vågade inte anmäla
- Jag visste inte hur en anmälan gjordes
- Problemet löste sig innan jag hann anmäla
- Det kändes meningslöst
- Jag ville inte. Motivera gärna i kommentaren.
- Vet ej

Kommentar

29. Skulle du kunna tänka dig att ingå i en uppföljande intervjustudie till denna enkät om det skulle bli en sådan? Skriv isåfall din e-postadress i kommentaren.

30. Har du några synpunkter på enkäten eller övriga kommentarer?

Bilaga 3. Brev till respondenter

Hej!

Jag heter Frida Sandberg och arbetar med en enkätstudie som handlar om hur studenter med funktionsnedsättning upplever det stöd som de får från Göteborgs universitet och om de har upplevt någon form av bristande tillgänglighet. Resultatet kommer att användas dels i min magisteruppsats i handikappvetenskap och dels i en rapport vars syfte är att lyfta dessa frågor. Det är min arbetsgivare, Göteborgs universitets studentkårer ett samarbetsorgan mellan tre studentkårer, som har gett mig i uppdrag att skriva denna rapport. Jag är således inte anställd av Göteborgs universitet.

Enkäten består av totalt 30 frågor, varav en del frågor är följdfrågor. Detta innebär att du inte kommer behöva besvara samtliga 30 frågor i enkäten utan antalet frågor beror på dina svar. Om enkäten skakar till betyder detta att den har hoppat över följdfrågor som du inte behöver svara på. Du behöver därför inte vara orolig om du exempelvis svarar på fråga 1 och nästa fråga som kommer är fråga 13.

Eftersom du besvarar enkäten via en länk kommer du förbli anonym i dina svar när jag bearbetar materialet. I en av frågorna har du dock möjlighet att lämna din e-postadress om du skulle kunna tänka dig att ingå i en eventuell uppföljande intervju. Detta är givetvis helt frivilligt, liksom att delta i denna enkätstudie.

Jag hoppas dock att du tar dig tiden att fylla i denna enkät. Dina svar är mycket värdefulla eftersom resultatet av enkäten, inte bara kan bidra till kunskap kring hur studenter med funktionsnedsättning uppfattarsituation, utan också kan användas för att påverka universitetet i arbetet med likabehandling.

Enkäten kommer att vara öppen att besvara från och med 15 december 2015 till och med 31 januari 2016. Har du några frågor eller funderingar kring enkäten får du gärna kontakta mig: frida.sandberg@gus.gu.se

Tackförhjälp!

Med vänlig hälsning

Frida Sandberg, Student-och doktorandombud

Göteborgsuniversitetsstudentkårer(GUS)

Bilaga 4. Vad har du för typ av funktionsnedsättning eller funktionsnedsättningar?

Kodning- Funktionsnedsättning

1. Studenter med dyslexi/specifika läs- och skrivsvårigheter samt dyskalkyli

I denna kategori placerades respondenter som angett dyslexi, läs-och skrivsvårigheter eller dyskalkyli.

2. Studenter med olika neuropsykiatriska variationer

I denna kategori placerades respondenter som angett Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD), Aspbergers syndrom, Autism, ADD¹ eller skrivit att de har någon form av neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Till stöd för att placera diagnoser användes vårdguiden: <http://www.1177.se/Vastra-Gotaland/Tema/Psykisk-halsa/Diagnoser-och-besvar/>.

3. Studenter med syn- och eller hörselnedsättning

I denna kategori placerades respondenter som angett syn- och eller hörselnedsättningar.

4. Psykisk ohälsa

I denna kategori placerades respondenter som angett psykisk ohälsa eller diagnoser såsom schizofreni, ångest, depression, borderline. Till stöd för att placera diagnoser under denna kategori användes vårdguiden: <http://www.1177.se/Vastra-Gotaland/Tema/Psykisk-halsa/Diagnoser-och-besvar/>

5. Olika kombinationer av 1-4.

¹ En form av ADHD men utan överaktiviteten.

Bilaga 5

Hur nöjd är du med stödet?

Översiktstabell- Samtliga

Notera att antalet respondenter varierar på de olika frågorna. 14 respondenter har inte erhållit något stöd från universitetet och har inte besvarat frågan. De som svarat att de inte har stödet redovisas i noten.

Tabell 2. Hur nöjd är du med stödet du får eller har fått från universitetet?- samtliga

	Nöjd		Neutral		Missnöjd		Totalt	
	n	%	n	%	n	%	n	%
1. Generellt stöd ifrån samordnaren	62	50%	41	33%	21	17%	124	100%
2. Anteckningsstöd	20	38%	21	40%	12	23%	53	100%
3. Anpassad examination	54	50%	34	32%	19	18%	107	100%
4. Dator i skrivsal	26	53%	15	31%	8	16%	49	100%
5. Förlängd lånetid vid lån av kurslitteratur	53	69%	18	23%	6	8%	77	100%
6. Anpassad kurslitteratur- böcker	34	53%	21	33%	9	14%	64	100%
7. Anpassad kurslitteratur- artiklar och kompendier	11	26%	14	33%	18	42%	43	100%
8. Programvaror	25	40%	23	37%	15	24%	63	100%
9. Språkhandledning	3	8%	18	49%	16	43%	37	100%
10. Stödundervisning	7	28%	7	28%	11	44%	25	100%
11. Teckenspråkstolkning	2	18%	5	45%	4	36%	11	100%
12. Skrivtolkning	1	8%	5	42%	6	50%	12	100%
13. Tillgång till lässtudierum	31	48%	23	36%	10	16%	64	100%
14. Mentor	13	42%	11	35%	7	23%	31	100%
15. Hörselslinga	2	13%	6	40%	7	47%	15	100%
16. Tillgång till ramp och/eller hiss	4	31%	7	54%	2	15%	13	100%
17. Stöd från personal på institutionen	29	36%	31	38%	21	26%	81	100%
18. Ledsagning	2	13%	10	67%	3	20%	15	100%
19. Annat stöd	16	40%	14	35%	10	25%	40	100%
Totalt	395	43%	324	35%	205	22%	924	100%

Not: Antalet respondenter varierar:

1. N=124, 10 respondenter har uppgett att de inte har detta stöd.
2. N=53, 81 respondenter har uppgett att de inte har detta stöd.
3. N=107, 27 respondenter har uppgett att de inte har detta stöd.
4. N=49, 85 respondenter har uppgett att de inte har detta stöd.
5. N=77, 57 respondenter har svarat att de inte har detta stöd.
6. N=64, 70 respondenter har svarat att de inte har detta stöd.
7. N=43, 91 respondenter har svarat att de inte har detta stöd.
8. N=63, 71 respondenter har svarat att de inte har detta stöd.
9. N=37, 97 respondenter har svarat att de inte har detta stöd.
10. N=25, 109 respondenter har svarat de inte har detta stöd.
11. N=11, 123 respondenter har uppgett att de inte har detta stöd.
12. N=12, 122 respondenter har svarat att de inte har detta stöd.
13. N=64, 70 respondenter har svarat att de inte har detta stöd.
14. N=31, 103 respondenter har svarat att de inte har detta stöd.
15. N=15, 119 respondenter har svarat att de inte har detta stöd.
16. N=13, 121 respondenter har svarat att de inte har detta stöd.
17. N=81, 53 respondenter har svarat att de inte har detta stöd.
18. N=15, 119 respondenter har svarat att de inte har detta stöd.
19. N=40, 94 respondenter har svarat att de inte har detta stöd.

Översiktstabell- uppdelat på kön

I denna tabell ingår endast kvinnor och män som svarat att de har stöden. Respondenter som svarat icke binär/ annan könsidentitet eller inte har uppgett kön redovisas som not. Notera att antalet respondenter varierar på de olika frågorna varför jämförelser ska göras med försiktighet då procentsatserna kan bli missvisande.

Tabell 3. Hur nöjd är du med stödet du får eller har fått från universitetet?- uppdelat på kön

	Kvinna								Man							
	Nöjd		Neutral		Missnöjd		Totalt		Nöjd		Neutral		Missnöjd		Totalt	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
1. Generellt stöd ifrån samordnaren	43	49%	29	33%	16	18%	88	100%	15	54%	10	36%	3	11%	28	100%
2. Anteckningsstöd	13	34%	17	45%	8	21%	38	100%	7	58%	3	25%	2	17%	12	100%
3. Anpassad examination	35	45%	27	35%	15	19%	77	100%	17	68%	5	20%	3	12%	25	100%
4. Dator i skrivsal	20	53%	13	34%	5	13%	38	100%	6	60%	1	10%	3	30%	10	100%
5. Förlängd lånetid vid kurslitteratur	42	71%	14	24%	3	5%	59	100%	8	57%	4	29%	2	14%	14	100%
6. Anpassad litteratur- Böcker	24	50%	17	35%	7	15%	48	100%	7	58%	4	33%	1	8%	12	100%
7. Anpassad litteratur- Artiklar/ kompendier	7	22%	11	34%	14	44%	32	100%	4	44%	3	33%	2	22%	9	100%
8. Programvaror	14	33%	16	37%	13	30%	43	100%	9	60%	5	33%	1	7%	15	100%
9. Språkhandledning	1	4%	14	54%	11	42%	26	100%	2	25%	4	50%	2	25%	8	100%
10. Stödundervisning	4	25%	4	25%	8	50%	16	100%	3	38%	2	25%	3	38%	8	100%
11. Teckenspråkstolkning	1	13%	4	50%	3	38%	8	100%	1	33%	1	33%	1	33%	3	100%
12. Skrivtolkning	0	0%	4	44%	5	56%	9	100%	1	33%	1	33%	1	33%	3	100%
13. Tillgång till lässtudierum	21	48%	17	39%	6	14%	44	100%	9	60%	4	27%	2	13%	15	100%
14. Mentor	6	30%	9	45%	5	25%	20	100%	6	60%	2	20%	2	20%	10	100%
15. Hörselslinga	1	11%	3	33%	5	56%	9	100%	1	17%	3	50%	2	33%	6	100%
16. Tillgång till ramp/och eller hiss	2	25%	5	63%	1	13%	8	100%	2	40%	2	40%	1	20%	5	100%
17. Stöd från personal på institutionen	19	32%	22	37%	18	31%	59	100%	9	53%	5	29%	3	18%	17	100%
18. Ledsagning	1	10%	7	70%	2	20%	10	100%	1	20%	3	60%	1	20%	5	100%
19. Annat stöd	9	33%	11	41%	7	26%	27	100%	6	60%	2	20%	2	20%	10	100%
Totalt	263	40%	244	37%	152	23%	659	100%	114	53%	64	30%	37	17%	215	100%

Not. Antalet respondenter varierar.

1. N = 124. Av de som svarat icke binär/ annan könsidentitet har 3 svarat *nöjd* och 1 *neutral*. Av de som inte har uppgett kön har 1 svarat *nöjd*, 1 *neutral* och 2 *missnöjd*.

2. N=53. Av de som svarat icke binär/ annan könsidentitet har 2 svarat *missnöjd*. Av de som inte har uppgett kön har 1 svarat *neutral*.

3. N=107. Av de som svarat icke binär / annan könsidentitet har 1 svarat *nöjd* och 1 *missnöjd*. Av de som inte har uppgett kön har 1 svarat *nöjd*, 1 *neutral* och 1 *missnöjd*.
4. N= 49. 1 respondent som inte har uppgett kön har svarat *neutral*.
5. N= 77. Av de som svarat icke binär/annan könsidentitet har 1 svarat *nöjd*. Av de som inte har uppgett kön har 2 svarat *nöjd* och 1 *missnöjd*.
6. N= 64. Av de som svarat icke binär/ annan könsidentitet har 1 svarat *nöjd*. Av de som inte har uppgett kön har 2 svarat *nöjd* och 1 *missnöjd*.
7. N=43. Av de som svarat icke binär/ annat kön har 1 svarat *missnöjd*. Av de som inte har uppgett kön har 1 svarat *missnöjd*.
8. N=63. Av de som svarat icke binär/ annan könsidentitet har 2 svarat *neutralt*. Av de som inte har uppgett kön har 2 svarat *nöjd* och 1 *missnöjd*.
9. N=37. Av de som inte har uppgett kön har 3 svarat *missnöjd*.
10. Av de som inte har uppgett kön har 1 svarat *neutral*.
11. N=11.
12. N=12
13. N=64. Av de som svarat icke binär/ annat kön har 1 svarat *nöjd*, 1 *neutral* och 1 *missnöjd*. Av de som inte har uppgett kön har 1 svarat *neutral* och 1 *missnöjd*.
14. N=31. Av de som svarat icke binär/ annan könsidentitet har 1 svarat *nöjd*.
15. N=15.
16. N=13.
17. N=81. Av de som svarat icke binär/ annan könsidentitet har 1 svarat *nöjd* och 2 *neutral*. Av de som inte har uppgett kön har 2 svarat *neutral*.
18. N=15
19. N= 40. Av de som svarat icke binär/annat kön har 1 svarat *missnöjd*. Av de som inte har angett kön har 1 svarat *nöjd* och 1 *neutral*.

Bilaga 6

Hur upplever du bemötandet?

Översiktstabell- Samtliga

Notera att antalet respondenter varierar på de olika frågorna. I noten framkommer hur många som svarat att frågan inte är aktuell samt eventuellt bortfall.

Tabell 4. Hur upplever du bemötandet generellt? - Samtliga

	Bra bemötande		Neutralt		Dåligt bemötande		Totalt	
	n	%	n	%	n	%	n	%
1. Samordnaren för studenter med funktionsnedsättning	107	78%	19	14%	11	8%	137	100%
2. Studievägledare	70	56%	31	25%	23	19%	124	100%
3. Lärare	52	40%	47	36%	31	24%	130	100%
4. Handledare	43	52%	32	39%	8	10%	83	100%
5. Examinator	41	38%	40	37%	27	25%	108	100%
6. Programansvarig	41	46%	31	35%	17	19%	89	100%
7. Studierektor eller prefekt	26	41%	23	36%	15	23%	64	100%
8. VFU eller praktikplats	26	43%	20	33%	14	23%	60	100%
9. Bibilotekspersonal	65	64%	27	27%	9	9%	101	100%
10. Administrativ personal	35	45%	31	40%	11	14%	77	100%
11. Medstudenter	67	58%	34	30%	14	12%	115	100%
12. Studentkåren	24	47%	22	43%	5	10%	51	100%
13. Student- och doktorandombud	10	31%	18	56%	4	13%	32	100%
14. Akademihälsan	21	45%	16	34%	10	21%	47	100%
Totalt	628	52%	391	32%	199	16%	1218	100%

Not. Antalet respondenter varierar på de olika frågorna.

1. N=137. 10 respondenter har svarat att frågan inte är aktuell och 1 respondent har ej besvarat frågan.

2. N=124. 24 respondenter har svarat att frågan inte är aktuell.

3. N=130. 16 respondenter har svarat att frågan inte är aktuell och 2 respondenter har inte besvarat frågan.

4. N=83. 62 respondenter har svarat att frågan inte är aktuell och 3 respondenter har inte besvarat frågan.
5. N=108. 38 respondenter har svarat att frågan inte är aktuell och 2 respondenter har inte besvarat frågan.
6. N=89. 55 respondenter har svarat att frågan inte är aktuell och 4 respondenter har inte besvarat frågan.
7. N=64. 81 har svarat att frågan inte är aktuell och 3 respondenter har inte besvarat frågan.
8. N=60. 86 har svarat att frågan inte är aktuell och 2 respondenter har inte besvarat frågan.
9. N=101. 45 har svarat att frågan inte är aktuell och 2 respondenter har inte besvarat frågan.
10. N=77. 68 har svarat att frågan inte är aktuell för mig och 3 respondenter har inte besvarat frågan.
11. N=115. 31 har svarat att frågan inte är aktuell och 2 respondenter har inte besvarat frågan.
12. N=51. 94 har svarat att frågan inte är aktuell och 3 respondenter har inte besvarat frågan.
13. N=32. 114 har svarat att frågan inte är aktuell och 2 respondenter har inte besvarat frågan.
14. N=47. 100 har svarat att frågan inte är aktuell och 1 respondent har inte besvarat frågan.

Översiktstabell- uppdelat på kön

I denna tabell går att utläsa hur nöjda män och kvinnor är med bemötandet generellt när de berättar om sin funktionsnedsättning eller om sitt hjälpbehov. Respondenter som svarat icke binär/ annan könsidentitet eller inte har uppgett kön redovisas som not. Notera att antalet respondenter varierar på de olika frågorna då de som svarat att frågan inte är aktuell eller inte har besvarat frågan inte ingår i tabellen. Jämförelser ska göras med försiktighet då procentsatserna kan bli missvisande då vissa frågor har få respondenter.

Tabell 5. Hur upplever du bemötandet generellt- uppdelat på kön

	Kvinna								Man							
	Bra bemötande		Neutralt		Dåligt bemötande		Totalt		Bra bemötande		Neutralt		Dåligt bemötande		Totalt	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
1.Samordnare för studenter med funktionsnedsättning	74	76%	18	18%	6	6%	98	100%	26	81%	1	3%	5	16%	32	100%
2. Studievägledare	46	54%	24	28%	15	18%	85	100%	19	61%	6	19%	6	19%	31	100%
3. Lärare	36	39%	36	39%	20	22%	92	100%	12	41%	8	28%	9	31%	29	100%
4. Handledare	27	51%	23	43%	3	6%	53	100%	13	54%	1	29%	4	17%	18	100%
5. Examinator	28	37%	29	39%	18	24%	75	100%	11	41%	9	33%	7	26%	27	100%
6. Programansvarig	26	43%	22	37%	12	20%	60	100%	11	52%	6	29%	4	19%	21	100%
7. Studierektor eller prefekt	18	40%	16	36%	11	24%	45	100%	6	40%	6	40%	3	20%	15	100%
8. Verksamhetsförlagd utbildningsplats/praktikplats	21	49%	13	30%	9	21%	43	100%	5	33%	6	40%	4	27%	15	100%
9. Bibliotekspersonal	51	68%	19	25%	5	7%	75	100%	14	67%	3	14%	4	19%	21	100%
10. Administrativ personal	26	46%	24	42%	7	12%	57	100%	9	50%	6	33%	3	17%	18	100%
11. Medstudenter	49	58%	29	34%	7	8%	85	100%	16	70%	3	13%	4	17%	23	100%
12. Studentkåren	13	42%	17	55%	1	3%	31	100%	11	61%	5	28%	2	11%	18	100%
13. Student- och doktorandombuden	8	35%	14	61%	1	4%	23	100%	2	25%	4	50%	2	25%	8	100%
14. Akademihälsan	18	58%	8	26%	5	16%	31	100%	2	17%	8	67%	2	17%	12	100%
Totalt	441	52%	292	34%	120	14%	853	100%	157	55%	72	25%	59	20%	288	100%

Not. Antalet respondenter varierar på frågorna.

1. N=137. 3 respondenter som svarat icke binär/ annan könsidentitet har svarat *mycket bra* på frågan och 4 respondenter som inte uppgett kön har svarat *bra* på frågan.

2. N=124. Av de som svarat icke binär/ annan könsidentitet har 2 svarat *mycket bra* och 2 *bra*. Av de som inte har uppgett kön har 1 svarat *bra*, 1 *neutralt*, 1 *dåligt* och 1 *mycket dåligt*.

3. N=130. Av de som svarat icke binär /annan könsidentitet har 3 svarat *bra* och 1 *neutralt*. Av de som inte uppgett kön har 1 svarat *bra*, 2 *neutralt*, 1 *dåligt* och 1 *mycket dåligt*.
- 4.. N=83. Av de som svarat icke binär/ annan könsidentitet har 2 svarat *bra* och 1 *neutralt*. Av de som inte uppgett kön har 1 svarat *bra*, 1 *neutralt* och 1 *dåligt*.
5. N=108. Av de som svarat icke binär/annan könsidentitet har 2 svarat *bra* och 1 *neutralt*. AV de som inte uppgett kön har 1 svarat *neutralt*, 1 *dåligt* och 1 *mycket dåligt*.
6. N=89. Av de som svarat icke binär/ annan könsidentitet har 3 svarat *bra*. Av de som inte uppgett kön har 1 svarat *mycket bra*, 3 *neutralt* och 1 *mycket dåligt*.
7. N=64. Av de som svarat icke binär/annan könsidentitet har 1 svarat *bra* och 1 *neutralt*. Av de som inte uppgett kön har 1 svarat *bra* och 1 *mycket dåligt*.
8. N=60. Av de som inte har uppgett kön har 1 svarat *neutralt* och 1 *mycket dåligt*.
9. N=101. Av de som svarat icke binär /annan könsidentitet har 2 svarat *neutral*. Av de som inte uppgett kön har 3 svarat *neutralt*.
10. N=77. Av de som svarat icke binär/ annan könsidentitet har 1 svarat *neutralt*. Av de som inte uppgett kön har 1 svarat *mycket dåligt*.
11. N=115. Av de som svarat icke binär/ annan könsidentitet har 2 svarat *bra*, 1 *neutralt* och 1 *mycket dåligt*. Av de som inte uppgett kön har 1 svarat *neutralt* och 2 *mycket dåligt*.
12. N=51. Av de som svarat icke binär/annan könsidentitet har 1 svarat *dåligt*. Av de som inte uppgett kön har 1 svarat *mycket dåligt*.
13. N=32. Av de som ej uppgett kön har 1 svarat *mycket dåligt*.
14. N=47. Av de som svarat icke binär/ annan könsidentitet har 1 svarat *mycket bra*. Av de som inte uppgett kön har 3 svarat *mycket dåligt*.